

**Scéim Croí-Chonair
Bus idir Bré agus
Lár na Cathrach
Lúnasa 2023**

**Tuarascáil ar
Mheasúnacht
Tionchair
Timpeallachta
(TMTT)**

**Imleabhar 1
Achoimre
Neamhtheicniúil**

**BUS
CONNECTS**

IOMPAR INBHUANAITHE DO CHATHAIR NÍOS FEARR.

Clár an ábhair

1.	Réamhrá	1
1.1	Aidhmeanna agus Cuspóirí	4
1.2	An ról atá ag an Údarás Náisiúnta Iompair	5
2.	Próiseas Measúnachta na dTionchar Timpeallachta	5
2.1	Próiseas an EIA	5
3.	Gá na Scéime beartaithe	6
3.1	Comhthéacs	6
3.2	Tionscadal Éireann 2040 – Plean Forbartha Náisiúnta 2021 -2030	6
3.3	Plean Gníomhaithe ar son na haeráide 2021	6
3.4	Straitéis Iompair Mhórcheantar Bhaile Átha Cliath	7
4.	Comhairliúchán	8
4.1	Comhairliúchán Roghanna EPR	9
4.2	Comhairliúchain PRO	9
4.3	Comhairliúchán leis na Comhlachtaí Forordaithe agus Comhairlithe Eile	9
4.4	Comhairliúchán le hÚinéirí Talún	9
4.5	Dul i gcomhairle le Cónaitheoirí Áitiúla agus Grúpaí Gnó	10
5.	Roghanna Malartacha a smaoiníodh orthu	10
5.1	Roghanna Malartacha Straitéiseacha	10
5.2	Roghanna eile an bhealaigh	11
5.3	Roghanna Deartha eile	12
6.	Cur síos na Scéime beartaithe	13
6.1	Cuid 1: Sráid Líosain go Domhnach Broc (Acomhal Bhóthar Anglesea);	14
6.2	Cuid 2: Domhnach Broc (Acomhal Bhóthar Anglesea) go Timpeallán Bhaile Uí Lachnáin	15
6.3	Cuid 3: Timpeallán Bhaile Uí Lachnáin go Bré Thuaidh (Timpeallán Wilford)	17
6.4	Cuid 4: Bré Thuaidh (Timpeallán Wilford) go Bré Theas (Droichead Fran O'Toole)	19
7.	An Tógáil	20
7.1	An Plean Bainistíochta agus Comhshaoil maidir le Tógáil	22
7.2	Plean Bainistíochta Tráchtá maidir le Tógáil	22
8.	Tionchair timpeallachta agus a Maolú	23
8.1	Trácht & Iompar	24
8.2	Caighdeán an Aeir	25
8.3	An Aeráid	26
8.4	Torann & Creathadh	27
8.5	Daonra	28
8.6	An tSláinte Daonna	29
8.7	An Bhithéagsúlacht	31
8.8	Uisce	32
8.9	Geolaíocht & Hidrigeolaíocht Ithreacha Talún	34
8.10	Oidhreacht Seandálaíochta agus Cultúrtha	35
8.11	Oidhreacht Ailtireachta	36
8.12	Tírdhreach (Bailedhreach) & Físiúil	38

8.13	Dramhaíl & Acmhainní	41
8.14	Sócmhainní Ábhair	43
8.15	Riosca Mórthimpistí agus/nó Tubaistí	45
8.16	Tionchair Charnach agus Tionchair Idirghníomhaíochtaí	45
9.	Cad a Tharlaíonn Ar Aghaidh?	48

1. Réamhrá

Is é an Achoimre Neamhtheicniúil (NTS) ar an Tuarascáil ar an Measúnacht Tionchair Timpeallachta (EIAR) don Scéim Croí-Chonair Bus idir Bré agus Lár na Cathrach é an doiciméad seo (dá dtagraítear an Scéim Bheartaithe le linn an NTS seo). Tacóidh an Scéim Bheartaithe le húsáid iompair chomhtháite agus inbhuanaithe trí fheabhsuithe ar an mbonneagar do thaisteal gníomhach (an siúl agus an rothaíocht araon), agus soláthar bhearta tosaíochta do bhusanna feabhsaithe le haghaidh seirbhísí atá ann cheana (idir phoiblí agus phríobháideach) agus na seirbhísí ar fad a bhainfidh úsáid as an gconair.

Tá fad iomlán de thart ar 18.5km ag an Scéim Bheartaithe. Cuirfear tús leis ag acomhal Sráid Líosain Íochtarach agus Ardán Phort an Iarla ar Fhaiche Stiabhna. Beidh sé ar siúl feadh Shráid Líosain Íochtarach agus Uachtarach, agus Bóthar Sussex. Leanfaidh sé ar aghaidh feadh Bhóthar Morehampton agus Bóthar Domhnach Broc, trí Shráidbhaile Dhomhnach Broc agus ar aghaidh go dtí Bóthar Stigh Lorgan, ag freastal ar Idirmhalartú Choláiste na hOllscoile, Baile Átha Cliath (UCD) trí Tardhroichead Bhóthar Stigh Lorgan in Belfield.

Leanfaidh an Scéim Atá beartaithe ar aghaidh ansin ar Bhóthar Stigh Lorgan, a sheolann ar aghaidh go dtí Bóthar Bhré go Timpeallán Bhaile Lochlainn. Ó Thimpeallán Bhaile Uí Lachnáin beidh sé ar siúl feadh Bhóthar Bhaile Átha Cliath go dtí Eaglais Naomh Anna agus ansin leanfaidh sé ar aghaidh ó dheas trí shráidbhaile na Seanchille. Rachaidh sé trí Acomhal Wilford ansin agus feadh Bhóthar Bhaile Átha Cliath go dtí go gcuirfear deireadh leis ar Shráid an Chaisleáin i mBré, ar an taobh ó thuaidh de thrasnú An Dearthail.

Cuirtear i láthair bealach na Scéime beartaithe in Íomhá 1.1, agus iarcheanglaítear san NTS seo líníochtaí an tsocraithe ghinearálta maidir leis an Scéim bheartaithe.

Íomhá 1.1: Slí na Scéime Beartaithe

Chuirfeadh an Scéim Bheartaithe go mór le taisteal ag iompar poiblí trí thosaíocht bus a chur ar fáil chomh maith le bonneagar feabhsaithe coisithe agus rothaíochta. Faoi láthair tá brú tráchta mar thréith ag an gconair rochtana seo agus cé go bhfuil lánaí bus ann cheana féin ar chodanna den bhealach, tá busanna agus rothaithe san iomaíocht don spás le trácht ginearálta don chuid is mó den turas, rud a fhágann nach bhfuil sé chomh tarraingteach do choisithe, do rothaithe agus d'úsáideoirí bus.

Trí bhonneagar tosaíochta do bhusanna breise a chur ar fáil, feabhsóidh an Scéim Bheartaithe an méid ama a thógann sé do bhusanna na haistir a dhéanamh feadh an bhealaigh mar aon leis an iontaofacht ama maidir le haistir a chríochnú.

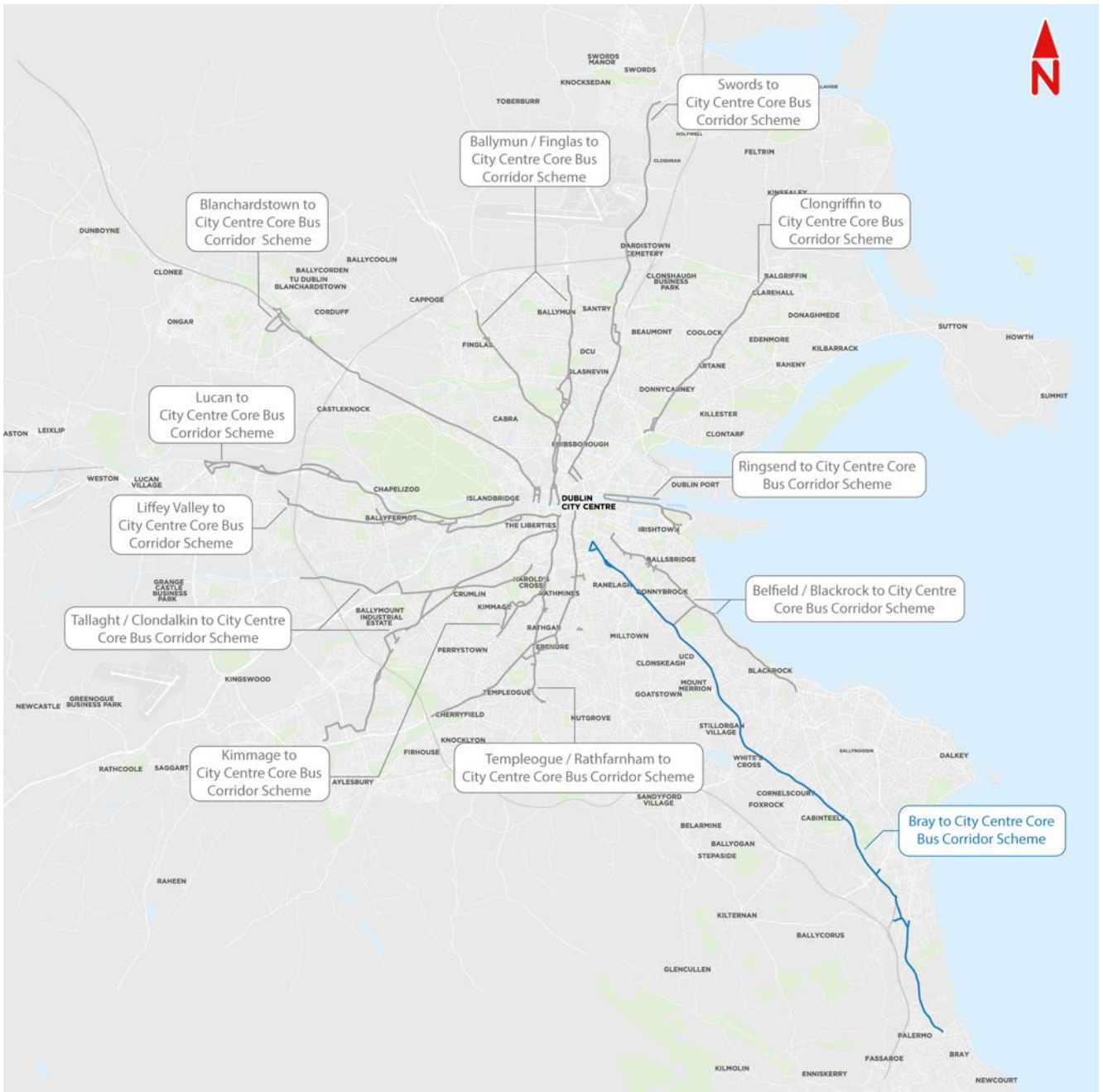
I dteannta na bhfeabhas maidir leis an méid ama a thógann sé chun aistir a dhéanamh agus an iontaofacht ama maidir le haistir a chríochnú, soláthróidh an Scéim Bheartaithe tairbhí do rothaithe agus coisithe. Forbraíodh dearadh na scéime ag féachaint don treoir inrochtaineachta ábhartha agus do na prionsabail dearaidh uilíocha chun rochtain a sholáthar do gach úsáideoir.

Déanfar turais rothaíochta níos sábháilte agus níos tarraingtí mar gheall ar sholáthar bhonneagair tiomnaithe rothaíochta ar an Scéim bheartaithe. Maidir leis seo, soláthraíonn an Scéim Bheartaithe gnéithe substaintiúla de Líonra Rothaíochta Mhórcheantar Bhaile Átha Cliath a leag amach an tÚdarás Náisiúnta Iompair (NTA), agus níl a dhóthain ann faoi láthair - chomh maith leis sin cruthaíonn an scéim nasc idir í agus scéimeanna beartaithe rothaíochta eile agus modhanna iompair inbhuanaithe, dá bhrí sin is mór tairbhe atá sé á dhéanamh do líonra rothaíochta chuimsitheach a chur chun cinn i mBaile Átha Cliath.

Soláthrófar neart úasdátuithe, cosáin níos leithne san áireamh, tírdhreachú bog agus cruá den scoth agus oiriúintí bóithre in áiteanna gnóthacha chun spás níos sábháilte agus níos mealltaí a chruthú do choisithe.

Is í bunchuspóir na Scéime beartaithe go gcaithfear spleáchas na gcarranna a laghdú trí bhonneagar siúl, rothaíochta agus bus níos fearr a sholáthar, sa bhealach sin cabhróidh sé córas iompair chomhtháite éifeachtach a chur chun cinn agus chun Cathair ísealcharbóin atá seasmhach ó thaobh na haeráide.

Is í an Scéim Bheartaithe ceann de na 12 scéim a sholáthrófar faoi na hOibreacha Bonneagair ar Chroí-Chonair Bhus de chuid BusConnects Bhaile Átha Cliath (as seo amach cuirtear na hOibreacha Bonneagair CBC air). Is iad na hOibreacha Bonneagair CBC togra laistigh den gClár BusConnects atá ag an NTA. Tá an Clár BusConnects ag iarraidh seribhísí bus atá i gcathracha na hÉireann, i mBaile Átha Cliath san áireamh a fheabhsú go suntasach, ionas go mbeidh aistir bhus tapa, iontaofa, in am, áisiúil agus ar phraghas réasúnta. Taispeántar na hOibreacha Bonneagair CBC in Íomhá 1.2.

Íomhá 1.2: Oibreacha bonneagair CBC

Meastar go soláthróidh na hOibreacha Bonneagair CBC a luaithe is a chríochnófar iad Croí-Chonairí Bhus gathacha a bhí aitheanta sa Straitéis Iompair NTA do Mhórchéantar Bhaile Átha Cliath 2022- 2042 (dá thagraítear an Straitéis Iompair GDA) (NTA 2022).

1.1 Aidhmeanna agus Cuspóirí

Is í aidhm na Scéime Beartaithe bonneagair shíúil, rothaíochta agus bus a sholáthar ar an bpríomhchonaire rochtana sa réigiún Bhaile Átha Cliath a sholáthar, agus éascóidh an bonneagar gluaiseacht iompair inbhuanaithe chomhtháithe sábháilte agus éifeachtach a sholáthar feadh na conaire. Is iad cuspóirí na Scéime Beartaithe ná:

- Cáil agus acmhainneacht an chórais iompair phoiblí a neartú trí luais, iontaofacht agus poncúlacht bhusanna a fheabhsú, rudaí a mbainfear amach trí lánaí bus agus beartaithe eile a sholáthar chun tús-áite do bhusanna in áit feithiclí eile a chur i ngrích;

- Acmhainneacht rothaíochta a neartú trí bhonneagar sábháilte do rothaithe a sholáthar, bonneagar atá scartha ó thrácht nuair is féidir sin;
- Tacaíocht a thabhairt chun seirbhís iompair phoiblí atá éifeachtach ísealcharbóin agus seasmhach ó thaobh na haeráide a sholáthar, agus tacóidh sin cuspóirí na hÉireann maidir le laghdú aistíochtaí a bhaint amach;
- Dlúthfhás a éascú, deiseanna athforáis agus úsáid níos éifeachtaí de thalamh i mBaile Átha Cliath, le haghaidh na glúnta atá ann agus na glúnta atá le teacht, trí líonraí iompair inbhuanaithe éifeachtacha agus sábháilte a sholáthar;
- An rochtaineacht ar phoist, ar oideachas agus deiseanna sóisialta agus eacnamaíochta eile a fheabhsú tríd an soláthar de nascacht inbhuanaithe níos fearr agus comhtháthú le seirbhísí iompair phoiblí eile; agus
- Caithfear a chinntiú go ndéantar machnamh ar an ríocht uirbeach nuair a dhearaítear agus forbraítear an bonneagar iompair agus is gá pointí fócasacha uirbeacha a neartú nuair is iomchuí agus nuair a fhéadtar é a dhéanamh.

Bhí pleanáil agus dearadh na Scéime Beartaithe treoraithe ag na haidhmeanna agus cuspóirí seo.

Beidh na torthaí a bhainfear amach i ndiaidh an Scéim Bheartaithe a sheachadadh:

- Líonra iompair phoiblí atá mealltach seasmhach agus cothrom a d'fhéadfadh pobail a nascadh níos fearr agus rochtain ar ghníomhaíochtaí oibre, oideachais agus sóisialta a fheabhsú;
- Chun líonra bonneagair iompair a thugann tús-áite don tsiúil agus rothaíocht a éascú agus chun athrú modhanna chuig iompar poiblí a éascú; agus
- Chun níos mó acmhainneacht shóisialta agus eacnamaíochta a thacú trí úsáid talún a chomhtháthú agus chun pleanáil iompair a thacú agus é mar aidhm aige na tréimhsí ama taistil a laghdú.

1.2 An ról atá ag an Údarás Náisiúnta Iompair

Is é an NTA comhlacht neamhráchtála a oibríonn faoi stiúir na Roinne Iompair. Cuireadh ar bun an NTA de dhroim an Achta Iompair Bhaile Átha Cliath 2008 (arna leasíodh) ('an tAcht 2008').

I gcás na Scéime Beartaithe, i measc feidhmeanna an NTA tá tabhairt faoi phróiseas an deartha agus an phleanála, ag lorg (agus ag fáil) an toilithe ar fad don fhorbairt, ceaduithe maidir le fáil éigeantach ón mBord Pleanála san áireamh, agus an Scéim Bheartaithe a chur le chéile (má ceadaítear é).

2. Próiseas Measúnachta na dTionchar Timpeallachta

2.1 Próiseas an EIA

Is próiseas córasach é an Mheasúnacht Tionchair Timpeallachta (EIA) a ndéantar arís is arís chun tionchair timpeallachta na scéime beartaithe a chíoradh agus cuireann sé bearta maolaithe chun na tionchair sin a laghdú nó a sheachaint.

Tuascáiltear na torthaí measúnachta maidir le tionchair timpeallachta na Scéime beartaithe san EIAR. Is í aidhm an EIAR:

- Cur síos a dhéanamh ar na coinníollacha a bhí ann sular cuireadh tús le haon obair ar an Scéim Bheartaithe;
- Cur síos a dhéanamh ar an Scéim bheartaithe;
- Cur síos a dhéanamh ar na modhanna measúnaithe a úsáideadh chun tionchair timpeallachta féideartha na Scéime beartaithe a mheas;
- Cur síos a dhéanamh ar cheisteanna timpeallachta agus aon mhórtionchair a d'fhéadfadh tarlú le linn chéimeanna tógála agus oibríochta na Scéime beartaithe;
- Smaoinigh ar na tionchair charnacha féideartha mar thoradh ar thionchair fhéideartha ó scéimeanna eile in éineacht leis na tionchair atá tuartha mar chuid den Scéim Bheartaithe;
- Bearta maolaithe a mholadh chun na tionchair a laghdú nó a sheachaint; agus

- Aon mhórtionchair iarmharacha a aithint a tharlaíonn i ndiaidh do na bearta maolaithe a bhí molta a bheith curtha i bhfeidhm.

Rinneadh na measúnachtaí ar fad de réir na dtreoracha infheidhme agus dea-chleachtais. Úsáidtear treoracha ar leith a bhaineann go díreach leis an disciplín atá i gceist i gcaibidlí áirithe den EIAR.

Is é an NTS Imleabhar 1 den EIAR agus tugtar acoimhre ann ar an EIAR, lena n-áirítear eochairghnéithe na Scéime Beartaithe agus na mórtionchair tairbheacha nó díobhálacha a bhaineann léi.

Roinneadh dociméadú an EIAR de réir na n-imleabhar seo a leanas chun aon chuardach a éascú:

- Imleabhar 1 - NTS (an dociméad seo);
- Imleabhar 2 - Príomhthuirisc;
- Imleabhar 3 - Figiúirí; agus
- Imleabhar 4 - Aguisíní.

3. Gá na Scéime beartaithe

3.1 Comhthéacs

Is cúis tráchta é an spléachas ar ghluaisteáin phríobháideacha, agus téann sé i bhfeidhm ar ár gcaighdeán maireachtála, ár dtimpeallacht uirbeach agus sábháilteacht bóithre. Toisc go dtuairtar go méadóidh daonra an mhórchéantair Bhaile Átha Cliath go dtí 1.5 milliún faoi cheann 2040, beidh tuilleadh éilimh ar bhóithre nach bhfuil an toilleadh do níos mór tráchta iontu faoi láthair. Mar sin tá níos mó roghanna iompair inbhuanaithe ag teastáil. Mura ndéantar rud éigin faoi, beidh aistir choisithe, rothaíochta agus busanna níos faide ar fud an réigiúin agus ní fhéadfar brath orthu de bharr phlódú tráchta agus rachaidh sin i bhfeidhm ar chaighdeán beatha na ndaoine. Ar an taobh eile, cabhraíonn bonneagar iompair inbhuanaithe le pobail inbhuanaithe agus áiteanna níos sláintiúla a chruthú, fad is atá forbairt eacnamaíoch á spreagadh ag an am céanna. Cuireann sé le sláinte agus folláine mhaith nuair a chuirtear é i bhfeidhm go héifeachtach.

3.2 Tionscadal Éireann 2040 – Plean Forbartha Náisiúnta 2021 -2030

Faoin teideal 'Tionscadail Bhoneagair Mhórchúiseacha Náisiúnta' leagtar rogha tionscadal 'Soghluaisteachta Inbhuanaithe' amach sa Plean Forbartha Náisiúnta 2021-2030 agus tugtar 'Tosaíochtaí Infheistíochta Straitéiseacha' orthu mar chuid den Plean. Aithnítear an Scéim Bheartaithe ar cuid í den Obair Bhoneagair ar Chroí-Chonairí Bus laistigh den Chlár Busconnects mar ghné den Tosaíocht Infheistíochta Straitéisí a bhfuil ceangal infheistíochta ag gabháil léi. Cinntear go bhfuil ról lárnach ag an scéim chun fíis an Chreata Náisiúnta Pleanála a chur i gcrích. Soláthróidh seachadadh na Scéime Beartaithe an bonneagar atá ag teastáil chun cabhrú linn bogadh ó spleáchas iomarcach ar charranna príobháideacha i bhfábhar an tsiúil, na rothaíochta agus an iompair phoiblí.

3.3 Plean Gníomhaithe ar son na haeráide 2023

Is é Plean Gníomhaithe ar son na hAeráide, 2023 an dara nuashonrú bliantúil ar Plean Gníomhaithe ar son na hAeráide, 2019 d'Éirinn. Is é an plean seo an chéad plean arna ullmhú faoin Acht um Ghníomhú Aeráide agus um Fhorbairt Ísealcharbóin (Leasú), 2021, agus tar éis tabhairt buiséid charbóin uile-gheilleagair agus uasteorainneacha astaíochtaí earnála a thabhairt isteach in 2022. Sa plean, cuirtear na buiséid charbóin agus na huasteorainneacha astaíochtaí earnála i bhfeidhm agus leagann sé síos treochlár chun beart cinntitheach a dhéanamh d'fhonn na hastaíochtaí in Éirinn a laghdú faoi leath faoi 2030 agus an glan-nialas a bhaint amach tráth nach déanaí ná 2050.

Sa Plean Gníomhaithe ar son na hAeráide, 2023 iarrtar go ndéanfar laghdú suntasach ar astaíochtaí iompair faoi 2030 chun an uasteorainn astaíochtaí earnála a bhaint amach, agus é mar aidhm don earnáil iompair go laghdófar na hastaíochtaí faoi 50% faoi 2030. Tá an cur chuige 'Seachain' (laghdaigh nó seachain an gá le taisteal – pleanáil úsáid talún), 'Athraigh' (Athraigh go modhanna atá neamhdhíobhálach don chomhshaol – iompar poiblí, taisteal gníomhach), 'Feabhsaigh' (Feabhsaigh éifeachtúlacht na teicneolaíochta feithiclí ó thaobh fuinnimh–

éifeachtúlacht feithiclí, breoslaí glana) glactha chun cabhrú leis na spriocanna seo a bhaint amach. Nuashonraíodh na spriocanna ón bplean roimhe seo (Plean Gníomhaithe ar son na hAeráide, 2021) ionas go n-áirítear leis 'laghdú 20% ar na ciliméadair feithicle iomlána, laghdú ar an úsáid breosla, agus méaduithe ar thurais iompair inbhuanaithe agus ar an sciar modha'.

Ar cheann de na príomhghníomhartha chun laghdú a dhéanamh ar iompar atá sainaitheanta sa Phlean, tá an Clár BusConnects a chur chun cinn i gcúig chathair (lena n-áirítear Baile Átha Cliath).

Le seachadadh na Scéime Beartaithe, soláthrófar an bonneagar iompair is gá chun roghanna iompair inbhuanaithe a sholáthar a thacóidh leis na príomhghníomhartha atá leagtha amach sa Phlean Gníomhaithe ar son na hAeráide 2023. Leathnóidh, feabhsóidh agus nascóidh an Scéim Bheartaithe líonraí coisithe agus rothaíochta agus cabhróidh sí le haistriú córa iompair a éascú. Is léir go bhfuil dlúthbhaint idir na spriocanna atá leagtha amach sa Phlean Gníomhaithe ar son na hAeráide 2023 agus seachadadh na bpríomhthionscadal bonneagair iompair, amhail an Clár BusConnects agus, dá réir sin, an Scéim Bheartaithe.

3.4 Straitéis Iompair Mhórchearantar Bhaile Átha Cliath

Tháinig Straitéis Iompair Mhórchearantar Bhaile Átha Cliath, 2022-2042 in ionad na straitéise iompair a bhí ann roimhe sin (don tréimhse 2016 go 2035). Is í aidhm fhoriomlán na straitéise ná '*Córas iompair inbhuanaithe, inrochtana agus éifeachtach a sholáthar do Mhórchearantar Bhaile Átha Cliath a chomhlíonann riachtanais an réigiúin maidir leis an athrú aeráide, a fhreastalaíonn ar riachtanais na bpobal uirbeach agus tuaithe araon, agus a thacaíonn leis an ngeilleagar réigiúnach*'. Tá sé ar phríomhfhócas den straitéis úsáid mhéadaithe modhanna iompair eile a chumasú chun cuspóirí comhshaoil, eacnamaíochta agus sóisialta a bhaint amach a bhaineann le hastuithe, brú tráchta agus spleáchas ar charranna. Leagtar amach treo soiléir inti i dtreo laghdú 50% ar astaíochtaí CO₂ laistigh de Mhórchearantar Bhaile Átha Cliath faoi 2030.

Mar an gcéanna leis an gcur chuige a glacadh faoin bPlean Gníomhaithe ar son na hAeráide 2023, déantar tagairt sa Straitéis Iompair don choincheap/prionsabail 'Seachain', 'Aistrigh' agus 'Feabhsaigh' maidir le húsáid talún comhtháite agus an phleanáil iompair, agus tá na bearta laistigh den Straitéis Iompair aicmithe de réir na trí cheannteideal / téama sin.

Breathnaítear sa Straitéis Iompair ar ordlathas na n-úsáideoirí bóithre chun úsáid iompair inbhuanaithe a spreagadh, le coisithe agus tús áite tugtha do rothaithe, ag barr an ordlathais. Mar gheall ar an líon níos mó úsáideoirí atá ann is féidir leo iompar poiblí a úsáid, ní mór tosaíocht a thabhairt don mhodh sin, thar an gcarr príobháideach i ndearadh na ngréasán iompair. Tá sé mar chuid lárnach de chuspóirí Straitéis Iompair Mhórchearantar Bhaile Átha Cliath 2022 - 2042 Dublin BusConnects a sholáthar, a bhfuil an Scéim Beartaithe mar bhallchuid de. Tá béim bhreise leagtha ar iompar poiblí, ar thaisteal gníomhach agus ar inrochtaineacht fheabhsaithe ar mhodhanna iompair inbhuanaithe, agus cabhróidh an Scéim Beartaithe le seachadadh gach ceann díobh.

Tá an Scéim Bheartaithe ag tacú le cur i bhfeidhm na Straitéise Iompair GDA maidir leis an timpeallacht taistil ghníomhaigh a fheabhsú feadh na Scéime Beartaithe, fad is atá sé ar an eolas maidir le tacaíocht a thabhairt d'aidhmeanna pleanála sa réimse coisithe agus poiblí ar bhonn áitiúil. Ina theannta sin, feabhsóidh an Scéim Bheartaithe an timpeallacht sráid-dreacha / réimse uirbeach atá ann feadh na conaire. Áireofar leis sin an soláthar d'áiseanna trasbhealaigh atá feabhsaithe go suntasach, agus tabhairt isteach forálacha tírdhréachta atá nua agus feabhsaithe feadh na conaire, agus feabhsuithe in aisce maidir le córas plandaithe agus sráid-dreacha ag áiteanna tábhachtacha a chuirfidh le carachtar na timpeallachta tógtha máguaird feadh na conaire freisin.

D'fhonn bonn eolais a chur le Straitéis Iompair Limistéar Bhaile Átha Cliath (2016 – 2035) a bhí ann roimhe, d'ullmhaigh an NTA Tuarascáil an Líonra Bus Lárnach do cheantar uirbeach Bhaile Átha Cliath, 2015, agus aithníodh na bealaí lena raibh gá díriú isteach ar sheirbhísí bus ardacmhainne, ard-mhinicíochta, agus iontaofa, agus gur cheart go ndíreofaí agus go dtabharfaí tús áite d'infhéistíocht i mbonneagar busanna.

Aithníodh bealach Bré go Lár na Cathrach mar cheann de na bealaí bus gathacha ar an Líonra Bus Lárnach. Tá codanna den bhealach seo ar feadh mhéid na Scéime Beartaithe in easnamh infreastruchtúr bus-lána isteach agus amach. Dá bhrí sin, tá caighdeán na seirbhíse go dona in áiteanna mar gheall ar scor de chineálacha éagsúla, agus níl lána bus tiomnaithe in easnamh ar chodanna den bhealach. Ag príomhionaid feadh na conaire roinntear na lánaí bus atá ann cheana, le hainmniú lánaí rothaíochta / bus comhroinnte ar feadh codanna den

bhealach nach bhfuil aon bhonneagar rothaíochta deighilte ar fáil. Dá bharr an méid seo moillítear na haistir bhusanna.

Toisc go raibh gá dul i ngleic leis an t-easpa seirbhísí feadh an bhealach agus go raibh gá freastal ar ardéileamh agus ardleibhéal de sheirbhísí busanna feadh na conaire seo ar fad, áiríodh i staidéar an Líonra Bus Lárnach bealach molta idir Chluain Ghrífin agus Lár na Cathrach.

Sonraítear i Straitéis Iompair Mhórcheantar Bhaile Átha Cliath 2022 – 2042, faoi réir cead pleanála reachtúla a fháil, go rachaidh an NTA ar aghaidh chun an 12 Chonair Lárnacha Bhus a chur i bhfeidhm mar atá leagtha amach sa chlár Dublin BusConnects (lena n-áirítear an Scéim Bheartaithe). Éascófar turais bus níos tapúla agus níos iontaofa ar na conairí bus is gnóthaí i réigiún Bhaile Átha Cliath dá réir, agus fágfar dá réir sin go mbeidh an córas bus iomlán níos áisiúla agus níos úsáidí do níos mó daoine. Is amhlaidh dá réir a thacóidh an méid sin le hacmhainn an líonra bus a mhéadú maidir le seirbhísí atá ann feadh na conaire agus beidh iompar poiblí i bhfad níos mealltaí dá bharr sin.

Ina theannta sin, luaitear sa Straitéis Iompair go ndéanfar príomhghnéithe an Phlean Líonra Rothaíochta do Mhórcheantar Bhaile Átha Cliath a sheachadadh mar chuid de na scéimeanna Croí-Chonairí Bus. Tacaíonn an Scéim Bheartaithe le cur i bhfeidhm an Phlean Líonra Rothaíochta toisc go soláthróidh sé bonneagar a chuirfidh borradh faoi agus a thacóidh leis an rothaíocht mar mhodh iompair, agus an soláthar de bhonneagar le haghaidh bealaí ar leith atá aitheanta mar chuid den phlean líonra rothaíochta san áireamh. Uasmhéadóidh na feabhsuithe deighilte agus sábháilteachta ar bhonneagar siúil agus rothaíochta atá ina bpríomhghné den Scéim Bheartaithe gluaiseacht na ndaoine atá ag taisteal go hinbhuanaithe feadh na conaire agus dá bhrí sin freastalóidh sé ar leibhéal níos airde d'fhás daonra agus fostaíochta sa todhchaí.

Ceal na Scéime Beartaithe beidh na seirbhísí bus ag oibriú i dtimpeallacht phlúcata, agus beidh amanna taistil níos faide agus níos neamhiontaofa maidir leis an mbus, rud a laghdóidh úsáid an iompair phoiblí agus a dhéanfaidh an córas busanna i bhfad níos measa agus níos leochailí do leibhéal níos airde d'fhás. Teorannóidh ceal na mbeart siúil agus rothaíochta, atá á soláthar sa Scéim Bheartaithe, an cumas atá ann chun na modhanna seo a fhás sa todhchaí. Ar an iomlán, cuirfidh an Scéim Bheartaithe go mór le haidhmeanna agus cuspóirí ginearálta BusConnects, Straitéis Mhórcheantar Bhaile Átha Cliath, 2022 – 2042 agus ligfidh sí don chathair fás go hinbhuanaithe sa todhchaí, rud nach mbeadh indéanta murach an Scéim Bheartaithe.

4. Comhairliúchán

Bhí an rannpháirtíocht phoiblí ina cuid dhílis d'fhorbairt na Scéime Beartaithe ón tús. Rinneadh comhairliúchán neamhreachtúil thar trí chéim (ceann a bhain leis an mbealach is dealraithí a roghnófar (EPR) agus dhá cheann a bhain leis an rogha bealaigh a roghnófar (PRO)) chun na páirtithe leasmhara agus an pobal a chur ar an eolas faoi fhorbairt na Scéime Beartaithe ó chéim luath agus chun aiseolas agus rannpháirtíocht a lorg le linn a cuid forbartha.

Ba é agus is é an phríomhchuspóir den phróiseas de chomhairliúchán poiblí neamhreachtúil ná deiseanna a thabhairt do dhaoine den phobal agus do pháirtithe leasmhara cuir le pleanáil agus dearadh na Scéime Beartaithe agus eolas a dhéanamh don phróiseas forbartha. Spreagadh rannpháirtíocht phoiblí i bpleanáil agus dearadh na Scéime Beartaithe ó chéim luath trí dhul i dteagmháil leis an bpobal agus trí fheachtais eolais agus na meán.

Chabhraigh an próiseas comhairliúcháin neamhreachtúil le:

- Bunú bonnlíne timpeallachta don Scéim Bheartaithe agus a timpeallacht a bhí láidir go leor;
- Ceisteanna agus fadhbanna ar leith a bhaineann leis an Scéim Bheartaithe a aithint go luath sa phróiseas ionas go bhféadfaí dul i ngleic leo mar is cuí sa scóip deartha agus measúnaithe; agus
- Baint chuí an phobail agus na bpáirtithe leasmhara a chinntiú sa phróiseas deartha agus measúnachta.

Déantar cur síos beag ar na comhairliúcháin seo thíos.

4.1 Comhairliúchán Roghanna EPR

Bhí an chéad chéim den chomhairliúchán poiblí a rinneadh bunaithe ar an EPR agus bhí sé sin ar siúl ón 26 Feabhra 2019 go dtí an 31 Bealtaine 2019.

Rinneadh machnamh ar na ceisteanna a tarraingíodh le linn an chéid phróiseas chomhairliúcháin neamhrechtúil leis an bpobal mar chuid den phróiseas measúnachta maidir le roghanna bealaí agus an bealach a roghnófar. Leasaíodh moltaí an EPR le dul i ngleic leis na ceisteanna a tarraingíodh in aighneachtaí nuair is féidir, ag cur moltaí ó chónaitheoirí, grúpaí pobail agus páirtithe leasmhara san áireamh, más cuí. Tugadh na leasuithe isteach sa dearadh agus rinne siad eolas don dearadh-forbairt PRO a foilsíodh freisin ina dhiaidh sin do chomhairliúchán poiblí neamhrechtúil.

Bunaíodh Fóram Pobail ag tús an phróisis chomhairliúcháin poiblí leis an gcuspóir de chumarsáid a éascú idir ionadaithe pobail, ionadaithe tofa agus an fhoireann bhonneagair BusConnects. Tharla na cruinnithe den Fhóram Pobail, áit a thugadh uasdátú don Fhóram Pobail maidir le dearadh na Scéime Beartaithe agus tugadh deis dóibh ceisteanna a chur ar an bhfoireann tionscadal agus aiseolas a thabhairt.

4.2 Comhairliúchán PRO

Bhí an comhairliúchán poiblí neamhrechtúil PRO ar siúl idir an 4 Márta 2020 go dtí an 17 Aibreán 2020. Tugadh cuireadh don phobal aighneachtaí scríofa maidir leis na beartaithe a bhí foilsithe a thabhairt don Fhoireann Bhonneagair BusConnects trí ríomhphost, trí phost nó trí fhoirm ar líne. Cuireadh gach imeacht eile a bhí pleanáilte i ndiaidh an 12 Márta 2020 ar ceal mar gheall ar an bpaindéim COVID-19. Rinneadh an cinneadh gan an comhairliúchán a chur ar ceal i gcead do na haighneachtaí a fuarthas cheana féin.

D'óstáil an NTA an tríú babhta den gcomhairliúchán poiblí sular cuireadh an dlaoi mhullaigh ar an PRO i Samhain 2020 agus tharla sin idir an 4 Samhain 2020 agus an 16 Nollaig 2020. Úsáideadh seomraí comhairliúcháin fíorúil don tríú babhta, agus cuireadh seirbhís 'glaigh ar ais' ar fáil chomh maith le tuairiscí, cáipéisí tacaíochta agus dréacht an PRO chomh maith le heolas faoi na hathchóirithe ar fad má bhí aon ceann ón dara babhta den chomhairliúchán poiblí.

Rinneadh machnamh ar na ceisteanna a tarraingíodh le linn an dara agus an tríú babhta den chomhairliúchán poiblí mar chuid den PRO deireanach agus is bunchloch den réamh-dhearadh.

4.3 Comhairliúchán leis na Comhlachtaí Forordaithe agus Comhairlithe Eile

Chomh maith le comhairliúchán poiblí na Scéime beartaithe, rinne an NTA comhairliúchán i dteannta le comhlachtaí forordaithe ar leith agus comhairlithe neamhrechtúla eile le linn chéimeanna ullmhaithe agus forbartha an EIAR.

Le linn fhorbairt an EIAR, cuireadh tuarascáil ar fáil do chomhlachtaí forordaithe (lena n-áirítear an Roinn Cumarsáide, Gníomhaithe ar son na hAeráide agus an Comhshaol, an Roinn Iompair, Comhairle Cathrach Bhaile Átha Cliath, Comhairle Contae Dhún Laoghaire-Ráth an Dúin, Comhairle Contae Chill Mhantáin agus an Chomhairle Oidhreachta) agus comhairliúcháin neamhrechtúla ábhartha ina leagtar amach an cur chuige atá beartaithe i leith an mheasúnaithe chomhshaoil agus tugadh cuireadh dóibh a dtuairimí a thabhairt. Baineadh úsáid as an aiseolas ón gcomhairliúchán seo freisin chun eolas a dhéanamh don EIAR agus do na réamh-mholtaí deartha.

4.4 Comhairliúchán le hÚinéirí Talún

Bhíothas ag plé go rialta le úinéirí talún a mbeidh cur i bhfeidhm nó a d'fhéadfaí a bheith ar a réadmhaoin de réir mar a chuaigh forbairt deartha na Scéime beartaithe ar aghaidh, ó chéimeanna tosaigh an tionscadail i 2018 go dtí Bealtaine 2023. Tá trasnáil idir an bplé seo leis na comhairliúcháin poiblí (in Eanáir 2019, Márta 2020 agus Samhain 2020). Rinneadh feachtas feasachta trí litreacha a chur in sna tithe sa Samhradh 2020 chun rochtain a fháil orthu agus tabhairt faoi suirbhéanna. Le déanaí, ó mhí Feabhra go dtí mí Aibreáin 2023, eisíodh litreacha

chuig aonaid réadmhaoine ar dóigh dóibh a bheith faoi réir phróiseas Ordú Ceannaigh Éigeantaigh na Scéime Beartaithe ag iarraidh dul i dteagmháil leo chun sonraí úinéireachta a fháil. Le linn na bpléithe, bhí an deis ag na húinéirí réadmhaoine buailte chun gnéithe difriúla na Scéime beartaithe a phlé leis an bhfoireann deartha. Éascaíodh comhráite ar iarratas ina diaidh mar thoradh ar na litreacha seo. Anuas air sin, rinneadh iarracht eile chun dul i dteagmháil leis na háititheoirí nach ndeachaigh i dteagmháil linn trí chuairt a thabhairt ar chuile foirgneamh i mBealtaine 2023. Nuair nár osclaíodh an doras, cuireadh litir sa bhosca litreach arís agus iarradh ar na háititheoirí dul i dteagmháil leis an NTA.

4.5 Dul i gcomhairle le Cónaitheoirí Áitiúla agus Grúpaí Gnó

Le linn forbairt deartha na Scéime Beartaithe ó thús an chéid chomhairliúchán phoiblí neamhrechtúil d'éascaigh an NTA comhairliúchán ach é a iarraidh le grúpaí cónaitheacha áitiúla beaga agus le leasanna gnó ar / in aice leis an mbealach. Díreach mar a rinneadh i gcruinnithe an Fhóraitm Phobail, d'éascaigh imeachtaí mar sin plé ar dhearadh na Scéime Beartaithe agus tugadh an deis don lucht freastail ceisteanna a chur ar fhoireann Bhoneagair BusConnects agus aiseolas a thabhairt.

5. Roghanna Malartacha a smaoiníodh orthu

5.1 Roghanna Malartacha Straitéiseacha

Tá an Scéim Bheartaithe tar éis a bheith forbartha i ndiaidh machnamh cúramach a bheith déanta maidir le roghanna malartacha. Smaoinigh Straitéis Iompair an GDA, 2016 – 2035 agus an Measúnacht Straitéiseach Timpeallachta a bhaineann léi ar roinnt roghanna straitéiseacha a bhain leis an Scéim Bheartaithe. Tagann an Straitéis Iompair do Mhórchéantar Bhaile Átha Cliath, 2022-2042 (An Straitéis Iompair) in ionad na straitéise iompair a bhí ann roimhe seo don tréimhse 2016 go 2035.

I measc na roghanna malartacha a smaoiníodh orthu bhí cás 'Rud ar bith a Dhéanamh'. Ní rachadh an Scéim Bheartaithe ar aghaidh sa chás sin. Ceapadh gur rogha do-ghlactha é toisc go bhfuil an plódú tráchta ar fud an GDA chomh dona, agus toisc go bhfuil líon na ngluaisteán atá ar na bóithre ag méadú agus is iad is cúis leis na moilleanna tráchta a tharlaíonn gach lá. Mura ndéantar rud faoi, rachadh na tionchair fhéideartha in olcas don réigiún, ina measc:

- Fás leanúnach de phlódú tráchta;
- Tionchair ar chumas an réigiún fás eacnamaíochta a bhaint amach de bharr níos mó phlódú tráchta;
- Amanna aistear níos faide agus laghdóidh tuilleadh brú taistil an caighdeán maireachtála; agus
- Ní chomhlíonfar na spriocanna astaíochtaí timpeallachta.

Rinne an NTA athbhreithniú ar an líonra iompair atá ann agus réamhaisnéisí todhchaí maidir leis an éileamh taistil i mBaile Átha Cliath. Briseadh an t-athbhreithniú seo síos ina measúnacht ar úsáid talún atá ann agus sa todhchaí agus patrúin taistil, agus aithníodh treochothaí agus ceisteanna laistigh d'ocht gconair iompair. Bunaithe ar na measúnuithe seo, leagadh amach sraith na moltaí seirbhíse iompair is praiticiúla do na hocht gconair, chun an córas iompair chomhtháite a dhéanamh don GDA suas le 2035 i Straitéis Iompair an GDA.

Tríd an obair a rinneadh in ullmhuchán na Straitéise Iompair GDA, na staidéir a rinneadh mar thacaíocht léi san áireamh, aithníodh agus rinneadh machnamh ar roinnt roghanna eile chun déileáil le riachtanais iompair a bhfuil sé mar chuspóir ag an Scéim Bheartaithe dul i ngleic leo.

I measc na roghanna straitéiseacha eile a rinneadh machnamh orthu:

- Bus Gasta;
- Iarnród Éadrom;
- Mearchóras iarnróid cathrach;
- Iarnród Trom;
- Bainistíocht Éilimh; agus

- Roghanna Malartacha Teicneolaíochta.

Forbraíodh an Scéim Bheartaithe chun léibhéal seirbhíse a sholáthar a bheadh cosúil leis an mBus Gasta. Tháinig Straitéis Iompair GDA, 2016 – 2035 ar an gconclúid gur cheart iarnród trom nua (uasghrádú líne thoir theas DART lena n-áirítear stáisiún nua idir Bré agus An tSeanchill) agus iarnród éadrom (síneadh Líne Ghlas Luas go Bré) / meitreo (uasghrádú Líne Ghlas Luas go caighdeán meitreo chomh fada le Bride's Glen) a fhorlíonadh le córas iompair busbhunaithe ar ardchaighdeán. Tá na dúshláin atá leagtha amach i Straitéis Iompair Mhórcheantar Bhaile Átha Cliath 2016 - 2035 agus an gá atá sainaitheanta le bheith ann do BusConnects Bhaile Átha Cliath mar a socraíodh le linn don straitéis roimhe seo a ullmhú fós ann, agus tá an fhianaise ó na staidéir mhionsonraithe ar chonairí atá críochnaithe agus an straitéis roimhe seo á hullmhú fós bailí agus láidir.

Ní chuirfidh bainistíocht éilimh agus roghanna teicneolaíochta eile ina n-aonar, amhail táillí plódaithe, dolú bóthair, feithiclí leictreacha deireadh leis an ngá atá le bonneagar busanna agus rothaíochta sa bhreis a sholáthar feadh bhealach na Scéime Beartaithe.

5.2 Roghanna eile an bhealaigh

Rinne an-chuid machnaimh ar roghanna bealaigh eile le linn chéim deartha na Scéime Beartaithe. Rinne athbhreithniú ar an aiseolas eolas d'fhorbairt an deartha agus bailíodh agus measadh an t-eolas nua a fuarthas ag gach céim den chomhairliúchán poiblí agus ag léibhéal na sonraí amhail suirbhéanna, sonraí iompair agus timpeallachta.

D'fhorbair an Scéim Bheartaithe sna céimeanna seo a leanas:

- 1) Tugadh **Tuarascáil Féidearthachta agus Roghanna** i gcrích in 2018, ina leagtar amach na roghanna tosaigh bealaigh agus ag críochnú le haithint an Bhealaigh is Fearr atá ag Teacht Chun Cinn;
- 2) Tugadh faoin gcéad bhabhta de **Chomhairliúchán Poiblí** neamhrechtúil ar an mBealach is Fearr atá ag teacht chun cinn ón 26 Feabhra 2019 go dtí an 31 Bealtaine 2019;
- 3) Forbairt **Dréacht Rogha Bealaigh is Fearr** (Meitheamh 2019 go dtí Márta 2020). Bunaithe ar aiseolas ón gcéad bhabhta comhairliúcháin phoiblí, páirtithe leasmhara agus rannpháirtíochta pobail agus faisnéis bhreise dearaidh a bheith ar fáil, tháinig athrú ar dheardh an Bhealaigh is Fearr atá ag teacht chun cinn le tuilleadh roghanna eile a mheastar;
- 4) Tugadh faoin dara babhta de **Chomhairliúchán Poiblí** neamhrechtúil ar an Dréacht-Rogha Bealaigh is Fearr ón 04 Márta 2020 go dtí an 17 Aibreán 2020. Cuireadh cuid de na imeachtaí eolais a bhí pleanáilte le bheith i láthair ar ceal mar gheall ar thabhairt isteach na srianta COVID-19, rinneadh cinneadh chun an tríú comhairliúchán a reáchtáil níos déanaí sa bhliain dá bharr;
- 5) Rinneadh tuilleadh forbartha den **Dréacht Rogha Bealaigh is Fearr** úasdátaithe tar éis an dara babhta den chomhairliúchán phoiblí, agus cuireadh na haighneachtaí a fuarthas, plé leanúnach na bpáirtithe leasmhara agus eolas deartha breise san áireamh;
- 6) Rinneadh an tríú babhta den **Chomhairliúchán Poiblí** neamhrechtúil maidir leis an Dréacht Rogha Bealaigh is Fearr idir an 4 Samhain 2020 go dtí an 16 Nollaig 2020; agus
- 7) An **Rogha Bealaigh is Fearr** a thabhairt chun críche. Ar an eolas trí aiseolas ón bpróiseas comhairliúcháin phoiblí foriomlán, cuireadh rannpháirtíocht leanúnach páirtithe leasmhara agus infhaighteacht faisnéise dearaidh breise, an Rogha Bealaigh is Fearr, arb í an Scéim Bheartaithe í, i gcrích.

Chlúdaigh na roghanna malartacha bealaigh tosaigh a mheastar líonra bóithre idir Bré agus Lár na Cathrach. Laghdaíodh na roghanna trí úsáid mhodh cineálach den scoth bunaithe ar bhreithiúnas gairmiúil agus tuiscint ginearálta do na coinníollacha/baic fhisiciúla atá ann, cursaí timpeallachta laistigh den gceantar staidéir ina measc.

Rinneadh measúnú ar na comhroghanna bealaigh eile de réir na gcritéirí seo a leanas:

- Geilleagar;
- Sábháilteacht;
- Comhtháthú;

- Ionchuisitheacht shóisialta agus rochtana; agus
- Comhshaol.

Rinneadh mionchíoradh ar roghanna malartacha rothaíochta eile agus bhí sé sin rí-thábhachtach i bpróiseas sainithe an EPR.

Aithníodh an EPR i ndiaidh do mheasúnú na roghanna malartacha eile eolas a dhéanamh dó. Achoimrítear an EPR sin mar sin a leanas:

'Tosaíonn Croí-Chonair Bus Bré (CBC) ag Sráid Nassau agus téann sé ar aghaidh trí Shráid Chill Dara go Faiche Stiabhna Thuaidh agus Thoir, ag casadh ó dheas ar Shráid Líosain Íochtarach. Ritheann an dorchla feadh Shráid Líosain Íochtarach agus Uachtarach lena n-áirítear an córas aonbhealaigh atá ann cheana féin ar Bhóthar Sussex. Leanann sé ar aghaidh ar Bhóthar Morehampton agus Bóthar Dhomhnach Broc trí Shráidbhaile Dhomhnach Broc, agus ar aghaidh go dtí Bóthar Stigh Lorgan, ag trasnaíl leis an UCD go Croí-chonair Bus Lár na Cathrach ag Lána Nutley agus bealach isteach idirmhalartaithe Bhéal Páirce chuig Coláiste na hOllscoile, Baile Átha Cliath (UCD). Leanann sé ar aghaidh ó dheas ar Bhóthar Stigh Lorgan/ Bré chomh fada le Timpeallán Bhaile Uí Lachnáin. Ansin téann an bealach ar aghaidh feadh Bhóthar Bhaile Átha Cliath R837 tríd an tSeanchill agus ar aghaidh go dtí Bóthar Bhaile Átha Cliath R119. Leanann an bealach ar aghaidh feadh R119 trí thimpeallán rochtana an M11 agus isteach ar Bhóthar Bhaile Átha Cliath R761 ó thuaidh ó Bhré. Cuirtear deireadh leis an mbealach ag Crosaire Abhainn Dargle agus ceanglaíonn sé isteach i leagan amach bóthair reatha Príomhshráid Bhré.'

5.3 Roghanna Deartha eile

I ndiaidh don bpróiseas comhairliúcháin a bheith críochnaithe mar gheall ar an EPR, rinneadh roinnt leasuithe do bheartais na scéime chun dul i ngleic le roinnt ceistanna a bhí tarraingthe anuas in aighneachtaí, lena n-áirítear moltaí ó chónaitheoirí, grúpaí pobail, gnólachtaí, ionadaithe tofa agus páirtithe leasmhara a ionchorprú, agus/nó nuair a fuarthas amach eolas sa bhreis. Tugadh na leasuithe seo isteach sna dearaí agus rinne siad eolas don Dréacht PRO. I measc na roghanna malartacha a rinneadh machnamh orthu le linn forbairt na Dréachta PRO tá:

- Tar éis fhoilsiú an EPR, forbraíodh dearadh áis idirmhalartaithe bus UCD tuilleadh. Ba léir go mbeadh acmhainn bhreise idirmhalartaithe bus ag teastáil in UCD. Tharla idirchaidreamh mionsonraithe le UCD chun saoráid idirmhalartaithe a fhorbairt a fhreastalaíonn ar riachtanais na Scéime Beartaithe agus ag an am céanna tacú le cuspoirí iompair inbhuanaithe UCD agus chun ceangal isteach a chinntiú le Máistirphlean Champas Todhchaí UCD. Beidh an áis atá beartaithe suite in aice le plaza teachta beartaithe UCD ag bealach isteach Bhóthar Stigh Lorgan agus feidhmeoidh sé mar gheata do rochtain do choisithe agus rothaithe ar an gcampas;
- Mar fhreagra ar roinnt aighneachtaí comhairliúcháin phoiblí maidir leis an soláthar rothaíochta idir Timpeallán Bhaile Uí Lachnáin agus Lána Chruincín rinneadh an dearadh a athchruthú. Chun an tionchar ar an gcomhshaol a laghdú agus chun freagairt d'inní an phobail áitiúil leasaíodh an dearadh. Socraíodh gan rianta rothaíochta deighilte a chur ar fáil idir Timpeallán Bhaile Uí Lachnáin agus Bóthar Dhroichead na gCloch agus b'éigean do rothaithe na lánaí bus nó na lánaí tráchta ginearálta a roinnt. Idir Bóthar Dhroichead na gCloch agus Lána Chruincín socraíodh cuid ghearr de rian rothaíochta dhá bhealach a chur ar fáil chun an t-acomhal ag Lána Coirre Báine a nascadh le Bóthar Dhroichead na gCloch, le trasrian túcánach curtha ar fáil chun Bóthar Bhaile Átha Cliath a thrasnú ag acomhal Bhóthar Dhroichead na gCloch. Idir acomhal Eaglais Naomh Anna agus rothaithe Lána Chruincín roinnfeadh siad an carrbhealach le trácht ginearálta, le teorainn luais 30kph curtha i bhfeidhm; agus
- Rinneadh athbhreithniú ar an EPR idir Lána Chruincín agus Timpeallán Wilford d'fhonn na tionchair ar chrainn agus ar bhallaí oidhreachta a íoslaghú. Rinneadh roinnt leasuithe chun tionchair a laghdú lena n-áirítear síneadh a chur leis na bearta tosaíochta rialaithe comhartha trí Shráidbhaile na Seanchille do bhusanna ó dheas chomh fada le Caisleán Sheangánaí, giorrú áitiúil ar lána bus an tuaiscirt ó acomhal Wilford, agus athshuíomh cosán molta agus rianta rothaíochta go dtí taobh thiar de línte crann cois bóthair nuair is cuí chun an ceannbhrait crann cois bóthair atá ann cheana a chothabháil (m.sh. i bPáirc agus Reilig Sheangánaí).

Ina theannta sin, áirítear sa Scéim Bheartaithe athruithe dearaidh logánaithe eile a rinneadh bunaithe ar aiseolas a fuarthas le linn an dara babhta comhairliúcháin phoiblí, idirphlé le páirtithe leasmhara agus athbhreithniú breise dearaidh. Mar shampla, measadh rogha nua don fhad idir acomhal Uachtarach Shráid Haiste Íochtarach / Sráid Peambróg agus Faiche Siabhna. Rinneadh measúnú ar thrasgheartha feadh Shráid Líosain Íochtarach chun tionchar ar na colbha oidhreachta a íoslaghdú agus chun sábháilteacht do rothaithe a fheabhsú. Mar thoradh ar an measúnú seo, cuireadh geata bus san áireamh, ag atreorú trácht ginearálta ó thuaidh amach ó Shráid Líosain Íochtarach feadh Shráid Haiste agus Ardán Phort an Iarla.

Chuir measúnacht na roghanna malartacha tionchair timpeallachta san áireamh mar aon le factóirí ábhartha eile amhail an geilleagar, sábháilteach agus rochtain chun an Scéim Bheartaithe a bhaint amach.

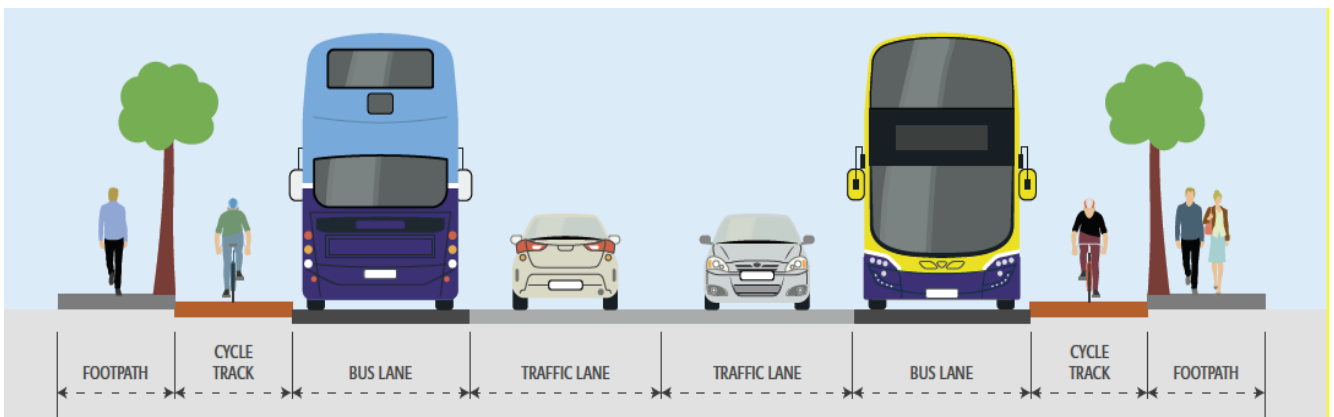
6. Cur síos na Scéime beartaithe

Tá fad iomlán de thart ar 18.5km ag an Scéim Bheartaithe. Cuirfear tús leis ag Acomhal Fhaiche Stiabhna / Shráid Líosain Íochtarach agus rithfidh sé feadh an R138 (Sráid Líosain Íochtarach / Sráid Líosain Uachtarach / Bóthar Sussex / Bóthar Morehampton / Bóthar Dhomhnach Broc / Bóthar Stigh Lorgan), agus folaíonn sé áis idirmhalartaithe bus ag an Bealach isteach Bhóthar Stigh Lorgan go UCD. Leanann sé ar aghaidh feadh an N11 (Bóthar Stigh Lorgan / Bóthar Bhré), R837 Bóthar Bhaile Átha Cliath, R119 Bóthar Bhaile Átha Cliath agus R761 (Bóthar Bhaile Átha Cliath / Sráid an Chaisleáin), ag críochnú ar an taobh thuaidh de Dhroichead Fran O'Toole i mBré, áit a nascaídh sé isteach. Scéim Feabhsúcháin Dhroichead Bhré atá beartaithe.

D'fhorbair dearadh na Scéime Beartaithe trí dhearadh cuimsitheach atriallach a dhéanamh agus trí bhéim ar leith a leagadh ar na tionchair timpeallachta féideartha a íoslaghdú más féidir, fad atá sé á gcinntiú go mbainfear aidhmeanna na Scéime Beartaithe amach. Anuas air sin, tugadh isteach an t-aiseolas a fuarthas ón gclár comhairliúcháin chuimsitheach a rinneadh le linn an phróisis roghnaithe agus forbartha deartha, más cuí.

Forbraíodh an Scéim Bheartaithe le cinntiú go gcomhtháthófaí na príosabail an deartha uilíoch go hiomlán sa dearadh, rud a thabharfaidh rochtain do gach úsáideoir agus a chuirfidh deireadh le constaicí do dhaoine faoi mhíchumas.

Taispeántar in Íomhá 6.1 leagan amach bhóthair tipiciúil BusConnects.

Íomhá 6.1: Leagan amach bhóthair tipiciúil BusConnects

Tiocfaidh feabhais ollmhóra d'áiseanna coisithe agus rothaíochta agus don gcóras tús áite do bhusanna as an Scéim bheartaithe. Tá an méid seo a leanas i measc na n-athruithe lárnacha a dhéanfar don chonair atá ann de bharr na Scéime Beartaithe:

- Tiocfaidh méadú 60% ar líon na trasrian coisithe faoi rialú soilse tráchta ó 106 go 170 de bharr na Scéime Beartaithe;
- Méadóidh líon na n-áiseanna rothaíochta scartha ó 47% ar an gconair atá ann go dtí 91% ar an Scéim Bheartaithe;

- Méadóidh an chuid den bhealach a bhfuil bearta tosaíochta don bhus ann ó 69% ar an gconair atá ann go dtí 99.6% ar an Scéim Bheartaithe.

Cuirtear cur síos ar an Scéim bheartaithe de réir na gcodanna geografacha seo a leanas:

- Cuid 1: Sráid Líosain go Domhnach Broc (Acomhal Bhóthar Anglesea);
- Cuid 2: Domhnach Broc (Acomhal Bhóthar Anglesea) go Timpeallán Bhaile Uí Lachnáin;
- Cuid 3: Timpeallán Bhaile Uí Lachnáin go Bré Thuaidh (Timpeallán Wilford); agus
- Cuid 4: Bré Thuaidh (Timpeallán Wilford) go Bré Theas (Droichead Fran O'Toole).

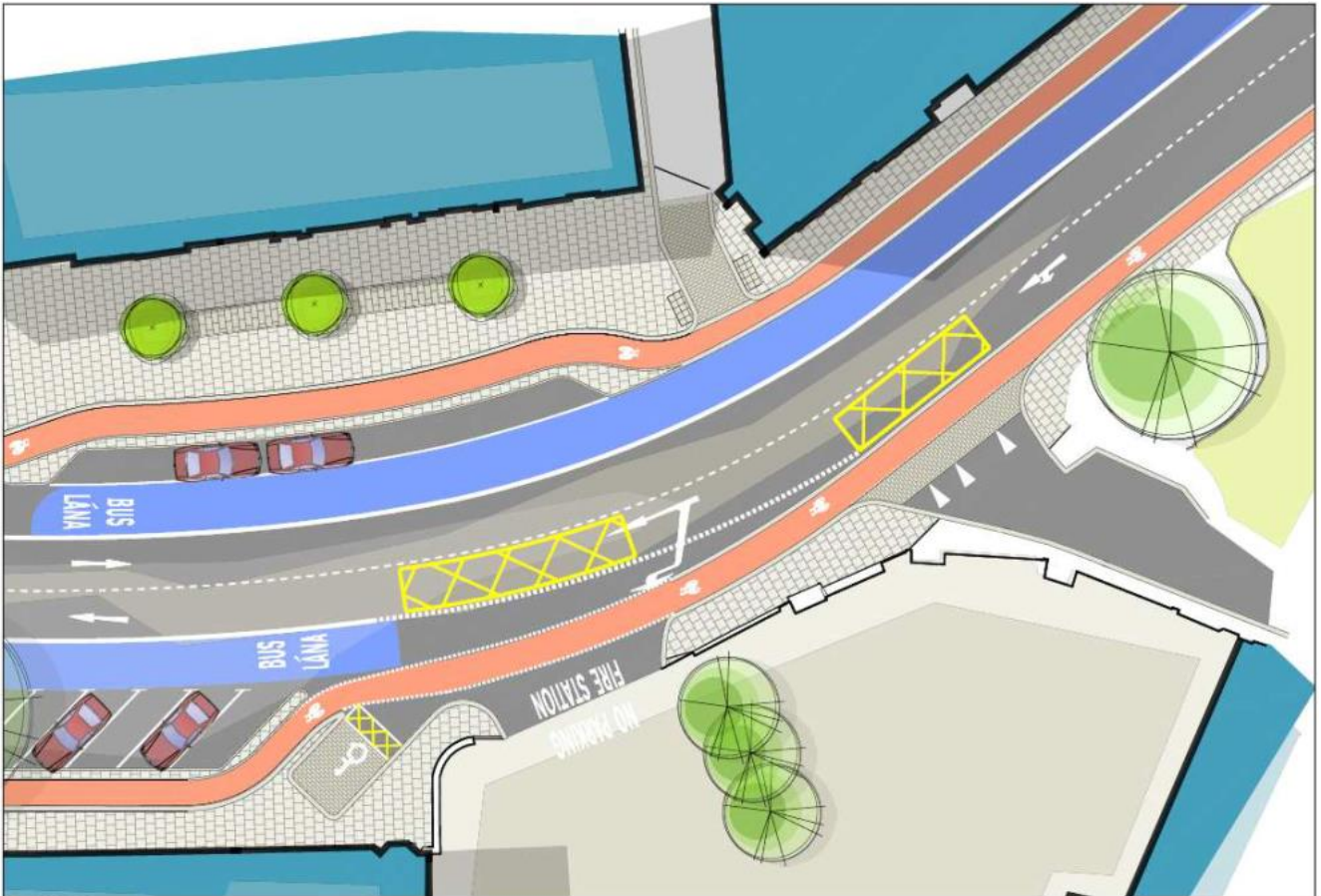
6.1 Cuid 1: Sráid Líosain go Domhnach Broc (Acomhal Bhóthar Anglesea);

Ritheann an chuid feadh Shráid Líosain Íochtarach agus Uachtarach ón acomhal le Faiche Stiabhna, ag soláthar tosaíochta do bhusanna leanúnacha agus raonta rothar leithscartha i ngach treo. Beidh geata bus suite ar Shráid Líosain Íochtarach ag acomhal Shráid Haiste Íochtarach. Díreofar trácht ginearálta isteach ó Shráid Líosain Íochtarach go Sráid Haiste Íochtarach, agus as sin ar aghaidh go hArdán Phort an Iarla chun Faiche Stiabhna a bhaint amach. Tabharfar isteach trácht ginearálta dhá threo ar Ardán Phort an Iarla idir Acomhal Íochtarach Shráid Haiste agus Faiche Stiabhna chun é seo a éascú. Éileoidh sé seo go ndéanfaí lána tráchta ginearálta den lána bus ó thuaidh ar Ardán Phort an Iarla. Bainfear an cosc ar chasadh ar chlé ag Ardán Phort an Iarla i dtreo Fhaiche Stiabhna Thuaidh chun éascú a dhéanamh ar ghluaiseacht ghinearálta tráchta.

Coinníodh an córas aontreo ar Bhóthar Sussex agus an chuid cóngarach de Shráid Líosain Uachtarach, le líon laghdaithe de lánaí ginearálta tráchta i ngach treo chun soláthar lánaí bus agus rothar iomlán a cheadú agus páirceáil reatha a choinneáil. Tá an t-acomhal molta ag Plás Mhic Liam agus Sráid Líosain Íochtarach ó Bhealach Rothar Mhic Liam (Comhairle Cathrach Bhaile Átha Cliath) ionchorpraithe sa Scéim Bheartaithe, agus dearadh leagan amach acomhail athbhreithnithe ag Bealach na hAbhann, Bóthar Waterloo, agus Plás Wellington chun tréachur úsáideoirí bóithre a fheabhsú agus sábháilteacht.

Leanfar leis an soláthar iomlán rothaíochta agus lána bus feadh Bhóthar Morehampton, áit a dtabharfar na rianta rothaíochta taobh thiar de líne na gcrann in áiteanna. Beidh tionchar aige seo ar roinnt bána páirceála ar an tsráid idir Wellington Place agus Ascaill Belmont. Cuirfear srian 'Níl Cas ar Dheis' ó Bhóthar Morehampton ar Ascaill Auburn chun coimhlintí pointe trasnaithe a laghdú.

Ó Lána na Maoildeirge go Lána an Rampair baineadh an lána bus ó thuaidh chun ligean do dhá raon rothar leithscartha ar leithead laghdaithe sa dá threo, agus tá an lána bus ó dheas coinnte feadh na coda cúnga seo. Soláthróidh tosaíocht rialaithe comharthaí ag acomhal Ardán Eglinton ar Bhóthar Dhomhnach Broc tosaíocht do bhusanna a théann ó thuaidh thar an bhfad seo. Déanfar na spásanna páirceála ingearacha ó dheas de Lána na Maoildeirge a thiontú go spásanna comhthreomhara, agus coinneofar na spásanna páirceála aicme ar an taobh eile den bhóthar. Taispeántar é seo go léir i Íomhá 6.2. Ó Ardán Eglinton ó dheas go Bóthar Eglinton cuirfear lána bus tiomnaithe, rian rothaíochta deighilte, agus lána tráchta ginearálta ar fáil i ngach treo. Tá an nasc do Ghlasbhealach na Dothra molta, deartha agus tógtha ag daoine eile, curtha san áireamh sa dearadh ag acomhal Bhóthar Eglinton ar Bhóthar Dhomhnach Broc.

Íomhá6.2: Ceantar Miondíola Dhomhnach Broc, Lána na Maoildeirge

Ar Bhóthar Dhomhnach Broc idir Bóthar Eglinton agus Bóthar Anglesea sa treo ó dheas, beidh lána díreach ar aghaidh agus cas ar chlé, lána tráchta ginearálta díreach ar aghaidh, lána bus, agus raon rothar ar fáil. Beidh raon rothar, lána bus, lána tráchta ginearálta comhcheangailte ar chlé agus chun tosaigh, agus lána cas ar dheis go Bóthar Ailesbury ar an mbealach isteach ó thuaidh ar Bhóthar Stigh Lorgan i dtreo Rae na mBéabhar. Idir Rae na mBéabhar agus Bóthar Eglinton beidh raon rothar, lána bus, agus lána tráchta le chéile ar chlé agus ar aghaidh.

Moladh leataobh cóiste in áiteanna áirithe chun cásanna de chóitseálaithe luchtaithe a chuireann bac ar lána an bhus a laghdú.

Tá sé beartaithe, nuair is féidir feadh Roinn 1 den Scéim atá molta, go gcoinneofar na colbhaí reatha agus go gcloifear leis an Treoir Dearaidh BusConnects. Bainfear úsáid as tosaíocht comharthaí-rialaithe ag láithreacha áirithe nuair nach bhféadfaí lána bus scoite a sholáthar mar gheall ar shrianta spáis.

6.2 Cuid 2: Domhnach Broc (Acomhal Bhóthar Anglesea) go Timpeallán Bhaile Uí Lachnáin

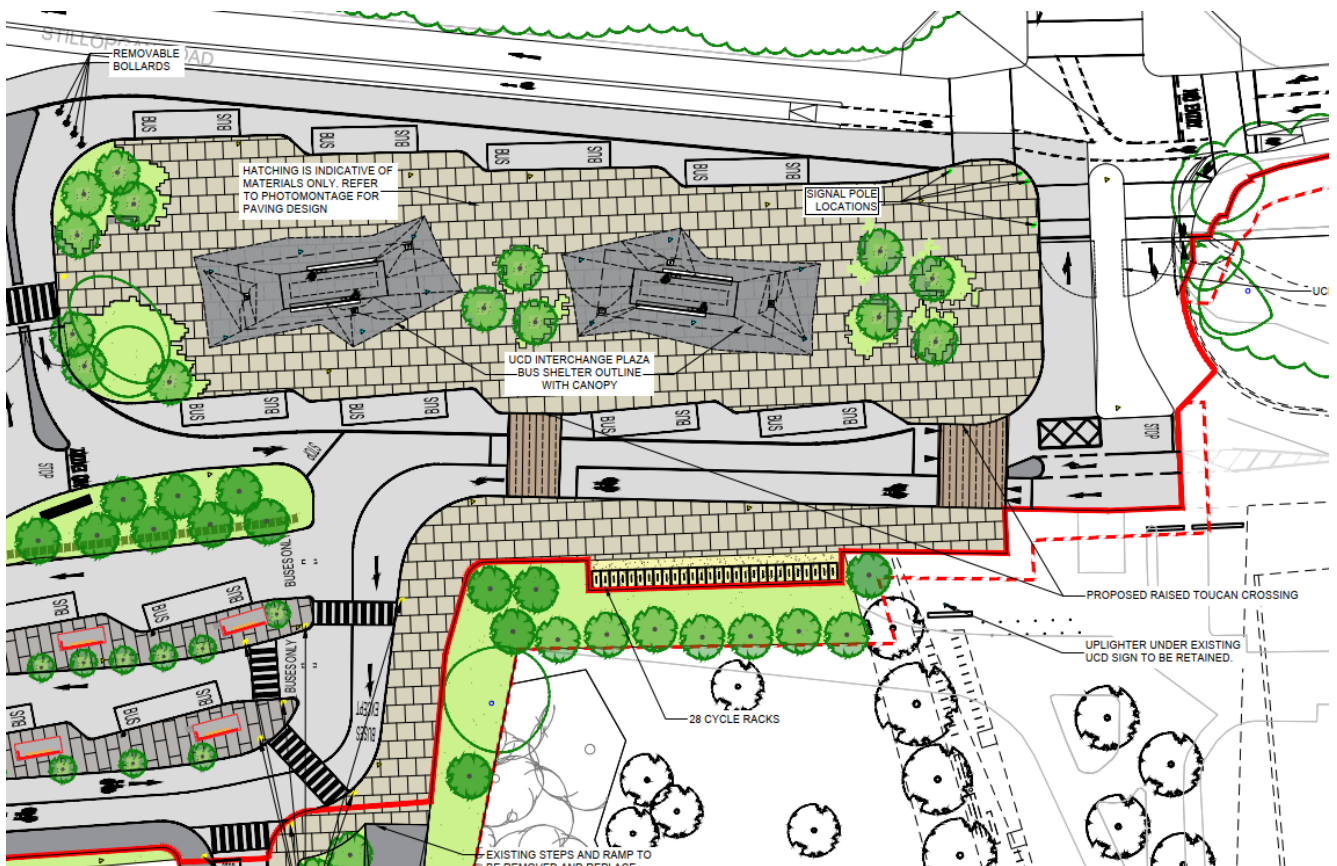
Coinneofar an chumraíocht reatha lána ar Bhóthar Stigh Lorgan idir acomhal Rae na mBéabhar / Bóthar Anglesea agus Ascaill Foster, seachas an duillín ó dheas ag Belfield, áit a soláthrófar lána bus leanúnach anois ón sliobh sliosbhóthar hóthar go dtí Bóthar Stigh Lorgan. Chun é seo a bhaint amach, gearrfar an lána bus atá ag dul ó dheas ar Bhóthar Stigh Lorgan agus beidh ar chóistí, busanna agus tacsaithe a úsáideann é a chumasc leis an lána tráchta ginearálta in aice láimhe agus iad ag dul faoi uasród Belfield. Cuirfear lánáí bus leanúnacha nua ar fáil ar an seach-duillín ó dheas, agus trasna uasbhealach Belfield. Tá sé beartaithe raonta rothar leithscartha a sholáthar ar gach sliosbhóthar agus raon rothar deighilte dhá bhealach ar uasbhealach Belfield. Cuirfear nasc rothaíochta ar leith ar fáil don taobhbhóthar in aice leis soir ó na sciorthaí ó dheas.

Ar Bhóthar Stigh Lorgan idir Bóthar Ghort na Mara agus Ascaill Foster tá sé i gceist lána bus, raon rothar aontreo leithscartha, agus dhá lána tráchtá gearrtha a sholáthar i ngach treo. Soláthrófar fad gearr rotharbhealach deighilte dhá bhealach ar gach taobh sa limistéar seo mar gheall ar a chónagaracht do UCD. Rithfidh sé seo ó Bhóthar Woodbine go Garrán Mhuirfean ag an gcarrbhealach ó dheas, agus ó Ascaill Foster go dtí an bealach isteach rothar nuathógtha go UCD os comhair Bhóthar Ghort na Mara ar an gcarrbhealach ó thuaidh. Soláthrófar nasc gearr rothar dhá bhealach nua ó dheas ó Gharrán Mhuirfean a fheabhsóidh rochtain ó Choláiste Eoin / Coláiste Íosagáin chuig acomhal an N11 le Garrán Mhuirfean.

Ina theannta sin, tá leagan amach acomhail nua curtha ar fáil ag RTÉ agus Nutley Lane chun tréchur agus sábháilteacht úsáideoirí bóithre a fheabhsú. Tá athbhreithniú déanta ar shuíomhanna agus ar leagan amach stadanna bus, agus i gceantair áirithe coigeartaithe, chun an comhtháthú is fearr le seirbhísí comhéadan a chinntiú. Moladh leataobh cóiste in áiteanna áirithe chun cásanna de chóitseálaithe luchtaithe a chuireann bac ar lána an bhus a laghdú.

Forbraíodh na tograí idirmhalartaithe bus ag UCD (féachlómhá6.3) i gcomhar le UCD agus déantar iad a chomhordú le máistirphlean Campas na Todhchaí UCD. Tá an t-acomhal UCD atá beartaithe suite in aice le hacomhal Belfield ar an R138 Bóthar Stigh Lorgan (ag Slabhraíocht A 4000 den Scéim Bheartaithe) agus tá dhá phríomhchrios oibríochta ann. Freastalóidh an príomhphlá idirmhalartaithe in aice le sliosbhóthar thuaidh an N11 do bhealaí bus ardmhíochta. Bainfead úsáid as na hoileáin bus idirmhalartaithe atá suite ó dheas ó fhoirgneamh tréidliachta UCD, siar ó thuaidh ón bpríomhphlá agus den choillearnach atá ann faoi láthair, le haghaidh bealaí bus réigiúnacha agus minicíochta níos ísle, chomh maith le forshreabhadh a sholáthar do na príomhsheirbhísí plás. Gabhann na moltaí idirmhalartaithe freisin oibreacha uasghrádaithe do chomhbhealach comaitéireachta do choisithe agus do rothaithe feadh bealach a forbraíodh go nádúrtha tríd an limistéar coillearnaí atá ann cheana féin. Soláthróidh an láithreán foriomlán 20 ionad stad bus le 12 scáthlán bus caighdeánach NTA / UCD gan aon fhógra agus bailchríoch chun troscán sráide UCD a mheaitseáil. Tá dhá scáthlán bus suntasach beartaithe le limistéar suíocháin do phaisinéirí.

Íomhá6.3: Plaza Acomhal Bus UCD

Coimeádfar cumraíocht reatha na líne idir Ascaill Foster agus Bóthar Wyattville don chuid is mó. Rinneadh athbheithniú ar dhearadh na n-acomhal feadh an bhealaigh mar iarracht lánaí scagairí don chasadh ar chlé a thrasnaíonn lánaí rothar a bhaint nuair is féidir.

Idir Garrán Mhuirfean agus Bóthar Chill Mochuda Íochtarach tá sé beartaithe lána bus agus dhá lána tráchta ginearálta a sholáthar chomh maith le raon rothar deighilte aontreo i ngach treo. Tá cosán tiomnaithe nua le cur ar fáil idir Bóthar Chill Mochuda Íochtarach agus Seanbhóthar Bhaile Átha Cliath (Stigh Lorgan), agus acomhail Seanbhóthar Bhaile Átha Cliath (Stigh Lorgan) agus Bóthar na gCrann Íochtarach ar an dá thaobh de Bhóthar Stigh Lorgan. Éileoidh an cosán nua ó dheas ag an láthair seo síneadh a chur le fobhealach Pháirc Naomh Labhrás atá ann cheana féin, áit a soláthrófar trasrian nua túcánach trasna Bhóthar Stigh Lorgan freisin. Tá sé beartaithe an slísbhóthar ó Bhóthar Stigh Lorgan go dtí An Cnoc i Stigh Lorgan a dhúnadh.

Atreorófar an raon rothar ó thuaidh ó thuaidh ó Bhóthar na Grúdlainne go Bóthar Eaglais Naomh Bríd. Tá bearta breise ceansaithe tráchta agus feabhsúchán cosáin beartaithe feadh Bhóthar Eaglais Naomh Bríd chun freastal air seo. Déanfar cuid de raon rothar ó dheas a atreorú freisin go dtí Ardán Belmont ag Faiche na Rás. Tá nasc nua do choisithe beartaithe chuig an bPáirc Theas ó Bhóthar Bhré i nDún na nGall, agus go Gleann Sheangánaí ó Bhóthar Bhré.

Tá sé beartaithe lána bus amháin agus dhá lána tráchta ginearálta a chothabháil i ngach treo idir Bóthar Wyattville agus Timpeallán Bhaile Uí Lachnáin. Cuirfear síneadh leis an gcarrbhealach agus cuirfear siar na gcóras srianta feithiclí atá ann cheana féin os comhair an droichid choisithe ar an gcarrbhealach ó dheas chun lána bus leanúnach ó dheas a chinntiú trí Thimpeallán Bhaile Uí Lachnáin.

Ní mholtar cosáin de réir an bhonneagair atá ann cheana féin idir Seanbhóthar Bhré agus droichead coisithe Ionad Siopadóireachta Dhún na Coirnéal, idir acomhail Bhóthar Chluain Caoin agus Bhóthar Bhaile Sheáin, agus idir acomhal Bhóthar Bhaile Sheáin agus an t-acomhal nua ag Bóthar Ghleann na Draíochta, mar go bhfuil bealaí siúil malartacha ar fáil ar an taobh bóithre níos ciúine.

Tá cosán nua beartaithe ar an dá thaobh de Bhóthar Stigh Lorgan ag an acomhal nua ar an N11 ag Bóthar Ghleann na Draíochta a nascann isteach leis an gcosán reatha i dtreo Bhóthar Wyattville. Déanfar feabhsúcháin ar sholáthar raonta rothar ag Acomhal Bhóthar Wyattville. Coinneofar an sciorradh atá ar Bhóthar Bhré ó thuaidh in aice láimhe i dtreo Bhóthar Choill na Silíní ina leagan amach dhá bhealach faoi láthair.

Ag Timpeallán Bhaile Uí Lachnáin tá sé beartaithe an timpeallán atá ann faoi láthair a chur in iúl ar thrí ghéag agus lána bus leanúnach a sholáthar ag dul ó dheas tríd an acomhal i dtreo Seanchill.

Ina theannta sin, tá leagan amach acomhail nua molta ag na mór-acomhail ar fad ar an gcuid seo chun deireadh a chur le sciorrthaí casaidh ar chlé agus chun gluaiseachtaí rothar feabhsaithe a sholáthar. Bainfear an lána u-chasadh thuaidh ag acomhal Bhóthar Westminster chun trasrian túcánach a éascú.

Moltar go gcoinneofar línte colbha atá ann cheana féin agus go gcloífear leis an Treoir Dearaidh BusConnects nuair is féidir feadh Cuid 2 den scéim.

6.3 Cuid 3: Timpeallán Bhaile Uí Lachnáin go Bré Thuaidh (Timpeallán Wilford)

Idir Timpeallán Bhaile Uí Lachnáin agus Bóthar Dhroichead na gCloch tá sé beartaithe lána bus agus lána tráchta ginearálta a sholáthar sa dá threo. Sa chás nach bhfuil lánaí bus leanúnach, cuirfear Tosaíocht Bus Rialaithe Comhartha ar fáil. Ó dheas de Bhóthar Dhroichead na gCloch suas go Lána Chruincín, áit nach bhfuil sé beartaithe lánaí bus a bheith leanúnach sa dá threo mar gheall ar shrianta reatha, tá Tosaíocht Rialaithe Comharthaí molta chun tosaíocht bus a chinntiú. Tá Tosaíocht Bus Rialaithe Comhartha molta idir Acomhal Shéipéal Naomh Anna / Lána Coirre Báine agus Ráth Michíl sa treo thuaidh.

Níl sé beartaithe raonta rothar leithscartha a sholáthar idir Timpeallán Bhaile Uí Lachnáin agus Bóthar Dhroichead na gCloch feadh na Scéime Beartaithe. Tá sé beartaithe raon rothar dhá bhealach a sholáthar ó Bhóthar Dhroichead na gCloch ar Bhóthar Bhaile Átha Cliath chomh fada le hacomhal Bhóthar Sheangánaí, agus ar

Bhóthar Dhroichead na gCloch chomh fada le Lána Dhroichead na Cloiche chun nasc rothaíochta a sholáthar don dá scoil ar Bhóthar Dhroichead na Cloiche.

Tá sé beartaithe an timpeallán idir Bóthar Bhaile Átha Cliath, Lána Coirre Báine, agus Bóthar Sheangánaí a uasghrádú go hacomhal le comharthaíocht le háiseanna nua trasnaithe do choisithe agus tosaíocht faoi rialú comharthaí do bhusanna. Beidh Lána Coirre Báine ina acomhal imeachta amháin ar Bhóthar Sheangánaí. Tá lána tiomnaithe casaithe ar dheis molta ó Bhóthar Sheangánaí go Mainéar Gort na Feá. Tá lána tiomnaithe le casadh ar chlé ó Bhóthar Sheangánaí go Mainéar Gort na Feá le cur ar fáil freisin.

Coinníonn an dearadh molta idir acomhal Bhóthar Sheangánaí agus Lána Chruincín na lánaí tráchta ginearálta reatha gan aon lánaí bus nó rothar, seachas cuid den charrbhealach ó thuaidh mar a bhfuil lána bus le soláthar ó Lána Chruincín go dtí acomhal nua ag an mbealach isteach go Ólchobhar. Soláthrófar tosaíocht chomhartharailaithe feadh an cuid seo. Tá timpeallán Bhóthar Uí Chuinn le huasghrádú go hacomhal le comharthaí, agus tá acomhal uasghrádaithe beartaithe ag an mbealach isteach chuig forbairt Ólchobhar. Tá cosáin feadh Bhóthar Bhaile Átha Cliath ag Céide Cherrington agus Bóthar na Feá le coinneáil ag a suíomh cois bóthair.

Ó Lána Chruincín go Timpeallán Wilford tá sé beartaithe lánaí bus ó thuaidh agus ó dheas, raonta rothar leithscartha agus lánaí tráchta ginearálta a sholáthar. Bainfear úsáid as tosaíocht rialaithe comharthaí ó thuaidh ó Acomhal Wilford ar feadh achar gairid chomh fada le Coláiste Shruthán na Coille. Nuair is cuí, coinneofar crainn cois bóthair trí na cosáin agus na raonta rothar molta a lonnú taobh thiar den chrannlíne. Cuirfear soilsiú feabhsaithe agus corónú crann ar fáil chun infheictheacht a fheabhsú.

Tá trasbhealaí nua do choisithe molta ag an acomhal nua lasmuigh d'Ólcabhar, ó dheas de Lána Chruincín, ó dheas de Bhóthar Abhann na gComhghuaillithe, agus in aice le Séipéal Chruincín. Tá an trasrian coisithe reatha ag Coláiste Shruthán na Coille le bogadh ó dheas chun pointe trasnaithe a sholáthar gar don stad bus athshuite ó dheas.

Ag Páirc Sheangánaí agus Reilig Sheangánaí, tá sé beartaithe an raon rothar ó thuaidh agus ó dheas a atreorú isteach sa pháirc, taobh leis an gcosán ó dheas, agus taobh thiar de spás glas agus crainn atá ann cheana féin ar an taobh thoir den charrbhealach idir dhá thrasrian túcánacha, le bealach nua molta. balla teorann na reilige suite siar chun an crannlíne cois bóthair a choinneáil. Cuirfear soilsiú nua agus crainn choróin ar fáil lena chinntiú trí infheictheacht. Coinneofar ceantair chlóis súgartha ina suíomh reatha mar chuid de thograí BusConnects. Deimhneofar a suíomh deiridh amach anseo mar chuid de Mháistirphlean Pháirc agus Reilig Sheangánaí (Comhairle Contae Dhún Laoghaire-Ráth an Dúin).

Tá dhá fhorbairt chónaithe nua á dtógáil faoi láthair ag Caisleán Sheangánaí agus ag Eastát Shruthán na Coille. Comhordaíodh na hacomhail chomharthaíochta atá molta do na forbairtí agus na stadanna bus seo leis na moltaí forbartha agus ionchorpraíodh iad laistigh den dearadh (féach Íomhá 6.4).

Íomhá 6.4: Acomhal Nua Eastát Shruthán na Coille le Cóireáil Nua Tírdhreacha ar an Taobh Thoir den Charrbhealach

Moltar go gcoinneofar línte colbha atá ann cheana féin agus go gcloífead leis an Treoir Dearaidh BusConnects nuair is féidir feadh Cuid 3 den scéim. Tá athbheithníú déanta ar shuíomhanna agus ar leagan amach stadanna bus, agus i gceantair áirithe coigeartaithe, chun an spásáil is fearr a chinntiú. Moladh leataobh cóiste in áiteanna áirithe ar feadh an bhealaigh chun cásanna de chóitseálaithe luchtaithe a chuireann bac ar lána an bhus a laghdú. Moladh leataobh cóiste in áiteanna áirithe chun cásanna de chóitseálaithe luchtaithe a chuireann bac ar lána an bhus a laghdú.

6.4 Cuid 4: Bré Thuaidh (Timpeallán Wilford) go Bré Theas (Droichead Fran O'Toole)

Ó acomhal an M11 (Timpeallán Wilford) go Bóthar na Deargaile Íochtarach, tá sé beartaithe leanúint ar aghaidh le lána bus, lána tráchta ginearálta agus raon rothar scoite i ngach treo. Tá tuilleadh forbartha déanta ar na hacomhail go léir chun gluaiseachtaí rothar feabhsaithe a sholáthar. Tá sé beartaithe acomhal nua le comharthaí a chur in ionad Timpeallán Wilford. Tá acomhal Ascaill Mhainistir Chorcaí/Ascaill Sheanchonach le Bóthar Bhaile Átha Cliath deartha chun freastal ar na lánaí bus agus rothar atá beartaithe, agus chun na sciorthaí casa clé isteach agus amach as Ascaill Mhainistir Chorcaí a bhaint. Tá an dearadh d'acomhal Bhóthar na Deargaile Uachtarach le Bóthar Bhaile Átha Cliath tar éis an duillín cas thuaidh ar chlé a bhaint de Bhóthar Bhaile Átha Cliath. Déanfar an t-acomhal leis an mbóthar nua ag Lána an tSéipéil a uasghrádú go hacomhal le comharthaí, lena n-áirítear gluaiseachtaí feabhsaithe do rothair agus do choisithe.

Beidh tionchar ag na hoibreacha a bheartaítear ar Lóiste Taobh Shruthán na Coille, ar struchtúr oidhreachta é atá suite ag ceann theas Eastát Shruthán na Coille i mBré. Tá sé beartaithe maoin chónaithe Lóiste Taobh Shruthán na Coille a bhfuil tionchar uirthi a atógáil.

Ag deireadh na Scéime Beartaithe ag an nasc isteach le Droichead Fran O'Toole, tosaíonn an lána bus ó thuaidh díreach tar éis acomhal Bhóthar Na Dargaile Íochtarach agus mar sin is éard atá sa cheangal isteach ag foirceann

na Scéime Beartaithe ná lána bus ó dheas agus dhá cheann. lánáí tráchtá ginearálta agus raon rothar sa dá threo, ar an mbealach isteach go díreach ó Shráid an Chaisleáin go Droichead Fran O'Toole, áit a dtiocfaidh deireadh leis an Scéim Beartaithe. Forbraíodh an leagan amach seo chun comhordú a dhéanamh leis an Scéim Feabhsúcháin ar Dhroichead Bhré atá beartaithe.

Tá sé beartaithe na colbhaí reatha a choinneáil nuair is féidir agus cloí leis na caighdeáin dearaidh ón Leabhrán Treorach Réamhdhearaidh feadh Roinn 4 den Scéim. Tá athbhreithniú déanta ar láithreacha stadanna bus, agus i gceantair áirithe coigeartaithe, chun an spásáil is fearr a chinntiú. Moladh leataobh cóiste in áiteanna áirithe ar feadh an bhealaigh chun cásanna de chóitseálaithe luchtaithe a chuireann bac ar lána an bhus a laghdú.

7. An Tógáil

Táthar ag súil leis go dtógfadh sé 36 mí go neasach céim tógála na Scéime beartaithe a chríochnú. Tógfar é ar i stráicí agus tógfaidh sé idir 9 agus 18 mí gach stráice a chríochnú.

Áireofar i dtógáil na scéime beartaithe na gníomaíochtaí a leanas:

- Ullmhú an láithreáin agus obair ghlanta, lena n-áirítear:
  - Cúistiúnacht talún nuair is gá talamh sealadach nó buan a ghabháil;
  - Scionsaí agus comharthaí a chur isteach;
  - Cosaint crann agus aon fhásra a chaithfear a choimeád;
  - Fásra a bhaint agus déileáil le speicis neamhdhúchasacha ionracha;
  - Imscrúduithe seandáíochta;
  - Imscrúduithe talún;
  - Bunú na gCompún Tógála;
  - Soilse sealadacha a chur ar bun; agus
  - Rudaí a scriosadh cosúil le ballaí, geataí, sconsaí, cuailí solais agus stadanna bus.
- Úasdátaithe bóithre agus sráideanna, lena n-airítear:
  - Malartuithe maidir le cúrsaí rochtana agus an carrchlós;
  - Cur i bhfeidhm na mbeart sábháilteachta do choisithe agus rothaithe;
  - lamh bóithre nó malairí slí a chur i bhfeidhm;
  - Tochaltán barrithreach agus fo-ithreach;
  - Oibreacha ar na siléir;
  - Ceartú nó úasgráduithe don sruthchóras;
  - Athailíniú, cur in ionad nó cosaint d'fhóntais agus seirbhísí;
  - Cosán a thógáil, lena n-áirítear carrbhealach, colbhaí, timpealláin a athrú chun aomhail ina bhfuil soilse tráchtá, athruithe do phairceáil agus bána lódála; cosáin a uasghrádú, rianta rothaíochta a chur isteach; stadanna bus a fheabhsú (oileán, limistéar tuirlingthe roinnte, inlíne, cineálacha leataobh, scáthláin bhus, CCTV agus scáileáin eolais); etc;
  - Oiriúintí bóithre a úasghrádú (lena n-airítear oiriúintí bóithre, comharthaí, soilse agus córais chumarsáide); agus
  - Láimseáí Críocha agus Tírdhreachú.
- An láithreán tógála a chur as feidhm, lena n-airítear na háiseanna agus trealamh tógála go léir a bhaint.

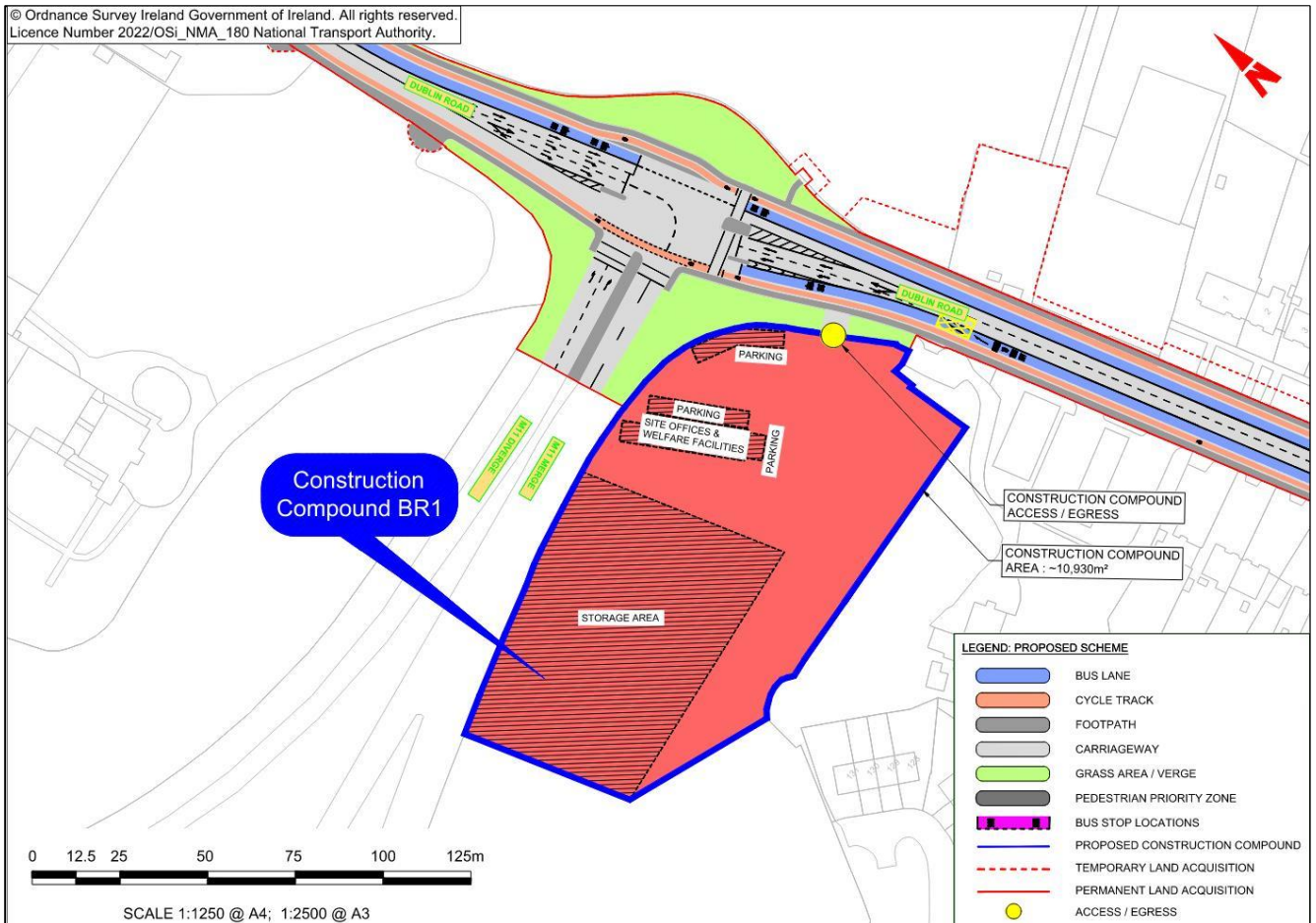
Beidh an méid seo a leanas i gCéim Foirgníochta na Scéime Beartaithe freisin:

- Roinnt ballaí coinneála a thógáil;
- Tógáil áis Acomhal Bus UCD;
- Síneadh ar struchtúr reatha Fobhealach Naomh Labhrás; agus
- Scartáil Lóiste Taobh Shruthán na Coille, agus tógáil lóiste athsholáthair i suíomh nua.

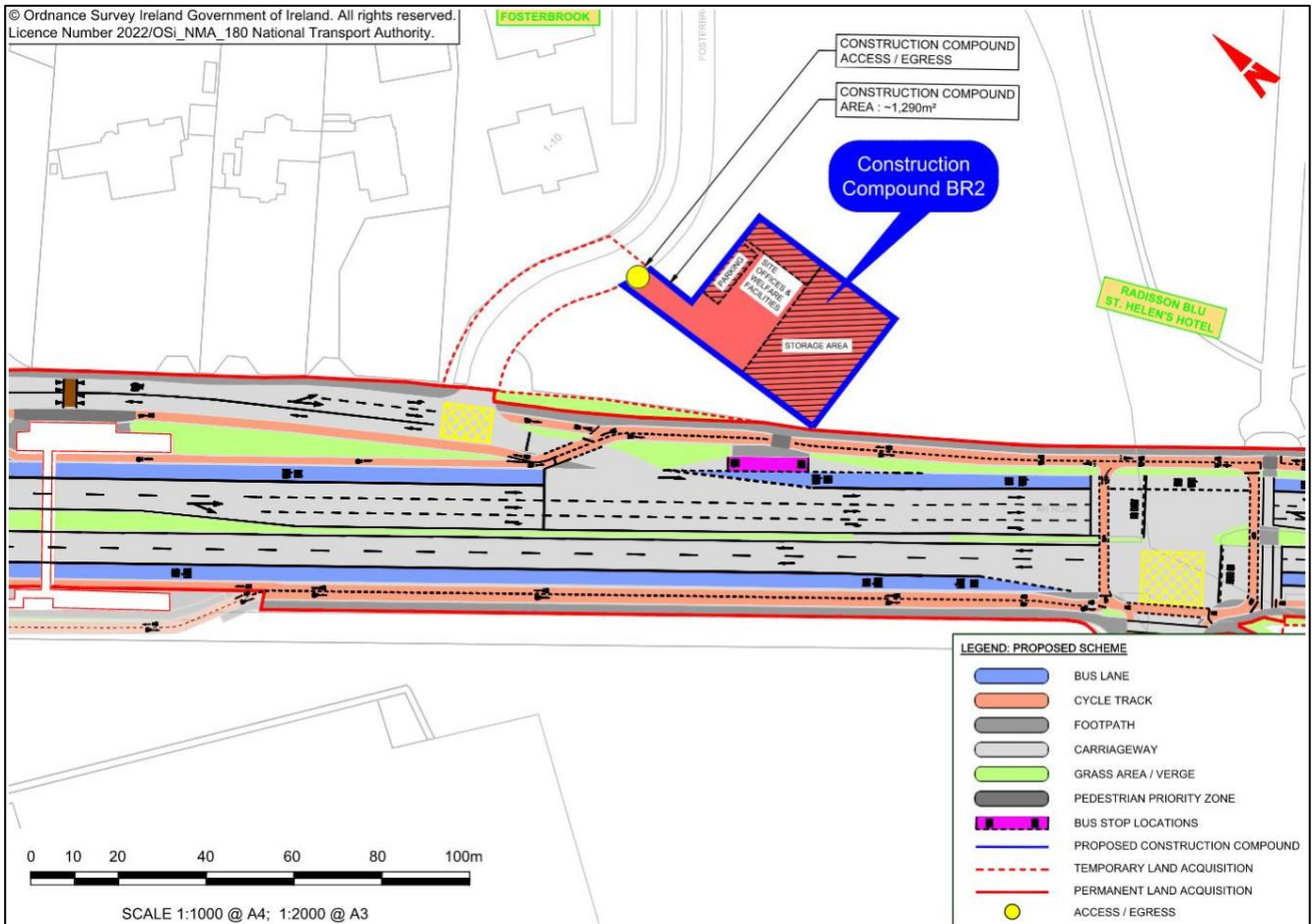
Beidh Comhdhúile Tógála feadh na Scéime Beartaithe lonnaithe mar seo a leanas:

- Comhdhúil Tógála BR1 ag Acomhal Wilford; agus
- Comhdhúil Tógála BR2 ag Sruthán Foster.

Beidh Comhdhúile Tógála in úsáid mar an bpríomhshuíomh stórála d'ábhair, fearas agus trealaimh, oifigí an tsuímh, áiseanna d'oibríthe agus líon beag spásanna páirceála. Déanfar iad a dhaingniú, chun stóráil shábháilte gach ábhair agus innealra ar an láthair a chinntiú. Cuirfear suas sconsaí sealadacha, agus fostófar gardaí slándála. Taispeántar na Comhdhúile Tógála isteach Íomhá 7.1 agus Íomhá 7.2.

Íomhá 7.1: Suíomh agus Méid an Chompúin Tógála BR1

Íomhá 7.2: Suíomh agus Méid an Chompúin Tógála BR2

7.1 An Plean Bainistíochta agus Comhshaoil maidir le Tógáil

Ullmhaíodh an Plean Bainistíochta agus Comhshaoil maidir le Tógáil (CEMP) agus déantar cur síos ar an straitéis bhainistíochta agus chomhshaoil a chuirfeadh i bhfeidhm le linn chéim tógála na Scéime Beartaithe. Áiríonn an CEMP na bearta maolaithe a chuirfeadh i bhfeidhm chun cosaint chomhshaoil le linn chéim tógála na Scéime Beartaithe. Téann an CEMP i ngleic leis an mbainistiú tráchta, bainistiú acmhainne agus drámhaíola, bainistiú ar speicis lonracha, bainistiú ar uisce dromchla agus bearta freagartha ar eachtraí comhshaoil.

Déanfaidh an NTA (an Fostóir do na hoibreacha tógála) an CEMP a nuashonrú sula gcuirfeadh tús leis an gCéim Foirgníochta, ionas go n-áireofar aon bhearta breise a cheanglaítear de bhun coinníollacha a ghabhann le haon chinneadh ceadú a dheonú. Leagfaidh an NTA Riachtanais an Fhostóra sa Chonradh Tógála amach, lena n-áirítear na bearta maolaithe infheidhme ar fad a shainítear san EIAR seo, chomh maith le bearta breise atá ag teastáil de bhun na gcoinníollacha atá curtha le haon chinneadh chun faomhadh a thabhairt.

Tá aird tugtha ag an CEMP ar an treoir atá sna Treoirlínte maidir le Bonneagar Iompair Éireann (TII) maidir le Plean Oibriúcháin Comhshaoil a Chruthú, a Chur i bhFeidhm agus a Chothabháil, agus an lámhleabhar a d'fhoilsigh Cumann Taighde agus Faisnéise Tionscail Foirgníochta (CIRIA) sa Ríocht Aontaithe, Dea-Chleachtas Comhshaoil ar Threoir Láithreáin, 4ú hEagrán.

7.2 Plean Bainistíochta Tráchta maidir le Tógáil

Ullmhaíodh Plean Bainistíochta Trácht Tógála (CTMP) chun an bealach a bhainisteofar an comhéadan idir an pobal agus trácht a bhaineann le tógáil a léiriú agus conas a dhéanfar gluaiseacht feithiclí a rialú.

Fanfaidh na bóithre agus sráideanna atá le huasghrádú feadh na Scéime Beartaithe oscailte don trácht, más féidir, le linn na Céime Tógála. Chun an trácht a choimeád, is gá corrúair malairtí slí nó srianta lána áitiúla a chur chun codanna áirithe na n-oibreacha a chríochnú.

Coimeádfar rochtain ar réadmhaoin na ndaoine a mhéid is indéanta le réasún. Cé go mbeadh srianta rochtana sealadacha ar feadh gnáthuaireanta oibre, rachfar i dteagmháil leis na húsáideoirí buailte agus socrófar iad ag dul i gcomhairle leo. Coimeádtar rochtain d'fheithiclí éigeandála an t-am ar fad.

Nuair is féidir, coimeádtar ar bun na rianta rothaíochta agus siúl feadh an bhealaigh trí thréimhse na n-oibreacha tógála ar fad. Más gá, cuirfear ar fáil bealaigh mhalartacha chun turais choisithe agus rothaíochta a éascú. Coinneofar seirbhísí bus, mar sin féin, beidh gá le cúpla stad bus atá ann a athlonnú ar bhonn sealadach le freastal ar na hoibreacha.

Críochnófar na hoibreacha cuid i ndiaidh choda feadh na conaire ionas nach gcuirfidh an obair tógála isteach ar aon áit thar thréimhse rófhada ama ar feadh na tréimhse de thart ar 30 mhí. Éascóidh an NTA cumarsáid réamhghníomhach de na hoibreacha pleanáilte ag an gconraitheoir ceaptha le cinntiú go gcoinneofar na daoine aonair, gnónna agus pobail bhualte ar an eolas maidir le bristeacha sealadacha féideartha atá le teacht.

8. Tionchair timpeallachta agus a Maolú

Tugann an próiseas EIA deis luachmhar chun tionchair timpeallachta féideartha a laghdú trí mhionleasú deartha, agus tá sé sin ina dlúthchuid den phróiseas deartha don Scéim Bheartaithe, fad is atá gnóthú cuspóirí na Scéime Beartaithe á gcinntiú. Anuas air sin, tugadh isteach an t-aiseolas a fuarthas ón gclár comhairliúcháin chuimsitheach a rinneadh le linn an phróisis roghnaithe agus forbartha deartha, más cuí.

Tá dearadh na Scéime beartaithe tar éis a bheith forbartha go dtí an bpointe gur féidir na tionchair timpeallachta go léir a bheith aitheanta agus féadtar measúnacht tionchair timpeallachta atá cuimsitheach a bheith déanta.

Leagfaidh an NTA (an Fostóir do na hoibreacha foirgníochta) amach Ceanglais an Fhostóra sa Chonradh Foirgníochta agus cinnteoidh sé go gcloífear le gach beart maolaithe is infheidhme a shainaithnítear san EIAR, chomh maith le bearta breise a cheanglaítear in aon choinníollacha a ghabhann le cinneadh an Bhoird Pleanála ceadú a dheonú. Is éard a bheidh i gceist le soláthar an chonraitheora foirgníochta ná an cinneadh go bhfuil an conraitheoir ceaptha inniúil ar na hoibreacha a chur i gcrích, lena n-áirítear cur i bhfeidhm éifeachtach na mbeart maolaithe. Ceanglófar ar an gconraitheoir ceaptha oibreacha na Scéime Beartaithe a phleanáil agus a thógáil de réir Cheanglais an Fhostóra, agus fostóidh an NTA foireann Ionadaíoch Fostóra a bhfuil inniúlacht chuí acu chun an conradh foirgníochta a riaradh agus monatóireacht a dhéanamh air chun Ceanglais an Fhostóra a chomhlíonadh, ina mbeidh gach beart maolaithe a bheidh mionsonraithe san EIAR seo agus sna doiciméid iomchuí a ghabhann leis.

Soláthróidh na codanna seo a leanas acoimhre ar na measúnachtaí do chuile topaic timpeallachta agus leagtar síos na tionchair is dócha a bheith ann mar thoradh ar an obair tógála agus oibriú na Scéime beartaithe. Tá cur síos ar na topaicí comhshaoil seo a leanas:

- Cúrsaí tráchta agus iompair;
- Caighdeán Aeir;
- Aeráid;
- Torann & Creathadh;
- Daonra;
- Sláinte daonna;
- Bithéagsúlacht;
- Uisce;
- Geolaíocht & Hidrigeolaíocht Ithreacha Talún;
- Oidhreacht Seandálaíochta & Chultúrtha;
- Oidhreacht Ailtireachta;
- Tírdhreach (Bailedhreach) & Físiúil;

- Dramhaíl & Acmhainní;
- Sócmhainní ábhair;
- Baol de Mhórthimpistí agus / nó Tubaistí; agus
- Tionchair charnacha agus timpeallachta.

8.1 Trácht & Iompar

Tá dhá chuid den mheasúnú tráchta agus iompair: na hathruithe fisiceacha a ndéanfaí do líonraí iompair agus an múnú tráchta.

Roinntear na tionchair tráchta agus iompair in sna topaicí measúnaithe seo a leanas mar gheall ar na Céimeanna Tógála agus Oibriúcháin:

- Measúnú ar athruithe fisiceacha:
  - **Bonneagar Coisithe:** na hathruithe ar chaighdeán an bhonneagair choisithe mar gheall ar an Scéim Bheartaithe;
  - **Bonneagar rothaíochta:** Na hathruithe ar chaighdeán an bhonneagair rothaíochta de bharr na Scéime Bheartaithe;
  - **Bonneagar do bhusanna:** Na hathruithe ar chaighdeán an bhonneagair do bhusanna de bharr na Scéime Bheartaithe; agus
  - **Páirceáil / Lódáil:** Na hathruithe ar infhaighteacht phairceála agus lódála de bharr na Scéime beartaithe.
- An measúnú bunaithe ar léirshamhail:
  - **Gluaiseacht Daoine:** Rinneadh measúnú chun a fháil amach faoin tionchar a d'fhéadfadh a bheith ag an Scéim bheartaithe ar an méid daoine a bheidh ag dul feadh na Scéime beartaithe (de réir mhodh - trácht siúl, rothaíochta, bus agus ginearálta) le linn na Céime feidhmiúcháin;
  - **Táscairí Feidhmíochta an Bhus:** Na hathruithe ar amanna aistir agus iontaofacht beartaithe na mbusanna de bharr na Scéime Beartaithe; agus
  - **Trácht Ginearálta:** Tionchair díreacha agus indíreacha ar an trácht ginearálta de bharr úsáid na Scéime beartaithe agus an líonra bóithre sa cheantar.

Le haghaidh na céime tógála, ullmhófar sochrúcháin bhainistithe tráchta i gcomhréir leis an 'Lámhleabhar Comharthaí Tráchta, Caibidil 8 Bearta Tráchta sealadacha agus Comharthaí d'Oibreacha Bóithre'. Cuirfear i bhfeidhm bearta chun na tionchair a bhaineann leis an gCéim tógála a mhaolú. Ullmhófar Plean Bainistíochta Soghluaiseachta na Céime Tógála, mar a rinneadh cur síos air sa CEMP, ag an gconraitheoir ceaptha lena pearsanra a mhisniú chun modhanna inbhuanaithe a ghlacadh chun an suíomh a bhaint amach.

Cinneann an measúnacht go mbeidh an tionchar le linn na Céime Tógála diúltach, idir beag agus measartha agus sealadach, agus ní bheidh an tionchar ar thrácht agus iompar suntasach le cur i bhfeidhm na mbearta luaithe maolaithe beartaithe.

Cinntíonn na tionchair a ndearnadh measúnú orthu don gCéim oibríochta conas a théann an Scéim bheartaithe le chéile leis an líonra atá ann agus athruithe do shreafaí tráchta san áit staidéir díreach agus neamhdhíreach. Taispeánann an measúnú an méid a leanas:

- **Bonneagar Coisithe:** Tríd is tríd, feabhsófar cáilíocht an bhonneagair coisithe feadh gach cuid. Seo a leanas scála na bhfeabhsuithe:
  - Dearfach, suntasach agus fadtéarmach i Codanna 1 agus 2;
  - Dearfach, measartha agus fadtéarmach i Cuid 3; agus
  - Dearfach, an-suntasach agus fadtéarmach i Cuid 4.
- **Bonneagar Rothaíochta:** I bhfianaise cháilíocht an bhonneagair rothaíochta atá ann cheana féin feadh na Scéime Beartaithe, seo a leanas na feabhsuithe ar chaighdeán an bhonneagair feadh na Scéime Beartaithe:
  - Dearfach, measartha agus fadtéarmach i Codanna 1, 2 agus 4; agus
  - Níl sé suntasach i Cuid 3.

- **Bonneagar Bus:** Léiríonn torthaí an mheasúnaithe go n-athróidh na feabhsuithe ar chaighdeán an bhonneagair bus mar seo a leanas:
  - Dearfach, an-suntasach agus fadtéarmach i Codanna 1 agus 2;
  - Dearfach. Measartha agus fadtéarmach i Cuid 3; agus
  - Dearfach, as cuimse agus fadtéarmach i Cuid 4.
- **Páirceáil agus Lódáil:** I bhfianaise nádúr an chailteanais i bpáirceáil agus spásanna malartacha a bheith ar fáil sa limistéar staidéir indíreach, táthar ag súil go mbeidh an tionchar mar seo a leanas:
  - Diúltach, measartha agus fadtéarmach i Cuid 1 agus 4;
  - Diúltach, beag agus fadtéarmach i Cuid 2; agus
  - Fánach i Cuid 3.
- **Gluaiseachtaí Daoine:** Ar an iomlán, táthar ag súil le go mbeidh éifeacht dearfach, an-suntasach agus fadtéarmach ag na méaduithe ar líon iomlán na ndaoine atá ag taisteal feadh na Scéime Beartaithe;
- **Táscairí Feidhmíochta Líonra Bus:** Tríd is tríd meastar go mbeidh na feabhsuithe ar na táscairí feidhmíochta líonra d'úsáideoirí bus feadh na Scéime Beartaithe dearfach, Suntasach agus Fadtéarmach.
- **Táscairí Feidhmíochta Líonra Tráchtá Ginearálta:** Tríd is tríd, cinneadh go mbeidh tionchar an laghdaithe ar shreabhadh tráchtá ginearálta feadh na Scéime Beartaithe dearfach, Suntasach agus Fadtéarmach, agus beidh tionchar an tráchtá ghinearálta athdháilte feadh an líonra bóithre máguaird Diúltach, Measartha agus Fadtéarmach.

Soláthróidh an Scéimeanna bheartaithe tionchair mhaithe do chaighdeán an bhonneagair choisithe i rith na Céime oibríochta, tiocfaidh feabhas ar shaoil na ndaoine de réir spriocanna na scéime. Ag eascairt as na feabhais seo beidh roghanna malairte níos fearr don gcarr príobháideach agus cuirfear chun cinn athruithe ó úsáid na ngluaisteán príobháideach chuig siúil, rothaíocht agus iompar poiblí, agus beidh spás do níos mó daoine feadh na conaire a éascóidh taisteal inbhuanaithe na ndaoine nuair a tiocfaidh fás ar leibhéil an daonra agus fostaíochta sa todhcháí. Fad is a bhíodhas ag forbairt dearadh na scéime seo, cloíodh leis na teoracha rochtana agus prionsabail uilíocha dearaidh atá cuí chun rochtain a chur ar fáil do chuile úsáideoir.

Níor smaoiníodh ar bhearta maolaithe agus monatóireachta seachas iad atá tugtha isteach mar chuid den Scéim Bheartaithe cheana féin ó tharla go bhfuil tionchar dearfach ar an siúl, rothaíocht, gluaiseachtaí bus agus daoine ag an Scéim Bheartaithe.

Incorpraítear na tionchair ar an trácht agus ar chúrsaí pairceála / lódála, lena n-áirítear beartais mhaolaithe na Scéime beartaithe agus ní gá tuilleadh beartas maolaithe a chur san áireamh.

Tá sé léirithe in anailís bhreise atá déanta leis na samhlacha a ghabhann leis an Scéim Mholta go n-éascófar leis an mbonneagar bus nua leibhéal suntasach athléimneachta do sheirbhísí bus a bhainfidh úsáid as an Scéim Mholta, chomh luath agus a chuirtear i bhfeidhm í agus as an bpointe sin amach. Leis an Scéim Mholta, soláthrófar leibhéal níos airde cosanta do chomhsheasmhacht agus d'iontaofacht ama turais bus agus ligfear leis patrún seirbhíse agus minicíocht na seirbhísí bus araon a bheith méadaithe amach anseo chun freastal ar an éileamh breise gan tionchar diúltach suntasach a bheith aige ar iontaofacht am turais bus nó saoráidí rothaíochta agus coisithe a oibriú.

8.2 Caighdeán an Aeir

Is éard a bhí i gceist leis an measúnú ar cháilíocht an aeir ná athbhreithniú ar shonraí foilsithe atá ar fáil, athbhreithniú ar threoirilínte infheidhme, monatóireacht ar cháilíocht an aeir ag láithreacha íogaire feadh na Scéime Beartaithe agus ríomhanna chun tionchair cháilíochta aeir a mheastar a tharlóidh mar thoradh ar an Scéim Bheartaithe a mheas.

Comhlíonann an caighdeán aeir atá ann feadh an chuid is mó den Scéim Bheartaithe na caighdeáin cáilíochta aeir Náisiúnta agus an Aontais Eorpaigh. Mar sin féin, sáraíodh an meánluach bliantúil do dhé-ocsaíd nítrigine (NO₂) in 2019 ag láthair mhonatóireachta ar Shráid Líosain/ Bóthar Morehampton.

I measc na dtionchar a measadh don Chéim Tógála tá astaíochtaí dusta ó imeachtaí amhail ullmhú agus glanadh suímh, fóntais ar mhalairt slí, oibreacha tógála ar bhóithre agus acomhail, agus tírdhréachú. Cuirfear bearta maolaithe iomchuí i bhfeidhm chun a chinntiú go n-íoslaghdaítear an cur isteach ón deannach tógála le linn na Céime Tógála.

Measadh tionchair ar an gcaighdeán aeir a bhaineann le trácht na Céime Tógála agus athruithe i sruthanna tráchta freisin. Tháinig an measúnú ar an gconclúid go mbeidh astaíochtaí tráchta Chéim Foirgníochta neodrach agus Gearrthéarmach foriomlán sa nádúr ar fud an limistéir staidéir.

Cinneann an measúnacht ar thionchair fhéideartha ar an gcaighdeán aeir a bhaineann le himeachtaí na Céime Tógála go mbeidh na hoibreacha sealadach agus/nó gearrthéarmach, agus ní bheidh an tionchar ar an gcaighdeán aeir suntasach le cur i bhfeidhm na mbearta maolaithe atá molta.

I measc na dtionchar a ndearnadh measúnú orthu don Chéim Oibríocháin, áirítear na tionchair fhéideartha atá ann ar cháilíocht an aeir a bhaineann le hathruithe ar shreafaí tráchta ar fad chúrsa na Scéime Beartaithe chomh maith le lánaí tráchta agus sreafaí tráchta a bheidh athailínithe. Ní bheidh aon bhearta maolaithe ag teastáil le linn na Céime Oibríocháin toisc go bhfuil sé tuartha go mbeidh na leibhéil truailléan aeir comhthimpeallaí uile ag comhlíonadh leis na caighdeáin cháilíochta aeir. Tá tionchar neodrach ar cháilíocht an aeir, nach bhfuil suntasach go ginearálta, aitheanta sa mheasúnú mar thoradh ar Chéim Tógála na Scéime Molta.

8.3 An Aeráid

Sainmhínítear an aeráid mar an meán-aimsir thar thréimhse ama ar leith. Athrú suntasach atá i gceist leis an athrú aeráide maidir leis an meán-aimsir, agus cé gur feiniméan nádúrtha é an t-athrú aeráide, tá tionchar diúltach ag gníomhaíochtaí daonna ar an aeráid, trí scaoileadh an gháis ceaptha teasa.

Mar chuid den mheasúnú aeráide, rinneadh athbhreithniú ar astaíochtaí gás ceaptha teasa, ar na treoirlínte infheidhmithe agus ar na ríomhanna réamhtuartha chun na tionchair a bheidh ar an aeráid a mheas. Rinneadh an Scéim Mholta a mheas ó thaobh a leochaileachta i dtaca leis an athrú aeráide freisin.

I measc na dtionchar a ndearnadh measúnú orthu don Chéim Tógála, tá astaíochtaí ghníomhaíochtaí mar shampla glanadh an láithreáin, an t-atreorú fóntais, forleathnú bóithre agus oibreacha tochairte (nuair is gá), chomh maith le hoibreacha ag achomhail agus an tírdhréachú. Meastar na bealaí tráchta tógála mar chuid den mheasúnacht freisin. Beidh an trácht tógála agus an carbón corpraithe (m.sh. an fuinneamh iomlán atá ag teastáil chun táirge nó seirbhísí a dhéanamh/tháirgeadh) d'aon ábhar tógála a bheidh ag teastáil ina bpríomh-fhoinsí d'astaíochtaí gás ceaptha teasa le linn na tógála.

Ionchorpraíodh bearta maolaithe sa dearadh tógála agus é mar aidhm an carbón ionchorpraithe a bhaineann le Céim Tógála na Scéime Beartaithe a laghdú. Áirítear leis na bearta maolaithe seo coincreít ina bhfuil stroighin Portland le slaig foirnéise soinneáin gráinnithe talún a athsholáthar, nuair is féidir.

Meastar gurb é an toradh atá ar an Scéim Bheartaithe ná astaíochtaí iomlána gáis ceaptha teasa Chéim Foirgníochta de thart ar 15,652 tonna CO₂eq inchorpaithe d'ábhair thar an tréimhse tógála thart ar 36 mí, arb ionann é agus iomlán bliantúil de 0.014% de Scéim Trádála Neamh-Astaíochtaí na hÉireann 2020 agus 0.087% de Shiléail Astaíochtaí Iompair 2030.

Tar éis na bearta maolaithe a chur i bhfeidhm, táthar ag súil go mbeidh tionchar gearrthéarmach, Diúltach, Mion-iarmharach ar an aeráid mar thoradh ar Chéim Foirgníochta na Scéime Beartaithe.

Meastar nach dtiocfaidh aon mhéadú ar astaíochtaí GHG na Céime Cothabhála mar nach bhfuil aon mhéadú foriomlán ar leathnú bóithre mar thoradh ar an Scéim Bheartaithe i gcomparáid leis an infreastruchtúr bóithre atá ann cheana féin. Dá bhrí sin, tá an tionchar tuartha ar an aeráid le linn na Céime Cothabhála Diomaibhseach agus Buan.

Táthar ag tuar go mbeidh na hastaíochtaí gás ceaptha teasa tráchta oibríochtúla a bhaineann le Céim Oibríochtúil na Scéime Beartaithe diúltach, Mionaoiseach agus Buan mar go mbeidh an t-athrú céatadán i CO₂eq idir ±0.01% agus ±0.5% den tsiléail astaíochtaí iompair. Mar thoradh air sin beidh méadú ar astaíochtaí CO₂eq atá

comhionann le méadú ar thart ar 9,300 go 7,140 turas gluasteán in aghaidh na seachtaine ar an líonra bóithre in 2028 agus 2043 faoi seach.

Cumasóidh an Scéim Beartaithe chun laghduithe breise ar sciar mód gluasteán a cheadú le haistriú comhfhreagrach chuig modhanna iompair phoiblí, siúil agus rothaíochta. Is féidir é seo a bhaint amach trí bharrfheabhsú comharthaí, minicíocht mhéadaithe bus, fás breise i mbearta rothaíochta agus bainistíochta éilimh. Mar thoradh ar mhéadú níos mó ar sciar an mhodha inbhuanaithe, laghdófar astaíochtaí GHG dá réir. Cé go mbeidh na glan-astaíochtaí GHG Diúltach, Mionchúiseach agus Buan, tá sé de chumas ag an Scéim Bheartaithe astaíochtaí GHG a laghdú atá comhionann le thart ar 6,030 agus 9,140 turas gluasteán a bhaint in aghaidh na seachtaine ón líonra bóithre in 2028 agus 2043 faoi seach bunaithe ar an anailís optamaithe tráchta agus an anailís athléimneach ar mhinicíocht bus. Is é an éifeacht atá aige seo ná laghdú ar na ciliméadair feithicle iomlána, laghdú ar an úsáid breosla, agus méaduithe ar thurais iompair inbhuanaithe agus ar an sciar modha de réir an Phlean Gníomhaithe ar son na Aeráide, 2023 (CBT).

Tacóidh Oibreacha Bonneagair CBC le seachadadh straitéisí rialtais a leagtar amach sa Phlean Gnímh don Aeráid 2021 agus san Acht Aeráide trí shoghluasteacht inbhuanaithe a chumasú agus córas iompair inbhuanaithe a sheachadadh, ag ailíniú leis na haidhmeanna bonneagar siúil, rothaíochta agus bus feabhsaithe a sholáthar ar phríomhchonairí rochtana i Réigiún Bhaile Átha Cliath. Cumasóidh agus soláthróidh sé seo gluaiseacht chomhtháite iompair inbhuanaithe feadh na gconairí seo. Soláthróidh Oibreacha Bonneagair CBC nascacht agus comhtháthú le seirbhísí iompair phoiblí eile as a dtiocfaidh níos mó daoine chun leas a bhaint as iompar poiblí.

Soláthróidh BusConnects rogha tarraingteach eile ar an iompar charr phríobháidí trí chóras iompair phoiblí atá seasmhach agus so-aimsithe a chruthú, ag spreagadh taistil paisinéirí breise ar mhodhanna níos inbhuanaithe. Dá bharr sin, beidh cuid níos mó den éileamh ar mhodhanna inbhuanaithe (iompar poiblí, siúl agus rothaíocht).

8.4 Torann & Creathadh

Mar chuid den mheasúnú torainn agus tonnchrith, rinneadh athbhreithniú ar na sonraí torainn bunlíne foilsithe a bhí ar fáil, tugadh monatóireacht torainn agus tonnchrith bunlíne chun críche chun déanamh amach cad iad na leibhéil chúlra reatha, agus measúnú mionsonraithe ar thionchar torainn agus tonnchrith a ghabhann leis na Céimeanna Tógála agus Oibriúcháin freisin.

Sna suirbhéanna bunlíne, cinneadh gurb é an trácht ar bhóithre an príomhfhoinsé torainn laistigh de limistéar an staidéir, agus ina dhiaidh sin go raibh foinsí áitiúla uirbeacha agus bruachbhailteacha mar mhionchúiseanna leis chomh maith, mar shampla ghluaiseachtaí coisithe agus gníomhaíochtaí tráchtála. Níl aon fhoinsí tonnchrith suntasacha sa timpeallacht máguaird. Gintear leibhéal fíorbheag tráchta den tonnchrith nach mbeadh inbraite ag áititheoirí an fhoirgnimh leis an trácht bóthair ar an ngréasán bóithre atá ann cheana féin.

I measc na dtionchar a measúnaíodh don Chéim Foirgníochta bhí giniúint torainn agus creathadh ó oibreacha ginearálta bóthair lena n-áirítear athchumrú bóthair agus acomhal agus oibreacha athdhromchlú, agus nuair is gá, oibreacha leathnaithe bóthair, atreoruithe fóntais, tógáil geata bus, cóireáil sráide chiúin, feabhsuithe ríochta uirbeacha lena n-áirítear tírdhreachú, tógáil balla teorann agus oibreacha coimhdeacha eile. Rinneadh bealaí tráchta tógála a mheas mar chuid den mheasúnú freisin.

Ar feadh fhad na Céime Tógála, cuirfear bearta maolaithe iomchuí i bhfeidhm, lena n-áirítear úsáid iomchuí imfhálú nó scáileáin fuaimne nuair is gá, chomh maith leis an monatóireacht ar an tonnchrith ag foirgnimh íogaire ar leith arna sainaithe, i gcásanna ina bhféadfadh leibhéal an tonnchrith a bheith ag an teorainn atá incheadaithe, nó níos airde fiú.

Táthar ag súil nach mbeidh aon iarmhairtí suntasacha torainn nó tonnchrith ann mar thoradh ar Chéim Tógála na Scéime Molta tar éis na bearta maolaithe sin a bheith curtha i bhfeidhm.

Baineann na tionchair a ndearnadh measúnú orthu le linn na Céime Oibriúcháin le hathruithe ar leibhéil torainn tráchta ar feadh na Scéime Molta mar thoradh ar thrasghearthacha athchumraithe chun lánáil bus nua nó uasghrádaithe a áireamh agus athruithe tuartha i ngluaiseacht tráchta. Tagann an Scéim Bheartaithe le cuspóirí

beartais chun nochtadh daonraí do thorann tráchta ar fud na cathrach a laghdú trí iompar poiblí feabhsaithe a ionchorprú, agus turais bus, traenach agus rothair a mhéadú.

Tá cinneadh déanta ag torthaí an mheasúnaithe torainn don bhliain deartha (2043) Céim Oibríochtúil go mbeidh athruithe fadtéarmacha ar leibhéal torainn tráchta mar thoradh ar athruithe dearfacha, measartha agus fadtéarmacha go Diúltach, Gan a bheith Suntasach do Gan a bheith Suntasach agus fadtéarmacha feadh na Scéime Beartaithe. Ar feadh an ghréasáin bóithre máguaird, tarlóidh athruithe an-bheaga ar leibhéal torainn tráchta mar thoradh ar athdháileadh tráchta ón Scéim Bheartaithe le linn tréimhsí lae amháin. Beidh na tionchair seo sa raon idir Dearfach, Measartha agus Fadtéarmach agus Diúltach, Measartha agus Fadtéarmach.

8.5 Daonra

Bhreithnigh an measúnú daonra tionchair ar mhaoine cónaithe, áiseanna pobail, gnólachtaí tráchtála, acmhainní áineasa agus sócmhainní turasóireachta laistigh den limistéar staidéir. Bhí 19 gceantar pobail sa limistéar staidéir Daonra: Rae an Iarthair, Teampall na hOllscoile (Newman), Bóthar Haddington, Ráth Maonais, Domhnach Broc, Bóthar Mhuirfean, Baile an Bhóthair, Cnoc Muirfean, An Charraig Dhubh, Cill Mochuda – Stigh Lorgan, Páirc an Bhaile Nua, Carraig an tSionnaigh, Cábán tSíle, Baile Sheáin – Cill Iníon Léinín, Baile Breac – Cill Iníon Léinín, Baile Uí Lachnáin, Seanchill, Bré Beag agus Bré.

Cuirfear tús leis an Scéim Bheartaithe ag acomhal Shráid Líosain Íochtarach agus Fhaiche Stiabhna. Rithfidh an Scéim Bheartaithe feadh Shráid Líosain Íochtarach agus Uachtarach lena n-áirítear an córas aontreo atá ann cheana féin ar Bhóthar Sussex. Leanfaidh sé ar aghaidh ar Bhóthar Morehampton agus ar Bhóthar Dhomhnach Broc trí Shráidbhaile Dhomhnach Broc, agus ar aghaidh go Bóthar Stigh Lorgan. Trasnaíonn sé Croí-Chonair Bhus Belfield/An Charraig Dhubh go Lár na Cathrach ag Lána Nutley agus áireofar leis Acomhal Busanna Choláiste na hOllscoile, Baile Átha Cliath (UCD) ag an mbealach isteach chuig UCD. Leanfaidh sé ar aghaidh ó dheas ar Bhóthar Stigh Lorgan/ Bré chomh fada le Timpeallán Bhaile Uí Lachnáin. Rachaidh an bealach ar aghaidh ansin feadh Bhóthar Bhaile Átha Cliath trí Sheanchill agus ar aghaidh go Bré trí Timpeallán Wilford (Timpeallán Rochtana an M11), Bóthar Bhaile Átha Cliath, agus Sráid an Chaisleáin. Cuirfear deireadh leis an Scéim atá beartaithe ag Crosaire na Deargaile (Droichead Fran O'Toole).

Áirítear ar na tionchair ar an daonra a ndearnadh measúnú orthu le haghaidh na Céimeanna Tógála agus Oibriúcháin:

- Tionchair indíreacha ag áis ar áiseanna pobail agus gnónna tráchtála ó mheascán de thionchair iarmharacha aeir, torainn, tráchta agus radhairc. Tionchair taitneamhachta díreacha ar ghnólachtaí tráchtála a d'fhéadfadh dul i bhfeidhm ar an inmharthanacht gnó;
- Talún a fháil, go sealadach agus go buan araon, ó áitribh chónaithe, ó áiseanna pobail agus ó ghnóthais tráchtála a d'fhéadfadh a fhágáil go laghdófaí limistéir ghairdín tosaigh, cabhsán agus spásanna páirceála príobháideacha; agus
- Athruithe ar an inrochtaineacht do shiúlóirí, rothaithe, úsáideoirí bus agus feithiclí príobháideacha ar fad na Scéime Molta agus sa líonra bóithre in aice leis mar thoradh ar thrácht tógála, ar an atreorú slí agus bearta bainistíochta tráchta le linn na Céime Tógála agus trácht ginearálta a atreoraítear le linn na Céime Oibriúcháin.

Tháinig an measúnú pobail ar an gconclúid go mbeidh tionchar Neodrach go Diúltach, Measartha agus Sealadach / Gearrthéarmach ar thaitneamhacht an phobail agus tionchar Diúltach, nach bhfuil suntasach do thionchar Measartha agus Sealadach / Gearrthéarmach ar cheantair phobail mar gheall ar thógáil talún. Mar sin féin beidh tionchair Dhiúltacha, Suntasacha agus Gearrthéarmacha ag roinnt gabhdóirí pobail trí Sheanchill agus Bré, is é sin áitribh chónaithe 4 Bóthar na Feá, Lóiste Beauchamp, 1 Lána an Átha Mhóir, Lóiste an Chruicín agus 5-7 Bóthar Bhaile Átha Cliath; agus beidh tionchar Diúltach, Doimhneach agus Gearrthéarmach ar Thaobh Lóiste Shnúthan na Coille mar gheall ar an riachtanas é a leagan.

Tháinig an measúnú eacnamaíoch ar an gconclúid go mbeidh tionchar Neodrach go Diúltach, Measartha agus Sealadach / Gearrthéarmach ar fud na gceantar pobail maidir le taitneamhacht tráchtála, cé go mbeidh tionchar Diúltach, Nach Suntasach do Bheagán agus Gearrthéarmach ar sheacht gceantar pobail mar gheall ar thalamh tráchtála a ghlacadh. Beidh tionchar tógála talún Diúltach, Suntasach agus Gearrthéarmach ag sé ghabhdóirí tráchtála, is iad sin Circle K, First Stop agus Fast Fit i nDomhnach Broc, agus Axa Insurance, Circle K agus

Ford Motors (taobh oirthearach Bhóthar Bhaile Átha Cliath), Lárionad na Deargaile agus Ionad Siopadóireachta Shráid an Chaisleáin i mBré.

Tá roinnt tionchair Neodracha go Diúltach, Measartha agus Sealadach tuartha freisin maidir le hinrochtaineacht pobail agus tráchtála le linn na Céime Tógála.

Le linn na Céime Oibríochta, táthar ag tuar go mbeidh tionchair Diúltach, Beag, Gearrthéarmach go Dearfach, Beag, Gearrthéarmach ar thaitneamhacht phobail agus tráchtála. Táthar ag tuar go mbeidh tionchar ar thalamh pobail a Diúltach agus Nach Suntasach go Beag i naoi gceantar pobail. Tá sé tuartha go mbeidh tionchar diúltach, suntasach agus fadtéarmach ar ghabhdóirí cónaithe 4 Bóthar na Feá, Lóiste an Chruincín agus 1 Lána an Átha Mhóir, agus tionchar Diúltach, Measartha agus Fadtéarmach ar cheithre aonad réadmhaoine chónaithe lena n-áirítear ag Lóiste Taobh Shruathán na Coille tar éis lóiste athsholáthair a thógáil (sa chás is measa nuair nach n-athsholáthraítear an lóiste bheadh tionchar na Céime Oibríocháin fós Doimhneach). Táthar ag tuar go mbeidh tionchar Diúltach, Suntasach agus Fadtéarmach ar an ngabhdóir tráchtála Circle K i mBré (ar thaobh oirthearach Bhóthar Bhaile Átha Cliath), mar thoradh ar thógáil talún buan.

Soláthróidh an Scéim Bheartaithe tionchair dhearfacha go ginearálta maidir le hinrochtaineacht ar áiseanna pobail agus ar ghnólachtaí tráchtála do choisithe, do rothaithe agus d'úsáideoirí bus le linn na Céime Oibríochta mar seo a leanas:

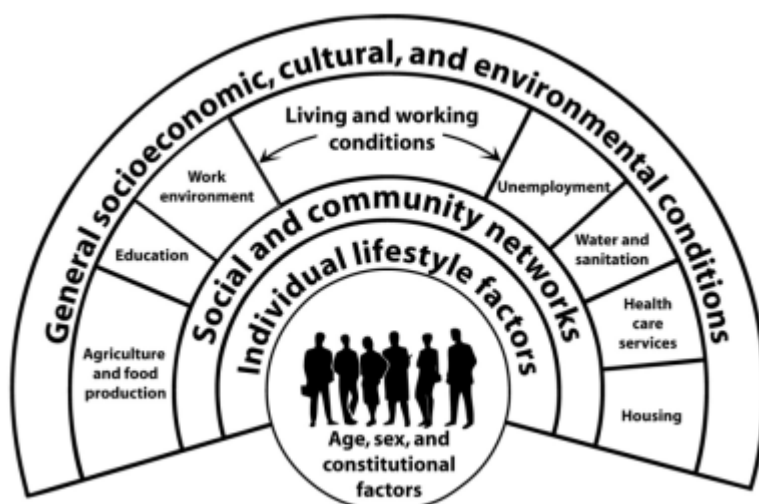
- Inrochtaineacht coisithe – Dearfach, measartha go han-suntasach agus fadtéarmach;
- Inrochtaineacht rothaí – Dearfach, Nach Suntasach go Measartha agus Fadtéarmach;
- Inrochtaineacht bus – Dearfach, Measartha go As cuimse agus Fadtéarmach; agus
- Inrochtaineacht Feithiclí Príobháideacha – Dearfach, Suntasach agus Fadtéarmach go Measartha agus Fadtéarmach.

Is í an eisceacht thar na catagóirí seo go léir ná ceantair phobail Rae an Iarthair, An Charraig Dhubh, Páirc an Bhaile Nua, Baile Sheáin – Cill Iníon Léinín agus Bré atá Neodrach go ginearálta maidir le hinrochtaineacht coisithe agus rothaithe.

Cuideoidh na feabhsuithe le haidhmeanna agus cuspóirí na Scéime Molta a bheith bainte amach trí rogha tarraingteach eile a chur ar fáil seachas amháin úsáid feithiclí príobháideacha chomh maith le haistriú módúil a chur chun cinn i dtuairim an siúil, na rotháiochta agus an iompair phoiblí, rud a ligfidh don acmhainneacht feabhsaithe ar fad na conaire chun rochtain a fháil ar ionaid chónaithe, phobail agus tráchtála.

8.6 An tSláinte Daonna

Beidh tionchar tábhachtach ag idirghníomhú fachtóirí amhail saintréithe ar leith, stíl mhaireachtála agus 'cinntithigh sláinte níos leithne' (an timpeallacht fisiciúil, sóisialta agus eacnamaíoch) ar shláinte phobail. Tá siad sin léirithe in íomhá 8.1.

Íomhá 8.1: Cinntithigh Shláinte i gCoitinne

Saincheist ghaolmhar is ea ceist éagothroime sóisialta na sláinte, arb iad na difríochtaí éagóracha agus inseachanta sa stádas sláinte thar ghrúpaí éagsúla sa tsochaí. Ba í aidhm an mheasúnaithe seo ná na cinntithigh ar shláinte i gcoitinne a shainaithint a bhfuil sé dóchúil go mbeadh tionchar ag an Scéim Mholta orthu agus an bhaint atá ag na tionchair sin le torthaí sláinte.

Faoi láthair, tá stádas sláinte foriomlán níos fearr ag muintir Bhaile Átha Cliath, agus rátaí báis níos ísle acu ná mar atá ag muintir na hÉireann ar an meán.

Tagann na leibhéil truailithe aeir laistigh de Bhaile Átha Cliath laistigh de luachanna teorann an AE maidir le dé-ocsaíd nítrigine agus ábhar cáithnínach de réir mar atá socraithe, beagnach go huile is go hiomlán.

Is cúis le crá é neamhchosaint roimh an torann tráchta agus, nuair atá an leibhéal neamhchosanta an-ard ar fad, tá sé nasctha le go leor torthaí díobhálacha sláinte eile. Tá an neamhchosaint forleathan sa limistéar staidéir ó thaobh leibhéal torainn a sháraíonn na leibhéil atá socraithe ag an Eagraíocht Dhomhanda Sláinte chun críocho torthaí díobhálacha sláinte a chosc. Ach, mar sin féin, sin iad na leibhéil torainn a bhítear ag súil leo go hiondúil i ngnáth-thimpeallacht uirbeach.

Tá sé dóchúil go maith go mbeadh frustrachas agus crá ann mar thoradh ar an bplódú tráchta méadaithe sealadach, mar gheall ar bhearta bainistíochta tráchta agus atreorú le linn na n-oibreacha tógála, go háirithe i gcás comaitéirí agus daoine a bheadh ag taisteal chun freastal ar choinní. D'fhéadfadh an torann agus an tonnchrith tógála, chomh maith leis an deannach ón tógáil, a bheith ina chúis le crá do roinnt cónaitheoirí agus oibríthe sa cheantar in aice láimhe. Ós rud é gur sealadach agus gur gearrthéarmach na tionchair seo, d'fhéadfadh sé nach mbeadh sé dóchúil go mbeadh aon tionchar buan ar an tsláinte.

Seans go mbeadh gá le roinnt oibreacha a dhéanamh i rith na hoíche. Mar gheall air seo, beidh méadú sealadach ar an dóchúlacht go gcuirfear isteach ar chodladh daoine sa cheantar cónaithe in aice láimhe mar thoradh ar thorann a bhaineann leis na hoibreacha tógála. I rith an lae tá an baol ann go gcuirfear isteach ar chodladh d'oibríthe aistríthe mar gheall ar thorann tógála. Tá bearta maolaithe chun an torann a bhaineann leis na hoibreacha tógála a rialú agus a theorannú mar chuid den EIAR.

D'fhéadfadh an gá atá le hatreoruithe coisithe agus rotháíochta timpeall ceantair na n-oibreacha tógála borradh a chur faoi bhaol na tuairteanna, mura bhfuil siad deartha agus bainistithe mar is cuí. Tá rothaithe agus coisithe níos leochailí ó ghortú agus ó bhás má bhuaitear iad agus teastaíonn níos mó cosanta uathu dá bharr. Táthar tar éis an bhainistíocht tráchta a mheas ar mhaithe le bearta chun cosaint a thabhairt do choisithe agus do rothaithe i ngach láthair ar fad na Scéime Molta a leagadh amach. Agus na bearta seo i bhfeidhm, maolófar na rioscaí a bheidh ann. Ó tharla go mbeidh na hoibreacha tógála gearrthéarmach agus sealadach, go bunúsach, níl sé dóchúil go mbeidh aon méadú ar an neamhchosaint roimh riosca do choisithe agus do rothaithe sa bhreis ar na treochtaí sa timpeallacht sráide i mBaile Átha Cliath i gcoitinne faoi láthair mar thoradh ar an Scéim Mholta.

Ceaptar nach dócha go bhfuil aon éifeachtaí sláinte eile ó Chéim Tógála na Scéime Beartaithe.

Cruthófar deiseanna chun gníomhaíocht choirp rialta a thabhairt isteach i saol laethúil an phobail mar gheall ar an Scéim Mholta trí na saoráidí feabhsaithe do choisithe agus do rothair, chomh maith leis an siúlóid chuig stadanna bus, agus ar ais uathu. Tá sé tuartha go mbeidh torthaí dearfacha sláinte mar thoradh air seo toisc go n-athróidh daoine áirithe a n-iompraíocht taistil agus go mbainfidh siad leas as níos mó gníomhaíochta choirp rialta dá bharr.

Mar gheall ar bhearta maolaithe a bheith i bhfeidhm, d'fhéadfadh sé tarlú go mbeadh foinse nua torainn ann do dhaoine a chónaíonn gar do chuid de na stadanna bus nua atá beartaithe. D'fhéadfadh sé tarlú go dtiocfaidh méadú ar an torainn tráchta ón thrácht atreoraithe ar roinnt taobh-shráideanna agus go gcuirfidh sé sin isteach ar líon beag de na cónaitheoirí. Ach, mar sin féin, i gcás fhormhór na ndaoine, áfach, ní bheidh aon athrú inbhraite ar an torann comhshaoil mar gheall ar an Scéim Mholta.

Tá sé dóchúil go spreagfar níos mó idirghníomhaíochta sóisialta ar fad chúrsa na Scéime Molta mar gheall ar laghdúithe ar an trácht ginearálta, chomh maith le bonneagar feabhsaithe do choisithe agus feabhsúcháin ar an sráid-dreach, agus go mbeidh torthaí dearfacha sláinte mar thoradh air sin, dá réir, ar an meabhairshláinte, mar shampla. Táthar ag súil leis go dtabharfar isteach amanna turais níos fearr agus iontaofacht fheabhsaithe do thurais iompair phoiblí mar gheall ar an mbonneagar iompair phoiblí nua, agus go mbeidh torthaí meabhairshláinte

níos fearr, mar shampla níos lú struis, chomh maith le rochtain fheabhsaithe ar sheirbhísí sláinte, fostaíochta, oideachais agus fóillíochta.

Tacóidh cuimisú na mbeart tosaíochta do bhusanna agus na bhfeabhsuithe ar bhonneagar coisithe agus rothaíochta le rochtain níos sábháilte agus níos cothroime dóibh siúd nach mbaineann úsáid as carr nó nach féidir. Meastar go mbeidh tionchair dhearfacha aige seo ar shláinte, trí aghaidh a thabhairt ar na deitéarmanaint níos leithne seo agus ar na neamhionannais sláinte. Ina theannta sin, bheadh feabhas curtha leis an timpeallacht uirbeach agus bheadh sé níos éasca teacht a fháil uirthi do réimse níos leithne coisithe, lena n-áirítear daoine leagmhairc, úsáideoirí i gcathaoireacha rothaí agus daoine le lagú soghluaisteachta freisin.

Níor sainaitníodh aon ghuaiseacha sláinte ná torthaí dóchúla sláinte eile a bheith ábhartha do Chéim Oibriúcháin na Scéime Beartaithe.

8.7 An Bhithéagsúlacht

Áiríodh sa mheasúnú bithéagsúlachta (éiceolaíocht) athbhreithniú ar na sonraí foilsithe a bhí ar fáil chun aon ghnéithe de luach éiceolaíoch agus suirbhéanna allamuigh ar ghnáthóga, ialtóga, mamaigh talún, éin, amfaibiaigh (froganna agus dearcanna coitianta) agus reiptílí a aithint.

Ní fhorluíonn an Scéim Beartaithe le haon láithreáin caomhnaithe dúlra a bhfuil tábhacht Eorpach leo (láithreán Eorpacha). Is é an láithreán Eorpach is gaire don Scéim Bheartaithe ná SPA Chuan Átha Cliath Theas agus Inbhear na Tulchann, atá suite timpeall 900m uaidh. Is iad na suíomhanna Eorpacha is gaire a bhfuil nasc hidreolaíoch acu leis an Scéim Bheartaithe ná SPA Chuan Átha Cliath Theas agus Inbhear na Tulchann agus SAC Chuan Átha Cliath Theas, atá suite timpeall 1.38km le sruth ón Scéim Bheartaithe, trí Shruthán Pháirc an Leamháin (Sruthán na Grúdlainne_010) ag UCD.

Áirítear ar na príomhghnáthóga laistigh den Scéim Bheartaithe coillearnach leathanduilleach mheasctha, fáлта sceach, crannteorainneacha, scrobarnach, leapacha bláthanna agus teorainneacha, féarach taitneamhachta, foirgnimh agus dromchlaí saorga, aibhneacha taoide, creach agus talamh lom, talamh lom a athchoilíniú, aibhneacha sil-leagain / ísealchríche, canálacha, seascainn giolcach agus cúb mhóra, móinéir thirim agus ciumhaiseanna féaraigh, crainn chónaithe, scaipthe agus páirce, coillearnacha neamhaibí, agus scrobarnach ornáideach/neamhdhúchasach. D'aithin an staidéar:

- Gan aon speiceas plandaí cosanta feadh na Scéime Beartaithe;
- Trí speiceas ionracha neamhdhúchasacha (Balsam Himiléach, an Glúineach Bhiorach agus an Ollfheabhrán)
- Trí speiceas ialtóg (Leisler, feascrach, agus pipistrelle sopránach);
- Gnéithe féideartha fara (áiteanna ina luíonn ialtóga) i 40 suíomh;
- Gan aon fhianaise ar bhroc;
- Fianaise ar chuaille sceith an dobharchú ar an Dothra atá suite ar charraig i lár srutha na habhann, timpeall 30m siar ó Dhroichead Anglesey, díreach lastuaidh d'losta Bhus Átha Cliath i nDomhnach Broc;
- Gan aon fhianaise ar amfaibiaigh ná reiptílí; agus
- Figiúr iomlán de 133 speiceas d'éin ghoir agus 21 speiceas d'éin gheimhrithe.

Féadfaidh na tionchair fhéideartha ar bhithéagsúlacht don Chéim Tógála teacht as:

- Ullmhú agus imréiteach láithreán;
- Deireadh a chur le teorainneacha, cosáin, colúin soilsithe, stadanna bus agus comharthaíocht atá ann cheana;
- Crainn agus fásra a bhaint;
- Cosaint agus/nó atreorú seirbhísí atá faoi thalamh;
- Leathnú bóithre, atógáil cosán, agus feabhsúcháin ar cholbhaí;
- Ballaí coinneála reatha a scartáil;
- Suiteáil stadanna bus nua agus modhnú aomhal / timpealláin;
- Athshlánú teorainneacha maoine, athsholáthar comharthaíochta; suiteáil colúin soilsithe; agus

- Tírdhreachú agus plandáil crann, agus éadálacha talún sealadacha a athbhunú.

Cuirfear réimse beart maolaithe i bhfeidhm chun tionchair dhiúltacha ar bhithéagsúlacht le linn na Céime Foirgníochta a sheachaint nó a laghdú, lena n-áirítear crainn a choinneáil a shainiú mar ghnéithe fhara féideartha d'ialtóga (sa mhéid is féidir), agus crainn sráide nua, fála scean agus féarthailte atá saibhir ó thaobh speiceas de a chur. Cuirfear bainistíocht speicis ionrach i bhfeidhm chun aon bhaol go gcuirfeadh an Scéim Beartaithe le scaipeadh na speiceas ionrach a mhaolú.

Tháinig an measúnú ar an gconclúid, le cur i bhfeidhm na mbeart maolaithe atá beartaithe, nach mbeidh an tionchar ar bhithéagsúlacht le linn na Céime Foirgníochta suntasach níos faide ná an leibhéal áitiúil.

D'fhéadfadh tionchair fhéideartha ar bhithéagsúlacht don Chéim Oibríochtúil a bheith bainteach le cailteanas gnáthóg, díghrádú gnáthóg mar thoradh ar athruithe ar cháilíocht uisce ó thruaillíú nó doirteadh de thaisme agus speicis phlandaí ionracha neamhdhúchasacha.

Áireofar ar na bearta atá beartaithe chun tionchair dhiúltacha ar bhithéagsúlacht a sheachaint nó a laghdú le linn na Céime Oibríocháin:

- Soláthróidh plandáil gnáthóg trelíne, fála scean agus féarthailte laistigh den Scéim Beartaithe, mar a leagtar amach sa dearadh, gnáthóga oiriúnacha d'éin phórúcháin agus do ghnáthóg sealgaireachta / comaitéireachta do sciatháin leathair.
- Suiteálfar boscaí ialtóg cibé áit a gcailltear gné fara féideartha d'ialtóga; agus
- Cuirfidh cur i bhfeidhm bearta draenála inbhuanaithe cosc ar dhíghrádú gnáthóg.

Tháinig an measúnú ar an gconclúid nach mbeidh aon tionchar suntasach ar ghnáthóga, speicis phlandaí neamhchoitianta agus cosanta, mamaigh, amfaibiaigh, reiptílí, agus iasc le linn na Céime Oibríochta.

Ina theannta sin, déantar tionchair fhéideartha ar shuíomhanna ainmnithe Eorpacha a mheas go sonrach i Ráiteas Tionchair Natura (NIS), atá mar chuid den iarratas seo freisin. Is é conclúid an NIS nach mbeidh aon drochthionchar ag an Scéim Bheartaithe ar shláine aon láithreáin Eorpaigh.

8.8 Uisce

Bhí staidéar deascbhunaithe i gceist leis an measúnú uisce chomh maith le suirbhéanna allamuigh chun na dálaí reatha uisce dromchla a bhunú chun tionchair dhóchúlá na Scéime Beartaithe a aithint.

Beidh an Scéim Bheartaithe suite laistigh de dhobharcheantar na Life agus Chuan Bhaile Átha Cliath (arb é atá i gcarachtar uirbeach agus tionsclaíoch den chuid is mó), agus i ndobharcheantar Abhóca-Vartraí (a bhfuil carachtar talmhaíochta agus uirbeach araon ag baint leis). Is iad na cinn seo a leanas na dobharlaigh a bhaineann leis an Scéim Bheartaithe:

- Is comhlacht uisce saorga (AWB) é Príomhlíne na Canálach Móire (Life agus Cuan Bhaile Átha Cliath) (dá ngairtear an Chanáil Mhór anseo feasta) a thrasnaíonn an tír ó Bhaile Átha Cliath go dtí an tSionainn ar feadh achair thart ar 131km. Tá uiscebhealaí Éireann freagrach as monatóireacht a dhéanamh ar an duine uisce seo;
- An Dothra_050 atá thart ar 29.6km agus a chuimsíonn an chuid íochtair den abhainn ó Theach Mealóg go dtí an áit a nascann sí le hInbhear na Life Íochtarach ag an Rinn. Ardaíonn Abhainn an Dothra ar fhleascáin thuaidh Shléibhte Bhaile Átha Cliath, ag sileadh 26km ó thuaidh trí thaiscumair Ghleann an Smóil Uachtarach agus Íochtarach agus ar aghaidh trí dheisceart Bhaile Átha Cliath, agus í ag éirí taoide in aice le Bóthar Lansdún sula dtéann sé isteach sa Life ag an Rinn. Ritheann an Dothra_050 ó thuaidh i dtreo Inbhear na Life Íochtarach. Trasnaíonn an Scéim Beartaithe é ag Domhnach Broc. De bharr a nasc indíreach le SAC Chuan Átha Cliath Theas trí Inbhear na Life, tá sé deimhnithe mar Ard-Íogaireacht;
- Sruth na Grúdlainne_010 atá níos lú ná 2km agus atá comhdhéanta de roinnt codanna: Sruth na Grúdlainne, Sruth na Prióireachta, Sruthán Bhaile an Bhóthair, agus Sruthán Pháirc an Leamháin. Titeann gach deighleog amach go Cuan Bhaile Átha Cliath gan aon cheangal hidreolaíoch leis na deighleoga eile. Trasnaíonn an Scéim Beartaithe an dobharlach ag Bóthar Stigh Lorgan, díreach siar ó Ospidéal Naomh Eoin Dé agus Bóthar Belfield, díreach lastuaidh de champas UCD;

- Is Bitsféar de chuid Eagraíocht Oideachais, Eolaíochta agus Chultúir na Náisiún Aontaithe (UNESCO) é Cuan Bhaile Átha Cliath a shíneann thar 300km². Cuimsíonn croíchrios Bitsféar Chuan Bhaile Átha Cliath 50km² de limistéir ardluach nádúrtha. I measc na bpríomhréimsí tá Inbhear na Tulcha agus Bhaile Dúill, Riasc Bhaile an Bhóthair, Ceann Bhinn Éadair, Oileán an Bhulla Thuaidh, Oileán Dheilginse agus Inis Mac Neasáin;
- Ardaíonn Sruthán Chill na Gráinsí ag Páirc Ghnó Ghráinseach an Déin agus fad iomlán de 5.4km aige. Ritheann sé ó dheas agus soir, comhthreomhar le Bóthar Bhré (N11) don chuid is mó dá mhéid, ag trasnú Páirc Chluain Caoin, Páirc Chill Bheagóige agus Páirc na Fuinseoige. Tá úsáid talún feadh an tsrutha uirbeach. Téann sé go Muir Éireann ag Cuan Chill Iníon Léinín agus ní thrasnaíonn an Scéim Beartaithe é, atá timpeall 200m uaidh ag an bpointe is gaire dó;
- Ardaíonn Sruth Charraig Mhaighin_010 in Áth an Ghainimh, in aice le Bóthar Thaobh na Coille agus fad iomlán de 27.1km. Aithníonn léarscáileanna an EPA cúig craobh-abhainn: Abhainn Bharr na Coille, Abhainn Bhaile Shéamaic, Gleann na Muc Thuaidh, Abhainn Bhaile an Locháin agus Sruthán Chábán tSíle. Is é Sruth Chábán tSíle an t-aon craobh-abhainn laistigh de limistéar staidéir 500m na Scéime Beartaithe. Ardaíonn sé i mBóthar Chnoc Chúirt Choirnéil agus ritheann sé ar feadh 2.5km comhthreomhar le Bóthar Bhré an N11 sula sreabhann sé isteach i bpríomhchainéal Sruthán Charraig Mhaighin_010. Úsáid talún talmhaíochta agus fo-uirbeach den chuid is mó atá ar feadh Sruthán Charraig Mhaighin_010 i dtreo an mhéid in aghaidh an tsrutha agus is limistéir uirbeacha den chuid is mó a bhíonn i gceist le fairsinge an tsrutha idir lár agus íseal;
- Draenálann Seangánach_010 fánaí thoir Shléibhte Bhaile Átha Cliath, ag sreabhadh soir trí Bhaile Átha Cliath Theas agus isteach san fharraige ag Cuan Chill Iníon Léinín. Is talmhaíocht agus fo-uirbeach den chuid is mó í an úsáid talún feadh Seangánach_010 i dtreo an mhéid in aghaidh an tsrutha agus is limistéir uirbeacha den chuid is mó a bhíonn i gceist le fairsinge an tsrutha idir lár agus íseal. Tá an Scéim Beartaithe ag Coimín Bhaile Uí Lachnáin ag trasnú Seangánach_010. Sreabhann Seangánach_010 soir ansin agus scaoiltear isteach i Muir Éireann ag Cuan Chill Iníon Léinín, díreach lastuaidh d'Ionad Cóireála Fuíolluisce Sheangánaí (WwTP);
- Deargail_030 agus Deargail_040: Ardaíonn Deargail_030 ar an taobh thuaidh den Dioghais, Páirc Náisiúnta Shléibhte Chill Mhantáin, ag sileadh soir, thar Eas Cúirt an Phaoraigh agus buaileann sé le hAbhainn Ghleann Crí ón iarthar. Leanann sé soir ansin, sula dtéann Abhainn Ghleann Cuilinn isteach inti agus athraíonn sé go dtí an Deargail_040, a ritheann isteach san fharraige ag Inbhear na Deargail. Críochnaíonn an Scéim Beartaithe i mBré ar bhruach thuaidh phríomhdhobharlach Deargail_040, ar abhainn shainithe salmainid í, a shníonn soir trí Bhré go dtí Inbhear na Deargail atá go hiomlán laistigh de Chuan Bhré féin. Trasnaíonn an Scéim Beartaithe sé mhír eile den Deargail_040 a ritheann faoin R119 ag Woodbrook College;
- Tá Inbhear Deargail go hiomlán laistigh de Chuan Bhré. Ritheann an Deargail_040 isteach san inbhear ar thaobh an bhaile mhóir den chuan agus éalaíonn an t-inbhear go dtí Cuan Iardheisceart Éireann - Cuan Chill Iníon Léinín ag oscailt bhallaí an chuain. Tá sé faoi cheangal ag ballaí cuain agus tá sé faoi réir luaineachtaí taoide. Rangáitear é mar chorp idirthréimhseach uisce. Is dócha go scaoileann uisce dromchla i mbaile Bhré chuig an inbhear trí dhoirteadh ag an Deargail_040; agus
- Iardheisceart Mhuir Éireann – Síneann Cuan Chill Iníon Léinín ó 8km ó dheas ó bhaile Chill Mhantáin, go Cill Iníon Léinín sa tuaisceart áit a mbuaileann sé le Cuan Bhaile Átha Cliath. Faigheann sé uisce dromchla ó roinnt corp uisce ag draenáil sléibhte oirthear Chill Mhantáin, a shreabhann díreach soir chuige. I measc na mbailte feadh an stráice seo den chósta tá Cill Mhantáin, na Clocha Liatha agus Bré.

Seo a leanas stádas Creat-Treoir Uisce an Aontais Eorpaigh (WFD) reatha na ndobharlach, agus a stádas Riosca (gan a gcuspóirí WFD a bhaint amach):

- Príomhlíne na Canálach Móire (Life agus Cuan Bhaile Átha Cliath): Dea-Acmhainneacht Éiceolaíoch (GEP), Ní i mbaol gan a bheith in ann GEP a chothabháil;
- Dothra_050: Stádas Measartha, i mBaol nach mbainfeadh Dea-Stádas Éiceolaíochta amach (GES);
- Sruth na Grúdlainne_010: Stádas Dona, tá catagóiriú riosca á athbhreithniú;
- Cuan Bhaile Átha Cliath: Dea-Stádas, Gan a bheith i mBaol gan GES a bhaint amach;
- Cill na Gráinsí_010: Drochstádas, I mBaol gan GES a bhaint amach;
- Sruth Charraig Mhaighin_010: Stádas Maith, I mBaol gan GES a bhaint amach;
- Seangánach_010: Dea-Stádas, Gan a bheith i mBaol gan GES a bhaint amach;

- Deargail_040: Stádas Maith, Gan a bheith i mBaol gan GES a bhaint amach; agus
- Inbhear na Deargail: Stádas measartha, tá catagóiríú riosca á athbhreithniú; agus
- Iardheisceart Mhuir Éireann – Cuan Chill Iníon Léinín: Ard-Stádas, Gan a bheith i mBaol gan GES a bhaint amach.

Scaoileann an t-uisce dromchla feadh chonair na Scéime Beartaithe chuig meascán de shéaraigh agus séaraigh uisce dromchla a scaoileann chuig comhlachtaí uisce áitiúla. Ó Lár na Cathrach go Bóthar Bhreandáin, scaoileann an t-uisce dromchla chuig an gcomhshéarach. Ina dhiaidh sin, draenálann sé chuig séaraigh uisce dromchla ar feadh iomlán an bhealaigh. Sa chuid thuaidh den Scéim Beartaithe draenann an t-uisce dromchla chuig comhshéarach agus ar aghaidh go hIonad Cóireála Fuíolluisce na Rinne. Baineann an príomh-bhrú atá ar chaighdeán an uisce le rith chun srutha uirbeach agus sceitheadh sé ón gcomhchóras séarachais.

Tá Measúnú Riosca Tuilte curtha i gcrích don Scéim Bheartaithe a chinn go mbeidh an Scéim Bheartaithe lonnaithe i dtrí Chríos Tuile, dá ngairtear A, B, agus C áit a bhfuil dóchúlacht tuilte ó aibhneacha agus ón bhfarraige ard, measartha agus íseal faoi seach.

Áiríodh ar na tionchair a ndearnadh measúnú orthu le linn na Céime Tógála tionchair ó rith chun srutha tógála agus suaitheadh ar chúrsa uisce mar gheall ar an atreorú fónais, an athdhromchlú bóithre agus an athailíniú bóithre.

Le linn na Céime Tógála, d'fhéadfadh tionchar a bheith ag rith uisce ina mbeadh dríodair bhreátha, doirte de thaisme agus sceitheadh de thaisme d'ábhair thógála trí naisc chórais uisce dromchla ar chaighdeán uisce dromchla. Tá seans ann go gcuirfeadh isteach ar líonraí draenála áitiúla más gá iad a chur ar mhalairt slí le ligint do na hoibreacha tógála.

Tugtar aghaidh ar an mbainistíocht uisce dromchla sa CEMP, ina sonraítear bearta rialaithe agus maolaithe chun aon drochthionchar suntasach ar an timpeallacht uisce dromchla a sheachaint, a chosc nó a laghdú le linn Chéim Tógála na Scéime Beartaithe. Ina measc seo, áirítear ceanglas maidir le plean freagartha teagmhas comhshaoil; rialú rith chun srutha an dríodair mhín; an bhainistíocht ar an stóráil ábhar/ breoslaí, bainistíocht ar bhaisc agus úsáid coincréite; agus bainistíocht feithiclí agus gléasra. Ina theannta sin, moltar bearta sainsúimh chun tionchair dhiúltacha a bhaineann le gníomhaíochtaí tógála in aice leis an Deargail_040 a sheachaint nó a laghdú (deighleoga Shruathán Ráth Michíl agus Abhainn na Dargile).

Níltear ag súil le tionchair shuntasacha ar aon doibharlach mar thoradh ar Chéim Tógála na Scéime Molta tar éis na bearta maolaithe bheith curtha i bhfeidhm.

I measc na dtionchar a ndearnadh measúnú orthu le linn na Céime Oibriúcháin, áirítear na tionchair fhéideartha uisce dromchla a bhaineann le réimsí neamh-thréscailteachta agus díláithrithe tráchtá. Le linn na Céime Oibriúcháin, mar gheall ar dheardh na Scéime Molta, beifear in ann a dheimhniú nach mbeidh aon mhéadú glan ar rátaí rith chun srutha uisce dromchla isteach in aon cheann de na doibharlaigh idirnasctha ag baint úsáid as teaghlaim de chórais draenála inbhuanaithe i bhfoirm draenacha scagtha agus córais bithchoinneála, a laghdaíonn na rioscaí féideartha don cháilíocht uisce ó ghnáth-ábhar salaithe bóthair freisin.

Coinneofar an bonneagar (córais draenála inbhuanaithe ina measc) ag na hÚdaráis Áitiúla agus beidh sé faoi réir a gcuid gnásanna bainistíochta le linn na Céime Oibríochtúla. Níl gá le maolú breise, agus níltear ag súil le go mbeidh tionchair ar dhobharlach ar bith de barr na Céime Oibríochtúla den Scéim Bheartaithe.

8.9 Geolaíocht & Hidrigeolaíocht Ithreacha Talún

Mar chuid den mheasúnú talún, ithreacha, geolaíochta agus hidrigeolaíochta, rinneadh staidéar deasc ar an bhfaisnéis atá ar fáil go poiblí, imscrúduithe stairiúla ar an talamh agus suirbhé siúil fad chúrsa na scéime.

Is éard atá sa gheolaíocht (ithreacha agus carraigeacha) faoi limistéar staidéir na Scéime Beartaithe go príomha ná talamh déanta, glár agus till oighreach a dhíorthaítear ó aolchloch a bhfuil Aolchloch Charbónmhar mar bhonn leo. Ó dheas den réigiún, a shíneann ó Dhún Laoghaire ar an gcósta ó dheas go dtí an iardheisceart agus atá suite faoi bhun mhórchuid de Shléibhte Bhaile Átha Cliath agus Chill Mhantáin, tá na heibhir Chaladóin níos sine

ar a dtugtar Eibhear Laighean. Úsáidtear an talún laistigh den cheantar staidéir go príomhach d'fhorbairtí uirbeacha, lena n-áirítear, ach nach dteorannaítear chuig; tionsclaíoch, tráchtála, cónaithe, agus fóillíochta.

Aicmítear uiscígh (ina stóráltar/táirgtear an screamhuisce) laistigh de limistéar staidéir na Scéime Molta mar 'Tábhachtach ar Bhonn Áitiúil' (measartha táirgiúil i gcriosanna áitiúla) nó 'Bocht' (neamhtháirgiúil go ginearálta ach amháin i gcás criosanna áitiúla), i dtaca lena chumas chun an t-uisce a tháirgeadh.

Toisc go bhfuil an Scéim Mholta lonnaithe i dtimpeallacht uirbeach, tá an fhéidearthacht ann go mbeidh roinnt talún éillithe sa limistéar staidéir. Bhí an measúnú ar thalamh éillithe dírithe ar an lorg agus díreach ar gach taobh den Scéim Mholta seachas amháin sa chás go raibh sé dóchúil go mbeadh cosán ann a nascfadh an foinse éillithe féideartha le lorg na Scéime Beartaithe. Tá breac-chuntas agus measúnú déanta ar na foinsí féideartha seo.

Áirítear ar na tionchair a ndearnadh measúnú orthu le linn Chéim Tógála na Scéime Molta:

- Barrithir cailte nó damáiste;
- Tochailt talún a d'fhéadfadh a bheith éillithe;
- Cailliúint cúlchistí cairéil nó claiseanna sa todhcháí;
- Cailteanas nó damáiste cion de Limistéar Oidhreacht Geolaíochta;
- Codanna d'uiscíoch cailte nó damáiste / éillithe; agus
- Athrú ar shreafaí screamhuisce.

Táthar ag súil nach mbeidh aon tionchar ag aon iarmhairtí iarmharacha tógála ar an talamh ná ar ithreacha, an gheolaíocht ná ar an hidrigeolaíocht. Táthar ag súil nach mbeidh aon tionchar ag aon iarmhairtí iarmharacha tógála ar an talamh ná ar ithreacha, an gheolaíocht ná ar an hidrigeolaíocht.

I measc na dtionchar a ndearnadh measúnú orthu le linn na Céime Oibríocháin, áirítear na tionchair ionchasacha talún, ithreacha, geolaíochta agus hidrigeolaíochta a bhaineann le hathruithe ar an soláthar uisce, chomh maith le truailliú an screamhuisce agus sruthchúrsaí.

Coinneofar an bonneagar le linn na Céime Oibríochtúla ag na hÚdaráis Áitiúla agus beidh sé faoi réir a gcuid gnásanna bainistíochta le cinntiú go nglactar na céimeanna cearta i gcás aon doirteadh tionóisceach agus laghdóidh sé seo an seans go mbeidh tionchar ar bith.

Táthar ag tuar nach mbeidh aon iarmhairtí iarmharacha oibríochta ar thalamh, ithreacha, geolaíocht agus hidrigeolaíocht.

8.10 Oidhreacht Seandálaíochta agus Cultúrtha

Áiríodh sa mheasúnú oidhreachta seandálaíochta agus cultúrtha athbhreithniú bunaithe ar dheasc ar dhoiciméid foilsithe agus neamhfoilsithe, mapáil stairiúil, agus suirbhé allamuigh, agus rinneadh é de réir an chleachtais agus na dtreoirínte is fearr a bhaineann le hoidhreacht seandálaíochta agus cultúrtha.

Rithfidh an Scéim Beartaithe ó Fhaiche Stiabhna, trí / in aice le bruachbhailte Dhomhnach Broc, Stigh Lorgan, Cábán tSile, Cúirt Choirnéil, Baile Uí Lachnáin, Seanchill agus Seangánach, a bhí ar líne an príomhbhóthair cóiste ó Bhaile Átha Cliath go Bré agus níos faide i gcéin. Tá fianaise scanta ann do ghníomhaíocht réamhstairiúil feadh na Scéime Beartaithe. Tá roinnt suíomhanna eaglasta luath-mheánaoiseacha i gcóngarach na Scéime Beartaithe a d'fhorbair ina lonnaithe mar Dhomhnach Broc agus Stigh Lorgan. Theip ar láithreáin eile forbairt ar an mbealach céanna (mar shampla ag Cnocán Uíbh Fhailí (Cill Bheagóige) agus Cill Tuca (Seanchill)).

I measc na bpríomhshuíomhanna seandálaíochta sa cheantar seo tá Faiche Stiabhna, Séadchomhartha Náisiúnta, atá suite díreach taobh amuigh den taobh thuaidh den Scéim Beartaithe. Áirítear ar na gnéithe oidhreachta seandálaíochta eile ar fad bhealach na Scéime Beartaithe cinn atá ar Thaifid Séadchomharthaí agus Áiteanna / Láithreáin agus Séadchomharthaí Taifead, cinn atá ar Thaifead Oidhreachta Tionscail Chathair Bhaile Átha Cliath, ceithre shócmhainn oidhreachta chultúrtha, criosanna d'Acmhainneacht Seandálaíochta, agus láithreán seandálaíochta neamhainmnithe amháin. D'fhéadfadh tionchar a bheith acu orthu siúd taobh istigh den Scéim Beartaithe.

D'fhéadfadh na príomhthionchair fhéideartha ar an tseandálaíocht agus ar an oidhreacht chultúrtha mar thoradh ar oibreacha tógála tarlú mar gheall ar:

- Oibreacha tógála, deisiúcháin agus atógála ar chosáin;
- Oibreacha Athdromchlaithe Bóithre;
- Aon tochairtí ithreach a bheadh déanta, lena n-áirítear oibreacha tírdhreachaithe; agus
- Aon suaitheadh a ndéanfar don talamh le haghaidh oibreacha fóntais.

Tá an fhéidearthacht ann go bhfuiltear chun gnéithe seandálaíochta, nó ábhair agus taiscí seandálaíochta nach eol dúinn fúthu go dtí seo a aimsiú ar fad na Scéime Molta. D'fhéadfadh tionchair dhiúltacha shealadacha a bheith mar thoradh ar oibreacha den sórt sin freisin ar shuíomhanna na séadchomharthaí náisiúnta den scoth ar feadh thréimhse na n-oibreacha.

I measc na mbeart maolaithe a mholtar chun tionchair dhiúltacha ar an oidhreacht seandálaíochta agus chultúrtha a sheachaint nó a laghdú le linn na Céime Tógála, tá soláthar agus maoiniú do na hoibreacha monatóireachta, cigireachta agus tochairtí seandálaíochta is gá a bheidh riachtanach roimh don tógáil a bheith déanta, agus lena linn sin freisin.

Ní bheidh aon tionchair ón gCéime Oibriúcháin mar thoradh ar an Scéim atá Beartaithe agus ní gá aon mhaolú a dhéanamh.

Le cur i bhfeidhm na mbeart maolaithe atá beartaithe, táthar ag súil nach mbeidh aon tionchar diúltach iarmharach ar oidhreacht seandálaíochta agus chultúrtha. Beidh tionchar dearfach, measartha, fadtéarmach ar an Séadchomhartha Náisiúnta Faiche Stiabhna, tar éis feabhas a chur ar an réimse uirbeach.

8.11 Oidhreacht Ailtireachta

Bhí staidéar doiciméad i gceist leis an measúnacht oidhreachta ailtireachta ina raibh athbhreithniú ar na cáipéisí foilsithe agus neamhfhoilsithe ábhartha ar fad atá ar fáil, agus suirbhéanna allamuigh, a rinneadh chun láithreáin oidhreachta ailtireachta atá ar eolas a aithint, agus chun gnéithe nach raibh taifeadta roimhe sin a aithint.

Tosaíonn an Scéim Bheartaithe ag Faiche Stiabhna, Séadchomhartha Náisiúnta faoi úinéireacht an Stáit (RMP DU018-020334). Bhí Faiche Stiabhna coitianta sna Meánaoiseanna ar imeall na cathrach ar dtús. Cuireadh tús le forbairt na Cearnóige atá ann faoi láthair, ceann de phríomhchearnóga na Cathrach sa bhliain 1664 nuair a dréachtaíodh léasanna do 96 ceapach atá suite timpeall glas de 27 acra. D'fhan sé neamhfhorbartha den chuid is mó go dtí lár an 18ú haois. Tá foirgnimh ón 18ú agus ón 19ú haois sna taobhanna thoir agus theas cé go bhfuil bloic oifige ón 20ú haois curtha in áit cuid acu. I measc na struchtúir chosanta tá Scoil Loreto (DCC RPS 7786-7788). Tá pábháil eibhir, colbha agus poill ghuaile chomh maith le troscán sráide ar nós cuaille solais agus mullaírd i láthair timpeall Fhaiche Stiabhna agus ar Shráid Líosain Íochtarach. Ba é Sráid Líosain Íochtarach an bóthar go Domhnach Broc agus cé go raibh roinnt foirgneamh ann san 18ú haois, d'fhan sé neamhfhorbartha den chuid is mó go dtí an 19ú hAois. Tá roinnt struchtúr cosanta ann, agus is tithe iad go léir (DCC RPS 4388 - 4452).

Thrasnaigh an Scéim Bheartaithe an Chanáil Mhór ag Droichead Iústásaigh (DCC RPS 873) a tógadh i 1790 mar chuid de thógáil Líne Chiorclach na Canála Móire. D'fhan Sráid Líosain Uachtarach agus Sussex Road neamhfhorbartha den chuid is mó go dtí an 19ú haois. Níl mórán struchtúr cosanta i mBóthar Sussex mar athfhorbairt den chuid is mó ar an taobh thoir sa 20ú haois nuair a tógadh Árasáin Mespil agus Óstán Burlington ar dhiméin Theach Mespil (NIAH 2383). Coinníonn an taobh thiar foirgnimh eachalainn a bhaineann leis na tithe ar Shráid Líosain Uachtarach. Is iad na foirgnimh amháin atá cosanta ná an Teach Poiblí ag 8 go 9 Ardán Sussex (DCC RPs 7909). Sráid Líosain Uachtarach i gcodarsnacht leis sin tá roinnt struchtúr cosanta (DCC RPS 4455 – 4600) a bhfuil a bhformhór ina dtithe sraithe ón 19ú haois agus grúpa siopaí agus tithe poiblí in aice le Bóthar Sussex. Tá meascán den chineál céanna de shiopaí tithe, foirgnimh institiúideacha agus reiligiúnacha, óstán, bainc agus tithe tábhairne, go háirithe i Sráidbhaile Domhnach Broc i Bóthar Morehampton (DCC RPS 5286 go 5351). Ritheann Bóthar Domhnach Broc an R138 trí Shráidbhaile Domhnach Broc a d'fhorbair timpeall lonnaíocht eaglasta luath-mheánaoiseach a bhaineann le Naomh Broc (RMP DU018-06001). Tá na foirgnimh feadh Bhóthar Dhomhnach Broc i bpríomhfhoirgnimh an 19ú agus an 20ú haois. Is beag atá cosanta, ach amháin suíomh agus reilig luatheaglaise (DU018-06001), Clochar agus Neachtlan Naomh Muire (DCC RPS 8713) a tógadh idir 1877 agus 1881 le dearadh Byrne agus O'Neill, agus an Gastraphub Domhnach Broc ag 135 Bóthar Morehampton

(RMP DU018-061) a bhí ina theach ón 18ú haois ar dtús atá le feiceáil ar léarscáil Rocque de 1760. Trasnaíonn an Scéim Bheartaithe Abhainn na Dothra ag Droichead Anglesea (RMP DU022-082003) a tógadh sa bhliain 1832.

Ar an taobh thall den droichead tá Eaglais Chaitliceach an Chroí Ró-Naofa Domhnach Broc (DCC RPS 7845) a tógadh 1866 chun Pugin agus Ashlin a dhearadh, agus Garáiste Domhnach Broc a dhear Michael Scott i gcomhar le Ove Arup i 1953. Ag leanúint ar aghaidh feadh Bhóthar Stigh Lorgan bhí líon mór Bailtíní, tithe tuaithe agus diméin, an ceann is suntasaí ná an Cnoc Mhuirfean a tógadh sa bhliain 1710, a bhí mar chuid d'Eastát Mhic Liam agus ina dhiaidh sin Peambróg, a raibh a thailte faoi úinéireacht mhuintir Mhic Liam ón 14ú hAois. Is beag duine de na Bailtíní eile a choinníonn a gcuid diméine, cé go maireann gnéithe diméine ar nós geataí iontrála agus lóistí. Tógadh forbairt chónaithe ar go leor de na hiar-thírdhreacha diméine agus tá cinn eile anois mar chuid de chastaí institiúideacha. Ina measc seo tá Montrose House (DCC RPS 7847), atá suite anois i dtailte Radio Telifís Éireann (RTÉ). I measc na ndaoine eile tá Teach Radharc na Coille (DLR RPS 9), An Aird Mhór (DLR RPS 19), Belfield (DLR RPS 41) agus Merville House (DLR RPS 94) go léir lonnaithe anois laistigh de Champas Choláiste na hOllscoile, Baile Átha Cliath (UCD) ag Belfield. Bhunaigh Bráithre Hospitaller Naomh Eoin Dé Ospidéal Naomh Eoin Dé Stigh Lorgan sa bhliain 1882. Is iad na foirgnimh institiúideacha atá ann faoi láthair laistigh de choimpléasc Naomh Eoin Dé ná an 19ú haois ach tógadh iad ar shuíomh Caisleán Stigh Lorgan ón 14ú haois (RMP DU023-071). Sna tailte freisin tá Granada House roimhe seo Gleanntán na hAbhann (DLR RPS 1420), tógtha c. 1778. Tógadh Eaglais Naomh Bríd i Stigh Lorgan (RMP DU023-011001) sa bhliain 1712 ar shuíomh eaglasta luath meánaoiseach. Ina measc seo tá suíomh na heaglaise meánaoiseach a bhaineann le Prióireacht na Tríonóide Naofa sa 13ú haois. Tógadh an scoil sna tailte sa bhliain 1836 agus tá an bhíocaire sa 19ú haois freisin. Tógadh Eaglais Iodálach Mhuire na Síor-Succour Foxrock (NIAH 60230099) i 1933 go 35 le dearadh J. J. Robinson.

An Bóthar Bré, tá Teach Cúirt Choirnéil (DLR RPS 1621) tógtha c. 1866, Teach Bhaile Uí Lachnáin, teach c.1778 a tógadh ar shuíomh tí ón 17ú haois (RMP DU026-029002) agus Ospidéal Naomh Columcille (NIAH 60260099) ina bhfuil Teach Oibre Aontas Ráth an Dúin a cuireadh in airde i 1841 d'Aontas Dí na mBocht Ráth an Dúin go dearadh caighdeánaithe le George Wilkinson, agus clochar agus séipéal a thóg Patrick Forstall Comber i 1901.

Ansin casann an Scéim atá beartaithe ar Bhóthar Bhaile Átha Cliath R837 sa Seangánach. I measc na struchtúir chosanta tá Naomh Rita's (DLR RPS 1786), Lurganbrae agus Naomh Breandán (DLR RPS 1795) atá ina Bailtíní ón 19ú haois agus Naomh Anna (DLR RPS 1800) teach gluaiseachta nua-aimseartha a tógadh i 1936 le dearadh John James Maurice Aylward. Tógadh Bunscoil Pharóiste Ráth Michíl (DLR RPS 1799) sa bhliain 1892 agus tá sí faoi phátrúnacht Eaglais na hÉireann. Tógadh Eaglais Naomh Anna sa tSeanchill i 1931 go 1933 le dearadh Ashlin agus Coleman (RMP DU026-109). Tógadh Rivendell (DLR RPS 1994) atá suite os coinne an tséipéil, sna 1860idí mar theach máistreachta an stáisiúin i Stáisiún Iarnróid Bhaile Átha Cliath agus an Oirdheisirt sa tSeanchill. Tá fothracha gan íoc Eaglais Chill Tuc (RMP DU026-054001 go -054005), iarsmaí an choimpléasc eaglasta luath-mheánaoiseach sa tSeangánach, suite laistigh de theorainn dhéimein na Seangánach. Is féidir go raibh an suíomh, ar a dtugtar Killtuck, tiomnaithe do Toca mAeda mSenaic, deartháir Crimthann Cualann, Rí Laighean a fuair bás go luath sa 7ú haois (Corlett 1999, 137). Athlonnaíodh roinnt séadchomharthaí cloiche a aithníodh ag an suíomh ó shin. Tá ceann amháin, cros bheag cloiche, suite i dtailte Eaglais Naomh Anna sa tSeanchill. Tógadh Eaglais Naomh Shéamais Chruincín, Bóthar Seanchill Bhaile Átha Cliath (DLR RPS 1863) sa bhliain 1840 le dearadh le William Farrell. Téann sráidbhaile Seanchill féin go dtí na 1860idí (Pearson 1998). Tógadh Hackett Memorial Hall (DLR RPS 1858) i 1889.

Baineann an chuid is mó de na tithe móra ar Bhóthar Bhaile Átha Cliath R119 sa tSeanchill le diméin. Ina measc seo tá Caisleán Seangánach agus diméin (DLR RPS 1845) a tógadh 1769 le dearadh le Sir Richard Morrison ar shuíomh teach túr ón 15ú haois. Tá Teachín Chruincín (DLR RPS 1850) ar cheann dá lán lóistí geata. I measc na dtithe eile sa cheantar tá Teach Beauchamp (DLR RPS 1862) tógtha c.1830, Corke Lodge (DLR RPS 1869) a tógadh roimh 1816, Teach Woodbrook a tógadh 1840 agus a lóistí geata c1909 (DLR RPS 1870, 1871, 1874), Teach Wilford (DLR RPS 1873) a tógadh sna 1790idí, Teach Askefield (DLR RPS 1860) agus Teach Aske (DLR RPS 1866), tá an dá cheann acu go luath sa 19ú haois.

Leanann an Scéim Bheartaithe ar aghaidh feadh Bhóthar Bhaile Átha Cliath isteach sa Bhré Beag atá mar an chuid thuaidh de Bhré. Is de bhunadh na meánaoise é. Tá Sráid an Chaisleáin ainmnithe as teach túir ón 15ú haois (WI004-001006) a sheas ar an tsráid roimhe seo. Tá líon mór foirgneamh ón 19ú haois i Bré Beag, ach is beag ceann atá cosanta. Tá Eaglais Naomh Peadar a tógadh i 1837 agus halla an pharóiste a tógadh mar theach scoile i 1864 san áireamh sa RPS (WWC RPS B42). 29 go 30 Bóthar Bhaile Átha Cliath, tá Bré Beag (WCC RPS B10) dhá theach sraithe go luath sa 19ú haois. Cuirtear deireadh leis an scéim ag Droichead Fran O'Toole (NIAH

16301267) a tógadh sa bhliain 1855. Athainmníodh an droichead in ómós do Fran O'Toole ó dhúchas Bré agus ball den Miami Showband a lámhaigh grúpa paraimíleata dílseach in éineacht le beirt bhall eile den bhanna ar an 31 Iúil 1975 sa rud ar a tugadh an Miami Showband Massacre.

Áireofar ar na príomhthionchair fhéideartha ar oidhreacht ailtireachta le linn na Céime Tógála:

- Tionchair dhíreacha ar theorainneacha (ballaí, ráillí srl.) Agus geataí iontrála struchtúir chosanta agus gnéithe oidhreachta ailtireachta eile ina bhfuil gá le leathnú bóithre;
- Tionchair díreacha ar throsacán sráide (i.e. cuailí solais, boscaí poist, dealbha srl.) mar gheall ar thógáil talún, oibreacha tógála ar chosáin, athruithe ar leagan amach na gcosáin agus oibreacha tírdhreacha;
- Tionchar díreach ar an struchtúr cosanta Lóiste Taobh Shruthán na Coille (DLR RPS 1874), a leagfar agus a lóiste ionadaithe tógtha ina ionaid ag láthair nua laistigh den láithreán céanna;
- Tionchair indíreacha mar thoradh ar an bhféidearthacht go ndéanfaí damáiste do struchtúir íogaire i gceantair ina dtagann na hoibreacha tógála don Scéim Mholta i ndlúth-thadhall leis na struchtúir seo;
- Tionchair indíreacha mar thoradh ar an bhféidearthacht go ndéanfaí damáiste do struchtúir chosanta mar gheall ar chreathadh méadaithe ó fheithiclí tógála; agus
- Tionchair amhairc ar leagan amach struchtúir nó foirgneamh cosanta nó struchtúir a bhfuil spéis oidhreachta ailtireachta iontu, sráid-dreacha stairiúla agus radhairc a rachaidh i bhfeidhm go sealadach ar a suímh le linn na Céime Tógála.

I measc na mbeart atá beartaithe chun tionchair dhiúltacha ar oidhreacht ailtireachta a sheachaint nó a laghdú le linn na Céime Tógála tá:

- Teorainneacha agus troscán sráide a thaifeadadh, a chosaint, a bhaint, a stóráil agus a athshuíomh go cuí;
- Crainn a choinneáil nó a athsholáthar feadh na Scéime Beartaithe;
- Stopann breithniú cúramach ar bhus dídine ionas nach mbeidh tionchar acu ar shuíomhanna gnéithe tábhachtacha oidhreachta ailtireachta, nuair is féidir; agus
- Maidir le Lóiste Taobh Shruthán na Coille, tá fabraic stairiúil le tartháil agus le hathúsáid / athchorprú laistigh den lóiste athsholáthair nuair is cuí a riocht lena n-athúsáid.

Is iad na príomhthionchair fhéideartha ar oidhreacht ailtireachta le linn na Céime Oibriúcháin:

- Tionchair a bhaineann le hathruithe amhairc ar acmhainní oidhreachta ailtireachta (lena n-áirítear ó na láithreacha beartaithe scáthláin bus), chomh maith le tionchair ar shocrú na n-acmhainní seo mar gheall ar athruithe tráchta. De ghnáth beidh tionchar dearfach ag pábháil nua, plandáil crann nua agus tírdhreachú ar an timpeallacht stairiúil agus ar charachtar na sráideanna feadh na Scéime Beartaithe; agus
- Tionchair nuair a éilíonn an Scéim Beartaithe athruithe fisiciúla ar ghnéithe oidhreachta nó iad a athshuíomh.

Le cur i bhfeidhm na mbeart maolaithe molta, táthar ag súil go mbeidh tionchar iarmharach diúltach, measartha, buan tuartha mar thoradh ar scartáil agus atógáil Lóiste Taobh Shruthán na Coille agus a bhalla teorann agus a gheataí. Mura dtógfaí an t-athsholáthar molta don Taobh-Lóiste agus mura ndéanfaí ach an teorainn a athchur (an cás is measa), bheadh tionchar iarmharach Diúltach, Suntasach, Buan aige. Le cur i bhfeidhm na mbeart maolaithe atá beartaithe, táthar ag súil nach mbeidh aon tionchar diúltach iarmharach eile ar oidhreacht ailtireachta ar fud na Scéime Beartaithe.

8.12 Tírdhreach (Bailedhreach) & Físiúil

Áiríodh sa tírdhreach (bailedhreach) agus measúnú amhairc athbhreithniú deisce ar an bhfaisnéis a bhí ar fáil lena n-áirítear aerfótagrafaíocht agus mapáil na Scéime Beartaithe. Rinneadh siúlóidí bealaigh chun torthaí bunaithe ar dheasc a fhíorú agus áiríodh leis sin suirbhéanna allamuigh agus ullmhú fótamontáisi.

Taobh leis an gcuid den Scéim Bheartaithe a chuimsíonn Sráid Líosain go Domhnach Broc (Acomhal Bhóthar Anglesea) is sráid-dreach uirbeach díreach atá sa bhailedhreach den chuid is mó a théann chuig sráid-dreach

cónaithe traidisiúnta lár na cathrach le crainn agus sráidbhaile lasmuigh den chathair le ailíniú caol sciathán agus sráid-dreach leathnaithe ar an taobh ó dheas. Leanann an tsráid dorcha stairiúil Bhóthar Bhaile Átha Cliath - Dhomhnach Broc, le roinnt leathnaithe ar an taobh theas de shráidbhaile Dhomhnach Broc ag druidim leis an débhealach. Is gnách go mbíonn sruth tráchta i gceannas ar an sráid-dreach. Tá both sainchomhartha ar oileán tráchta ag aomhal Bhóthar Adelaide agus radharc tábhachtach siar ó thuaidh feadh sráid-dreach Seirseach Phlás Mhic Liam agus soir agus siar feadh na Canálach Móire. I measc na gceantar taitneamhachta tá Ascaill Belmont / Bóthar Chnoc Éidin Limistéar Caomhantais Ailtireachta agus Limistéir Chaomhantais na Dothra agus na Canálach Móire. Síneann Ceantar Caomhnaithe chomh maith ar fud Shráid Líosain go Faiche Stiabhna.

Ó Dhomhnach Broc (Aomhal Bhóthar Anglesea) go Timpeallán Bhaile Uí Lachnáin tá an bailedhreach comhdhéanta de mhórchonair bonneagair bóithre fo-uirbeach trí bhruachbhailte lasmuigh na cathrach agus sráidbhailte na cathrach lasmuigh. Tá débhealach tríd an gcuid is mó den bailedhreach le hacomhail mhóra ag grád agus aomhail ghrádscairthe ag Belfield agus Wyattville. Tá an chonair bhóthair líneáilte le crainn agus coillearnach go háirithe ag Belfield, Campas RTÉ, Baile Uí Lachnáin, Cábán tSíle, Cúirt Choiméil, Carraig an tSionnaigh, Stigh Lorgan, Muirfean. Tá príomhúsáidí talún institiúideacha ag UCD, Belfield, Campas RTÉ, agus Garáiste Bus Dhomhnach Broc. Tá forbairtí árasán ilstóracha nua-aimseartha ag Droichead Anglesea, conair An Dothra, An Ghráinseach (Stigh Lorgan), Ashurst agus Merrion Hall (Cnoc Mhuirfean), Coill Baile an Bhóthair agus Thornwood (Cnoc Mhuirfean). Tá tuairimí suntasacha i láthair ar an gcrann RTÉ. Is éard atá in Ainmniúcháin Áiseanna ná spás oscailte i Limistéar Caomhnaithe An Dothra, spás mór oscailte ag Baile Uí Lachnáin (pNHA), Páirc Chill Bhogaigh, agus Naomh Héilin. Limistéar Caomhnaithe Charraig an tSionnaigh, Limistéar Caomhnaithe Chnoc Sionnaigh.

Ó Thimpeallán Baile Uí Lachnáin go Bré Thuaidh tá an baile-dreach comhdhéanta de shráidbhaile seachtrach le himeall tuaithe bruachbhailteach. Tá agus imeall an bhaile / talamh páirce tuaithe suite ó dheas agus éiríonn sé níos bruachbhailte ó thuaidh agus ó dheas de shráidbhaile na Seanchille de réir a chéile. Tá sraith airíonna tarraingteacha fearann páirce scoite ó dheas ó shráidbhaile na Seanchille ó thailte Chaisleán Seangánach go Askefield, Sruthán na Coille Wilford. Tá gnéithe iarsmaí d'iar-airíonna fearann páirce, atá forbartha den chuid is mó anois, lena n-áirítear iar-bhealaí isteach, ballaí teorann, crainn aibí, srl. ag Beauchamp Gate Lodge, Teachín Chruincín, Sherrington Gate Lodge agus bealach isteach, Aubray, Dorney Court Gate Lodge agus Bealach isteach, Teach Naomh Anna, Lurganbrae, Cill Bhré. I measc na bpríomh-airíonna eile a chuireann leis an gcarachtar foriomlán tá Scoil Náisiúnta Pharóiste Ráth Michíl, Eaglais Naomh Anna, Páirc agus Reilig Seangánach, Hackett Memorial Hall, agus Eaglais Naomh Shéamais agus tailte. I measc na ngnéithe sainiúla áitiúla tá ballaí teorann stairiúla, bealaí isteach agus lóistí gaolmhara, crainn teorann aibí agus stairiúla cois bóthair agus coillearnacha, agus crainn sráide aibí agus conair iar-larnród Bhaile Átha Cliath agus an Oirdheiscirt lena dhroichid agus struchtúir chloiche.

Ó Bhré Thuaidh (Wilford Timpeallán) go Bré Theas (Droichead Fran O'Toole) is éard atá sa bailedhreach ná Lár Baile bruachbhailteach go lmeall an Bhaile. Éiríonn sé níos tráchtála de réir a chéile i dtreo an deiscirt, measctha tríd an lár agus tá sé ag éirí níos cóngaraí ó thuaidh. I measc na bpríomhghnéithe bailedhreach tá conair An Deargail agus Droichead Fran O'Toole, balla cloiche eibhir agus crainn aibí ag Ardán Béalatúin, balla cloiche eibhir ag preabadh 42-43 Sráid an Chaisleáin, Monterey Pine (TPO) feiceálach ag an mbealach isteach chuig Ravenswell (North Wicklow Educate Together), péire tithe leathscoite déanach-Seirseacha ag 29-30 Bóthar Bhaile Átha Cliath (Struchtúir Chosanta), meascán tarraingteach d'airíonna cónaithe le gairdíní aibí go dtí ceachtar taobh de Bhóthar Bhaile Átha Cliath ó thuaidh ó Ascaill Shean-Chonnacht / Ascaill Mhainistir Chorcaí, agus lóiste geata aon stór (Taobh-Lóiste Sruthán na Coille) i suíomh sylvan le céanna iontrála cloiche eibhir i mballa teorann. Tá limistéar ainmnithe taitneamhachta ag an Crios Glas, soir ó Bhóthar Bhaile Átha Cliath ag Timpeallán Wilford (Sruthán na Coille).

Tá an machnamh a rinneadh ar na tionchair fhéideartha tírdhreacha (bailedhreacha) agus físiúla tábhachtach i sainiú dearaidh na Scéime Beartaithe. Rinneadh forbairt dearaidh atrialligh ar an Scéim leis an gcuspóir de thionchair diúltacha féideartha a íoslaghdú sa mhéid gur féidir agus chabhraigh sé seo le feabhsuithe oiriúnacha ar an réimse uirbeach a shainiú freisin. Tá samplaí d'athruithe dearaidh tugtha isteach i ndearadh na Scéime Beartaithe, agus chuir siad le laghdú i dtionchair tírdhreacha agus físiúla a bhí tuartha lena n-áirítear:

- Athruithe ar an dearadh d'fhonn tionchair ar chrainn a laghdú, go sonrach trí cheantar na Seanchille (i bPáirc agus Reilig Seangánach) agus ag aomhal Bhóthar na Deargaile Uachtarach áit a bhfuil crann suntasach faoi Ordú Cosanta Crann. Tá rian rothaíochta dhá bhealach le rith trí Pháirc Seangánach agus Reilig Seangánach; agus

- Tá tuilleadh forbartha déanta ar an dearadh idir Bóthar Tobar na bhFiach agus Páirc Uí Dhuibhir, ag deireadh na Scéime Beartaithe, chun soláthar a dhéanamh do lána rothaíochta leanúnach agus lána bus agus an tionchar ar réadmhaoine agus an balla oidhreacht ar an taobh thoir ag Ardán Béalatuín agus Ionad Siopadóireachta Shráid an Chaisleáin a íoslaghdú.

Áireofar ar na príomhthionchar féideartha tírdhreacha (bailidhreach) agus amhairc le linn na Céime Tógála:

- Slógadh agus bunú láithreáin, fálú agus taisce Comhdhúile Foirgníochta agus limistéir oibreacha, lena n-áirítear laistigh de limistéir / gairdíní príobháideacha;
- Scartáil láithreáin, lena n-áirítear scartáil agus atógáil Lóiste Taobh Sruthán na Coille, teorainneacha a bhaint, colbhriathra, briathra, dromchlaí, limistéir tírdhreacha, crainn agus plandálacha – lena n-áirítear fála teorann, ballaí agus plandálacha laistigh de limistéir / gairdíní príobháideacha;
- Gníomhaíocht suímh agus suaitheadh radhairc ó oibreacha na tógála ginearálta agus feidhmiú innealra tógála laistigh den suíomh agus ag na Compúin Tógála ar aon;
- Oibreacha tógála lena mbaineann atreorú seirbhísí agus fónais faoi thalamh / os cionn talún, seirbhísí agus fónais nua a sholáthar, gnéithe draenála agus naisc srl.;
- Gníomhaíocht láithreáin agus oibreacha tógála a bhfuil baint acu le carrbhealaí nua, kerbings, cosáin agus rotharbhealaí, stadanna bus agus comharthaíocht, teorainneacha a athbhunú / teorainneacha nua a sholáthar agus oibreacha athshuímh tírdhreacha / soláthar tírdhreacha nua, srl.; agus
- Díchoimisiúnú ceantair oibre agus na gCompún Tógála.

Éileoidh tógáil na Scéime Beartaithe éadail talún (sealadach agus / nó buan) ó roinnt réadmhaoine. Cuirfear fálú / cnuasú sealadach suas agus coinneofar rochtain ar réadmhaoine d'úinéirí / d'áititheoirí sa mhéid gur féidir. Beidh gá le hoibreacha ballaí teorann cois bóthair, ráillí, geataí iontrála atá ann cheana féin a bhaint agus a athbhunú mar aon le limistéir ina bhfuil plandálacha gairdín atá ann cheana féin, rochtain ghairdín agus gnéithe gairdín.

Cuirfear bearta iomchuí i bhfeidhm chun tírdhreach diúltach (tírdhreach) agus tionchair amhairc le linn na Céime Tógála a sheachaint nó a laghdú, lena n-áirítear a chinntiú go gcosnófar crainn agus fásra atá le coinneáil laistigh den limistéir oibreacha agus tadhlach leis. Leanfaidh na hoibreacha a theastaíonn laistigh de limistéir cosanta fréimhe (RPA) na gcrann le coinneáil modheolaíocht foraoiseachta atá sainiúil don tionscadal le haghaidh oibreacha den sórt sin.

Cé go bhfuil an maolú don Chéim Tógála dírithe ar aon ghnéithe tírdhreacha atá le coinneáil a chosaint agus an oiread agus is féidir de scagthástáil amhairc a sholáthar ó oibreacha tógála, ní bheidh sé indéanta nó praiticiúil maolú a dhéanamh ar thionchair ar thírdhreach (bailidhreach) agus ar shaintréithe amhairc a thig dá bharr ó chrainn aibí a bhaint chun an tógáil a éascú.

Le cur i bhfeidhm na mbeart maolaithe atá beartaithe, táthar ag súil go mbeidh tionchair iarmharacha Chéim Tógála Measartha, Diúltach, Sealadach / Gearrthéarmach ar an gcarachtar bailidhreach agus sráid-dreach fágtha mar seo a leanas:

- Tionchair dhiúltacha, Mheasartha / Shuntasacha, Shealadacha / Ghearrthéarmacha tríd an rannóg Sráid Líosain go Domhnach Broc (Acomhal Bhóthar Anglesea);
- Diúltach, Measartha agus Sealadach / Gearrthéarmach tríd an Domhnach Broc (Acomhal Bhóthar Anglesea) go dtí rannóg Timpeallán Bhaile Uí Lachnáin;
- Diúltach, An-Suntasach / As cuimse, Sealadach / Gearrthéarmach trí Thimpeallán Bhaile Uí Lachnáin go Tuaiscirt Bré; agus
- Diúltach, suntasach, sealadach / Gearrthéarmach tríd an rannóg Bré Thuaidh (Timpeallán Wilford) go Bré Theas (Droichead Fran O'Toole).

Chomh maith leis na tionchair seo, tuartar raon tionchair iarmharacha Diúltacha, Measartha go An-suntasach, Sealadach / Gearrthéarmach ar shaintréithe sráid-dreach ACA, Limistéir Chaomhnaithe, Limistéir Chaomhantais Chónaithe, struchtúir chosanta, ainmniúcháin taitneamhachta, orduithe / cuspóirí caomhnaithe crann, airíonna cónaithe agus neamhchónaitheacha, agus crainn agus fásra. Beidh tionchar Measartha go hAn-Suntasach, Diúltach, Gearrthéarmach ann a bhaineann le maoin chónaithe a fháil agus lena n-áirítear scartáil Side Lodge Sruthán na Coille (maoin chónaithe agus struchtúr cosanta).

Áireofar ar na príomhthionchair fhéideartha tírdhreacha (bailidhreach) agus amhairc le linn na Céime Oibriúcháin:

- Athruithe ar chonair an bhóthair / na sráide atá ann;
- Athruithe ar ghluaiseachtaí tráchta, coisithe agus rothaíochta;
- Modhnaithe ar cheantair réadmhaoine / gairdíní / teorainneacha príobháideacha; agus
- Coigeartuithe ar réimsí / teorainneacha eile.

Is gnéithe den Scéim Bheartaithe iad athruithe ar chonair an bhóthair agus athruithe ar ghluaiseachtaí tráchta, coisithe agus rothaíochta. Is gné coiteann agus rialta de bhainistíocht ghíomhach tráchta agus bóthair do bhóithre agus shráideanna uirbeacha iad na hathruithe ar chonairí bóithre, i soilsíú tráchta, comharthaí agus i leithdháileadh carrbhealaigh / páirceála agus gluaiseachtaí tráchta san áireamh. Dá bhrí sin, féadfar gnéithe den sórt sin a mheas mar chuid dhinimiciúil den timpeallacht sráid-dreach glactha.

Táthar ag súil go mbeidh tionchair iarmharacha Neodracha, Diúltacha agus Dearfacha, Measartha go Suntasach agus Fadtéarmach ar charachtar bailidhreach agus sráid-dreach, mar seo a leanas:

- Táthar ag súil le tionchair iarmharacha diúltacha, measartha agus fadtéarmacha ar thimpeallán Bhaile Uí Lachnáin go dtí rannóg Timpeallán Wilford; agus
- Táthar ag súil le tionchair iarmharacha dearfacha, measartha agus fadtéarmacha ar thimpeallán Wilford go dtí rannóg Dhroichead Fran O'Toole.

Ina theannta sin táthar ag súil le tionchar diúltach, suntasach, fadtéarmach ar orduithe / cuspóirí caomhnaithe crann; táthar ag súil le tionchar Neodrach go Diúltach, Measartha, Fadtéarmach ar aonaid réadmhaoine (lena n-áirítear ag Taobh-Lóiste Shnúthan na Coille); agus táthar ag súil le tionchar Diúltach, Measartha / Suntasach, Fadtéarmach ar chrainn agus ar fhásra.

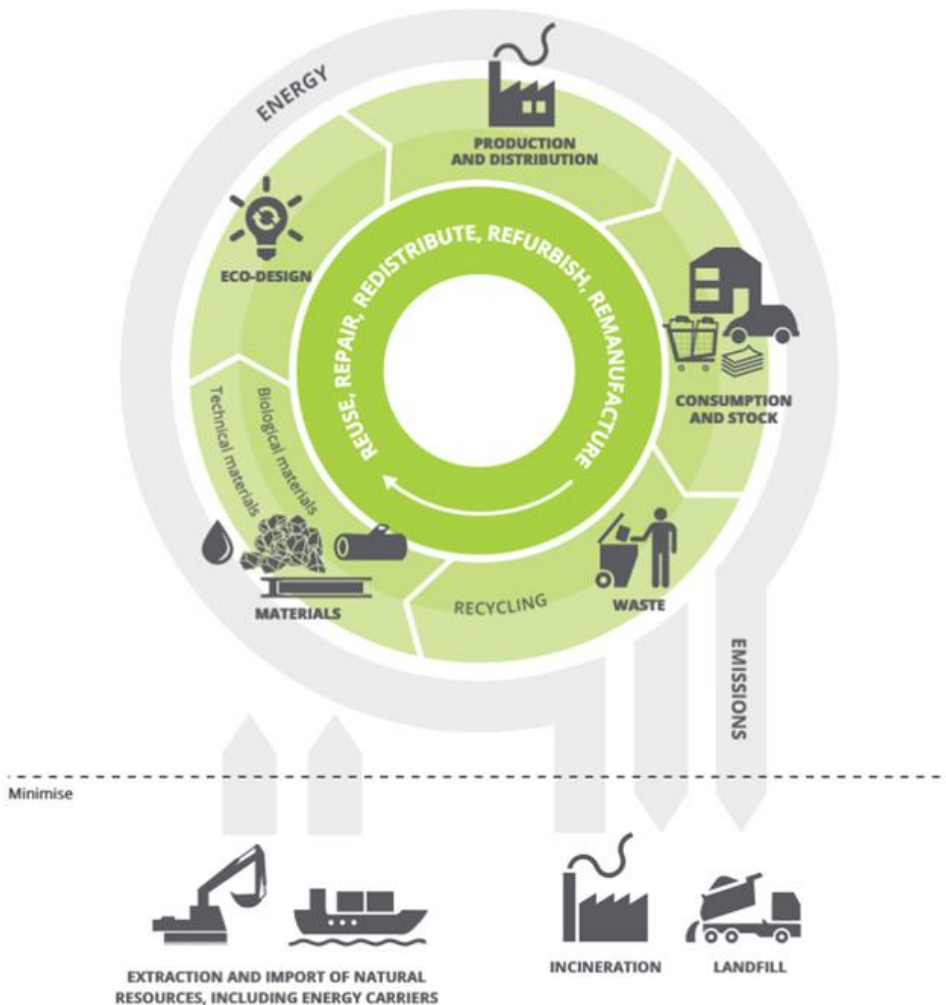
Tá an Scéim Bheartaithe faoi réir próiseas forbartha dearaidh atriallaigh a d'iarr sa mhéid is indéanta chun tionchair dhiúltacha a sheachaint nó a laghdú, lena n-áirítear tírdhreach (bailidhreach) agus tionchair amhairc. Ina ainneoin sin, beidh méid áirithe tírdhreacha (bailidhreach) agus éifeachtaí amhairc mar thoradh ar an Scéim Bheartaithe, go háirithe le linn na Céime Tógála. Tagann na tionchair seo aníos nuair atá tógail sealadach agus / nó buan talún a bhaineann le cónaithe nó réadmhaoine eile lena n-áirítear áiseanna agus ina bhfuil baint crann de dhíth. Áirítear leis an Scéim Bheartaithe teorainneacha suaite a athsholáthar, athbhunú na gComhlímitéar Foirgníochta, limistéir fála sealadacha a thabhairt ar ais, agus le haghaidh crann breise agus plandáil eile nuair is féidir feadh na Scéime Beartaithe.

Sa Chéim Oibríochtúil fanfaidh éifeachtaí iarmharacha do mhaoine a bhfuil éadail bhuan talún acu, do na tionchair ar chrainn lena n-áirítear le haghaidh Orduithe / Cuspóirí Caomhnaithe Crann, go háirithe trí thimpeallán Bhaile Uí Lachnáin go dtí an rannóg thimpeallán Wilford. Beidh éifeachtaí dearfacha fadtéarmacha ann do chodanna de sráid-dreach is suntasaí do cheantair i nDomhnach Broc agus i mBré. Déanfaidh an Scéim Bheartaithe foráil freisin do laghdú ar dhearadh carr-lárnach an bhailidhreach le taithí fheabhsaithe do choisithe agus do rothaithe trí bhearta amhail pointí trasnaithe ardaithe a sholáthar d'acomhail taobh, scéimeanna pábhála a léiríonn tosaíocht agus cúnamh do choisithe chun luasanna tráchta a laghdú, agus pointí trasnaithe níos giorra nó níos díri ag acomhail.

8.13 Dramhaíl & Acmhainní

Áiríodh sa mheasúnú dramhaíola agus acmhainní seo na cineálacha dramhaíola a d'fhéadfadh an Scéim Beartaithe a ghiniúint a aithint, chomh maith leis an bhféidearthacht ábhair a athúsáid. Áiríodh sa mheasúnú athbhreithniú bunaithe ar dheasc ar bheartas agus reachtaíocht ábhartha, agus sonraí ar ghiniúint dramhaíola agus bainistíocht dramhaíola agus acmhainní.

Ionchorpraíodh prionsabail bhainistíochta dramhaíola agus acmhainní inbhuanaithe i ndearadh na Scéime Beartaithe agus cuirfead na prionsabail seo i bhfeidhm de réir na Múnla Geilleagair Chiorclaigh (féach íomhá 8.2) ar fud na gCéimeanna Tógála agus Oibriúcháin. Cinnteoidh sé seo go ndéanfar giniúint dramhaíola a íoslaghdú.

íomhá 8.2: An Múnla Gheilleagair Chiorclach

In Éirinn, taifeadann na sonraí foilsithe is déanaí atá ar fáil gur gineadh 8.2 milliún tonna de dhramhaíl tógála agus scartála in 2020. Léirigh sé seo laghdú 0.6 milliún tona ó 2019. As an dramhaíl seo, bhí ithir agus clocha comhdhéanta de 7 milliún tonna agus is iad sin 84% den sruth dramhaíola tógála agus scartála reatha.

In Éirinn, tá dramhaíl chathrach (m.sh. gnáthchineálacha dramhaíola tí) comhdhéanta de dhramhaíl tí chomh maith le dramhaíl tráchtála agus dramhaíl eile atá, mar gheall ar a cineál, cosúil le dramhaíl tí. Tá 3.2 milliún tona de dhramhaíl chathrach ginte ag Éirinn agus rinneadh athchúrsáil ar 30% den dramhaíl sin i 2020, de réir an Ghníomhaireacht um Chaomhnú Comhshaoil.

Áireofar ar na príomhghnéithe tógála ar dóigh dóibh tionchair fhéideartha ar dhramhaíl agus ar acmhainní:

- Tógáil agus athchruthú rotharbhealaí, cosán, leathnú bóthair agus feabhsuithe sa réimse uirbeach;
- Deireadh a chur le crainn, colbhaí coincréite, ballaí, fáлта agus geataí;
- Ballaí coinneála a bhaint;
- Troscán sráide a bhaint, lena n-áirítear soilse tráchta agus stadanna bus, agus oibreacha tírdhreachaithe;
- Ballaí teorann, fáлта agus geataí de réir mar is gá;
- Mion-atreorú fóntais agus / nó cosaintí de réir mar is gá; agus
- Tochailt cosán agus carrbhealaí.

Cuirfead réimse beart maolaithe i bhfeidhm chun tionchair dhiúltacha ar dhramhaíl agus acmhainní le linn na Céime Foirgníochta a sheachaint nó a laghdú, lena n-áirítear diúscairt dramhaíola a íoslaghdú. Lorgófar

deiseanna chun ábhair, seachtháirgí agus dramhaíl a athúsáid le linn Chéim Tógála na Scéime Beartaithe. Déanfar é seo a bhainistiú tríd an gCéim Tógála trí Phlean Bainistíochta Acmhainní agus Dramhaíola Tógála agus Scartála a chur i bhfeidhm.

Ginfear thart ar 8,480 tona de dhramhaíl scartála de bharr na Scéime Beartaithe, arb ionann é agus 0.07% de bhunlíne bainistíochta C&D i Réigiún Dramhaíola an Oirthir agus Lár Tíre. Tá tionchar tuartha na Dramhaíola Scartála le linn Chéim na Tógála díobhálach, ní suntasach, agus gearrthéarmach. Is é an réamhaisnéis iomlán ar ábhar tochailte barrachais ón Scéim atá Beartaithe ná thart ar 181,000 tonna, agus is ionann é agus 1.52% den bhunlíne bainistíochta C&D do Réigiún Dramhaíola an Oirthir-Lár Tíre. Tá an fhéidearthacht ann comhiomlán athúsáidte a ionchorprú sa Scéim Beartaithe, agus déanfar é seo nuair is indéanta. Ina theannta sin, nuair is indéanta, athúsáidfear an t-ábhar atá fágtha. Tá tionchar tuartha na dramhaíola tochailte le linn na Céime Tógála díobhálach, beag agus gearrthéarmach.

Is é an dramhaíl ghinte ó ghníomhaíochtaí cothabhála bóthair an príomhthionchar féideartha ar dhramhaíl agus acmhainní le linn na Céime Oibríochta i ndiaidh críochnú na Céime Tógála. Déanfar oibríochtaí cothabhála faoi dháil an Údarás Áitiúil agus i gcomhréir lena gcuid pleananna bainistíochta dramhaíola. Ní mheastar go bhfuil aon bhearta maolaithe nó monatóireachta breise riachtanach. Tiocfaidh laghdú thart ar 5,600 tona ar mhéid an ábhair ghinte ina bhfuil biotúman, le linn na Céime Oibríochta, thar shaol measta na Scéime Beartaithe (glactar leis gur 60 bliain atá ann). Beidh tionchar tuartha na dramhaíola oibríochta tógála agus scartála dearfach, ní suntasach, agus fadtéarmach.

Le cur i bhfeidhm na mbeart maolaithe beartaithe, táthar ag súil nach mbeidh aon iarmhairtí suntasacha iarmharacha ar dhramhaíl agus ar acmhainní.

8.14 Sócmhainní Ábhair

Breithníodh an measúnú sócmhainní ábhartha i dtéarmaí:

- Fóntais mhóra (faoi thalamh agus os cionn talún) amhail gás, píblínte uisce (píblínte uisce óil agus séaraigh) agus líonraí uisce stoirme, línte tarchuir leictreachais agus línte teileachumarsáide;
- Bonneagar iompair shaorga amhail bóithre, ráille agus canálacha; agus
- Amhábhair is gá a allmhairiú don Scéim atá Beartaithe.

Cuimsíodh athbhreithniú doiciméad ar na sócmhainní ábhair seo sa mheasúnacht seo. Iarradh faisnéis áirgiúlachta ó eagraíochtaí agus soláthraithe seirbhíse ábhartha.

I measc na sócmhainní ábhair atá ann laistigh den Scéim Beartaithe tá:

- Línte leictreachais de chuid an Bhord Soláthair an Leictreachais (ardvoltas, meánvoltas agus ísealvoltas) agus an bonneagar a bhaineann leis;
- Príomhphíopaí gáis de chuid Líonraí Gáis Éireann (ardbhrú, meánbhrú agus lagbhrú) agus an bonneagar a bhaineann leis;
- Príomhphíopaí uisce óil Uisce Éireann (roimhe seo Irish Water) agus an bonneagar gaolmhar;
- Línte séarachais Uisce Éireann (roimhe seo Irish Water) (séaraigh bhréan agus chomhcheangailte) agus an bonneagar gaolmhar;
- Líonra draenála uisce dromchla údarais áitiúil agus an bonneagar gaolmhar;
- Línte teileachumarsáide Eir, Enet agus Virgin Media agus an bonneagar gaolmhar;
- Duchtáil comhartha tráchta an Údarais Áitiúil;
- An Chanáil Mhór
- Droichid (Droichead Anglesey, Droichead uasbhealach UCD, Droichead uasbhealachWyattville, Droichead Fran O'Toole); agus
- Fobhealach San Labhrás

Laistigh de shuíomh na Scéime Beartaithe, ní allmhairítear ábhar ach mar chuid de ghníomhaíochtaí cothabhála rialta a dhéantar ar na bóithre, na lánaí rothaíochta, na cosáin, na fóntais agus na ciumhaiseanna atá ann cheana féin.

Áireofar ar na príomhghnéithe tógála ar dóigh dóibh tionchair fhéideartha ar shócmhainní ábhartha:

- Éileoidh Comhdhúile Tógála leictreachas chun saoráidí oifige agus leasa sealadacha a chumhachtú agus chun soilsiú sealadach a cheanglófar a sholáthar trí nasc leis an líonra eangaí nó le gineadóir;
- Éileoidh Comhdhúile Tógála soláthar uisce d'áiseanna leasa agus do spraeáil chun deannach a chosc;
- Éileoidh Comhdhúile Tógála rochtain teileachumarsáide;
- Atreorú línte leictreachais i gceantair áit a mbeidh comhéadain le hoibreacha na Scéime Beartaithe;
- Atreorú príomhlíonra uisce faoi thalamh áit a mbeidh comhéadain le hoibreacha na Scéime Beartaithe;
- Uasghrádú a dhéanamh ar na hoibreacha a theastaíonn don líonra draenála uisce dromchla chun freastal ar leagan amach nua bóithre agus ar ardú cruá;
- Oibreacha atreoraithe an bhonneagair gháis áit a mbeidh comhéadain ann le hoibreacha na Scéime Beartaithe;
- Atreorú an bhonneagair teileachumarsáide áit a mbeidh comhéadain le hoibreacha na Scéime Beartaithe;
- Allmhairiú ábhar tógála lena n-áirítear coincreít, miotail, stroighin, ábhair dhromchla bóthair agus ábhair tírdhreachaithe. Léireoidh méid na n-ábhar a theastaíonn don Scéim Bearthaithe níos lú ná 1% de na cainníochtaí Éireannacha a mhonaraítear in aghaidh na bliana.

Dearadh an Scéim Bearthaithe chun an tionchar ar bhonneagar fóntais a íoslaghdú. Áirítear leis seo idirghníomhú le mór-bhonneagar fóntais a sheachaint, nuair is féidir. Sa chás go bhfuil comhéadain ann leis an mbonneagar fóntais atá ann, déanfar iad seo a chosaint i bhfeidhm nó a atreorú de réir mar is gá chun cur isteach fadtéarmach ar sheirbhísí a chosc. Tugadh cuntas ar atreorú agus athruithe ar shuíomh nó leagan amach aon bhonneagair fóntais i ndearadh foriomlán na Scéime Beartaithe.

Glacfar gach réamhchúram is féidir chun cur isteach neamhphleanáilte ar aon bhonneagar nó seirbhísí le linn na Céime Foirgníochta a sheachaint. Tá na hoibreacha fóntais mholta bunaithe ar na taifid atá ar fáil agus réamh-imscrúduithe láithreáin. Roimh thús na n-oibreacha tochailte, déanfar suirbhéanna deimhnithe logánta chun torthaí na measúnachtaí réamh-thógála a rinneadh agus a thuairiscíodh san EIAR seo a dheimhniú.

Rinneadh comhairliúcháin leis na mórchomhlachtaí fóntais agus leanfaidh an conraitheoir ceaptha ar aghaidh ag dul i gcomhairle leis na comhlachtaí seo, i gcuibhreann leis an NTA. Sa chás go dteastaíonn atreorú agus nuair nach féidir cur isteach ar na réadmhaoine máguaird a sheachaint, déanfar é seo a phleanáil agus tabharfar fógra roimh ré do na húinéirí réadmhaoine a mbeidh tionchar orthu.

Dearadh an Scéim Bearthaithe freisin chun an méid oibreacha tógála móra a theastaíonn a íoslaghdú. Agus ábhair don Scéim Bearthaithe á bhfoinsiú, breithneoidh an conraitheoir ceaptha inbhuanaitheacht na n-ábhar go cúramach. I measc na ngnéithe a bhreithneofar beidh an fhoinsé, an tsonraíocht ábhair, na costais táirgthe agus iompair, agus infhaighteacht an ábhair. Déanfar ábhair thógála a bhainistiú ar an láthair go cuí chun ró-ordú agus dramhaíl a chosc.

Le cur i bhfeidhm na mbeart maolaithe beartaithe ní bheidh aon iarmhairtí iarmharacha suntasacha ar shócmhainní ábhartha mar thoradh ar thógáil na Scéime Beartaithe.

Áireofar ar na príomhghnéithe oibríochta ar dóigh go mbeidh tionchair ionchasacha acu ar shócmhainní ábhartha:

- An riachtanas maidir le naisc leictreachais le haghaidh soilsiú nua, faisnéis faoi stadanna bus agus comharthaíocht acomhal; agus
- An riachtanas maidir le naisc teileachumarsáide ag stadanna bus ina bhfuil faisnéis fhíor-ama do phaisinéirí, chun ligean do na busanna agus don fhaisnéis fíor-ama sioncronú lena chéile.

Ní bheidh aon tionchair shuntasacha ag an gCéim Oibríocháin ar bhonneagar fóntais. Mar gheall ar na bearta atá san áireamh i ndearadh na Scéime Bearthaithe agus toisc nach bhfuil ach tionchair íosta tuartha le linn na Céime Oibríocháin, ní theastaíonn aon bhearta maolaithe ar leith.

8.15 Riosca Mórthimpistí agus/nó Tubaistí

Rinne an mheasúnacht machnamh ar thionchair shuntasacha féideartha na Scéime Beartaithe ar an timpeallacht, mar gheall ar a chuid leochaileachta i dtaca le rioscaí go dtarlóidh mórthimpistí agus/nó tubaistí le linn na Céime Tógála agus na Céime Oibríochtúla.

An measúnú riosca:

- Aithníodh mórthimpistí agus/nó tubaistí (i.e. eachtraí neamhphleanáilte) a d'fhéadfadh an Scéim Bheartaithe a bheith leochaileach dóibh; agus
- Measadh tionchair agus iarmhairt féideartha eachtraí dá leithéid maidir leis na gabhdóirí timpeallachta, sóisialta agus eacnamaíocha a bhfuil seans ann go n-imreofar tionchar orthu.

Forbraíodh clár de gach riosca féideartha agus na tionchair fhéideartha a ghabhann leis le haghaidh Céimeanna Tógála agus Oibríocháin na Scéime Beartaithe. Ghlac an clár seo leis an gcás is measa, sula gcuirí aon bhearta maolaithe nó pleananna éigeandála i bhfeidhm chun dóchúlacht agus tionchar féideartha aon mhórtionóiscí agus / nó tubaistí a laghdú.

Déantar rioscaí a rátáil tríd an rátáil dóchúlachta a iolrú (an dóchúlacht go dtarlóidh riosca atá an-níodóchúil go dtí an-dóchúil) leis an rátáil iarmharta (leibhéal na n-iarmhairtí má tharla mórthionóisc agus / nó tubaiste, a bhí idir bheag agus thubaisteach). Tugann sé seo scór riosca a bheidh íseal, meán nó ard. Ní chomhlíonann scóir riosca ísle an sainmhíniú ar mhórtimpiste agus / nó tubaiste agus cheapfaí go mbaineann ardriosca le scóir riosca arda agus go bhfuil siad do-ghlactha d'fhorbairt na Scéime Beartaithe agus bheadh gá leis an méid sin a dhearadh amach. Theastódh leibhéal maolaithe le scóir riosca meánach a laghdódh an leibhéal tionchair.

Maidir le Céim na Tógála, bhí roinnt rioscaí ann a measadh a bheith íseal agus nár breithníodh tuilleadh. Níor sainithníodh aon rioscaí arda agus aithníodh na rioscaí meánleibhéil seo a leanas don Chéim Tógála:

- Riosca pléascadh gáis mar gheall ar phríomhlíonra gáis faoi thalamh a bhualadh le linn oibreacha tochailte;
- Riosca go mbuailfeadh línte cumhachta lastuasa ardvoltais le linn oibreacha ag Fobhealach San Labhrás;
- Titim talún le linn oibreacha struchtúracha.
- Baol teacht ar éillithe agus iad a shlógadh le linn tógáil an bhóthair trí réamhchúirt an stáisiúin pheitрил i dTuaisceart Bhré;
- Riosca truaillithe a tharlaíonn do chúrsa uisce nó screamhuisce, go háirithe bainteach le scaoileadh dríodair mhín le linn oibreacha tógála; agus
- Riosca scaipeadh speiceas ionrach neamhdhúchasach le linn oibreacha tógála, go háirithe le linn imréiteach láithreáin.

Cloíonn an Scéim Bheartaithe leis na caighdeáin dearaidh ábhartha, lena n-áirítear bearta chun an dóchúlacht go dtarlóidh eachtraí riosca a laghdú.

Cuirfear bearta maolaithe cuí i bhfeidhm le linn na Céime Tógála, lena n-áirítear cur chun feidhme CEMP agus Plean Freagartha Teagmhas Comhshaoil). Chomh luath agus a chuirtear na bearta maolaithe seo i bhfeidhm, níl aon eachtraí sainaitheanta nó teagmhais mhóra timpistí agus / nó tubaistí ann a chruthaíonn leibhéal riosca a mbeadh tionchair shuntasacha nó éifeachtaí comhshaoil mar thoradh air.

Níor sainithníodh aon rioscaí suntasacha ar dóigh dóibh tarlú le linn na Céime Oibríocháin.

8.16 Tionchair Charnach agus Tionchair Idirghníomhaíochtaí

Déanann an measúnú seo breithniú ar na tionchair charnacha féideartha agus idirghníomhaíochtaí iarmharta mar thoradh ar thionchair fhéideartha ó scéimeanna eile i dteannta le tionchair réamh-mheasta na Scéime Beartaithe, agus idirghníomhaíochtaí idir gnéithe comhshaoil. Áiríodh sa mheasúnú breithniú ar na héifeachtaí a d'fhéadfadh a bheith ag Scéimeanna Croí-Chonair Bus BusConnects eile chomh maith le tionscadail eile.

De ghnáth tugtar aghaidh ar idirghníomhaíochtaí tionchair idir gnéithe comhshaoil mar chuid de na measúnuithe ábhair aonair, mar shampla bhí san áireamh sa mheasúnú Daonra éifeachtaí ar thaitneamhacht an phobail, a bhaineann le hidirghníomhaíocht tionchair ar cháilíocht an aeir, taitneamhacht amhairc, trácht agus iompar, agus torann agus tonnchrith.

Breithníodh na foinsí seo a leanas agus forbairtí ábhartha eile á n-aithint chun tionchair charnacha a mheas:

- Suíomh gréasáin ón mBord Pleanála - chun sonraí a fháil faoi fhorbairtí bonneagair straitéiseacha agus forbairtí straitéiseacha tithíochta;
- Suíomhanna gréasáin na n-Údarás Áitiúil agus na pleananna forbartha - chun sonraí a fháil faoi leithdháileadh agus ceantair athnuachana;
- Bunachar Sonraí Náisiúnta um Iarratas Pleanála - le haghaidh liosta in-íoslódáilte d'iarratais phleanála a sheoltar ó Údarás Áitiúla;
- Suíomh gréasáin an Údarás Náisiúnta Iompair - chun sonraí a fháil faoi mhórchláir iompair. Cuimsíodh athbhreithniú ar Straitéis Iompair an NTA do Mhórchearantar Bhaile Átha Cliath 2016 - 2035 ann;
- Project Ireland 2040, a chomhcheanglaíonn an Plean Forbartha Náisiúnta agus an Creat Pleanála Náisiúnta. agus a mhapálaí idirghníomhach;
- Suíomh gréasáin Bonneagair Iompair Éireann - le haghaidh sonraí faoi mhórchláir iompair;
- An Tairseach EIA arna chothabháil ag an Roinn Tithíochta, Pleanála agus Rialtais Áitiúil - le haghaidh iarratas ar thoiliú forbartha in éineacht le EIAR; agus
- Suíomh gréasáin Uisce Éireann (roimhe seo Irish Water), a chuimsíonn leathanach ar a thionscadail.

Breithníodh cás comhcheangailte is measa, agus na Scéimeanna Croí-Chonair Bus BusConnects uile á dtógáil go comhuaineach. D'aithin samhaltú tráchta an scéil seo an poitéinseal le haghaidh tionchair charnacha ar an ngréasán bóithre níos leithne, lena n-áirítear bóithre áitiúla agus cónaithe. Ar an gcúis seo, ní mheastar go bhfuil sé indéanta nó inghlactha na 12 scéim go léir a thógáil ag an am céanna. Dá bharr sin, forbraíodh cás malartach chun cás níos measa níos réadúla a aithint don mheasúnú éifeachtaí carnacha a bhaineann le trácht. Molann an cás seo teorannú ar líon na scéimeanna is féidir a thógáil i gcomhthráth. Breithníodh an cás seo, i dteannta leis an mórthionscadail bonneagair aitheanta eile agus mórfhorbairtí a d'fhéadfadh comhéadan díreach a dhéanamh leis an Scéim Beartaithe maidir le trácht agus iompar.

Ní thuar aon iarmhairtí carnacha suntasacha dóchúla a bhaineann le trácht agus iompar, sa bhreis ar éifeachtaí na Scéime Beartaithe a ndéantar measúnú uirthi ina haonar.

Maidir le cáilíocht an aeir, ós rud é go mbeidh na héifeachtaí carnach tráchta tógála ag teacht tríd is tríd le héifeachtaí na Scéime Beartaithe ina n-aonar agus ní bheidh na héifeachtaí carnach cáilíochta aeir a bhaineann leo suntasach. Ciallóidh maolú deannaigh ag an gCéim Tógála don Scéim Beartaithe, agus bearta comhchosúla i bhfeidhm do thionscadail eile, go mbeidh éifeachtaí carnacha foriomlána deannaigh tógála neodrach.

Mar thoradh ar thógáil réimse leathan tionscadal in Éirinn le linn na tréimhse tógála de BusConnects Dublin – Oibreacha Bonneagair Croí-Chonairí Bus ginfeadh carbón corpraithe. I measc na bhforbairtí seo tá iarratais phleanála áitiúla, mórthionscadail, agus forbairtí straitéiseacha le méid éagsúil giniúna carbóin corpraithe. Meastar gur tionchar diúltach íseal é aon mhéadú ar astaíochtaí carbóin. Thuar an mheasúnacht tionchair aeráide ar astaíochtaí tráchta bóthair ó Chéim Tógála na Scéime Beartaithe ar bhonn carnach leis an 11 scéim Croí-Chonairí Bus eile go mbeidh méadú foriomlán sealadach de 2.4% ar astaíochtaí coibhése dé-ocsaíde carbóin i gcomparáid le cás gan na Scéimeanna Croí-Chonairí Bus a bheith ann. Ionchorpraíodh sraith beart maolaithe leabaithe i ndearadh na bPríomhscéimeanna Croí-Chonairí Bus agus é mar aidhm na hastuithe carbóin agus tráchta corpraithe a bhaineann leis an gCéim Tógála de gach Scéim Croí-Chonairí Bus a laghdú. Mar shampla, tiocfaidh coinchréit ina bhfuil slaig foirnéise soinneáin gráinnithe talún in ionad coinchréite ina bhfuil stroighin Portland a shábhálfadh carbón corpraithe ar fud na 12 Phríomh-Scéim Croí-Chonairí Bus.

Ar an mbonn gurb é an cás is réadúla maidir le trácht tógála meastar go mbeidh dálaí tráchta mar thoradh air atá ar aon dul le héifeacht gach ceann de na Scéimeanna Beartaithe a chur i bhfeidhm ina n-aonar, ní dócha go

mbeadh aon éifeacht charnach suntasach ann ar thorann a bhaineann le trácht de bhreis ar éifeachtaí na Scéime Beartaithe a ndearnadh measúnú uirthi ina haonar.

Maidir leis an mBithéagsúlacht, ní bheidh tionchair charnacha níos airde ná na tionchair iarmharacha tuartha a shainaithnítear don Scéim Bheartaithe as a stuaim féin (suntasach ar scála áitiúil) mar thoradh ar thógáil na Scéime Beartaithe i gcomhar le tionscadail eile.

D'aithin an Tírdhreach (Bailedhreach) agus an measúnú Amhairc, i gcás ina dtagann tógáil na Scéime Beartaithe le forbairtí eile, nó go bhfuil an tógáil i ndiaidh a chéile, go bhfuil poitéinseal ann i gcónaí maidir le héifeachtaí carnach Suntasacha logánaithe go Suntasach, sealadach le linn tógála ar an mbailedhreach / sráid-dreach.

Níor aithníodh aon éifeachtaí carnacha suntasacha eile a bhaineann leis an tógáil ón Scéim Bheartaithe in éineacht le tionscadail eile (Scéimeanna Croí-Chonair Bus eile san áireamh) sa bhreis orthu a aithníodh sna measúnachtaí neamhspleácha.

Maidir le héifeachtaí Chéim Oibríochtúil, glacann na measúnuithe leis go mbeadh gach ceann de na 12 Scéim Conaire Bus atá beartaithe ag feidhmiú, mar aon le tionscadail aitheanta eile agus tionscadail Straitéise Iompair Limistéar Bhaile Átha Cliath a áirítear sa chás Do Minimum and Do Something scenarios. Don trácht agus iompar, thuar an measúnú go bhfuiltear ag súil go n-éascóidh an Scéim Bheartaithe agus na 11 Scéim Chroí-Chonair Bus eile tionchar carnach Fadtéarmach, As cuimse ar Ghluaiseacht Daoine trí mhodhanna inbhuanaithe. Feictear go gcuireann na Scéimeanna um Chonair na mBusanna feabhas mór ar Ghluaiseacht Daoine ar chumas modhanna inbhuanaithe ar bhealaí díreacha Croí-Chonair Bus, go háirithe ar bhus agus ar rothaíocht, le laghdú ar sciar mód an ghluaisistéin mar gheall ar an soláthar feabhsaithe mód inbhuanaithe. Déanfaidh an Scéim Bheartaithe agus na 11 Scéim Croí-Chonair Bus eile foráil do chomhtháthú agus éifeachtúlachtaí feabhsaithe do gach modh iompair phoiblí trí mhéaduithe suntasacha ar mheánluasanna taistil ar fud an ghréasáin iompair phoiblí a éascú.

Tuarann an measúnú tionchair aeráide tionchar carnach Fánach agus Buan ar an aeráid le linn na céime cothabhála. Táthar ag tuar tionchar Mionaoiseach agus Dearfach ar an aeráid mar gheall ar an athrú carnach tuartha ar thrácht oibríochtúil agus an t-athrú suntasach mód ó charr go modhanna níos inbhuanaithe (siúl, rothaíocht agus iompar poiblí).

Tacóidh na hOibreacha Bonneagair Croí-Chonair Bus freisin le straitéisí rialtais atá leagtha amach sa Phlean um Ghníomhú ar son na hAeráide (DCCAE 2022) agus san Acht um Ghníomhú ar son na hAeráide agus na Forbartha Ísealcharbóin (Leasú), 2021 trí shoghluaiséacht inbhuanaithe a chumasú agus córas iompair inbhuanaithe a sheachadadh. Cuirfidh na hOibreacha Bonneagair Croí-Chonair Bus nascacht agus comhtháthú ar fáil le seirbhísí iompair phoiblí eile as a dtiocfaidh níos mó daoine a bhaineann leas as iompar poiblí, rud a chuideoidh le hastaíochtaí gás ceaptha teasa a laghdú tuilleadh.

Bunaithe ar an anailís a leagtar thuas, cinntear go mbaineann Oibreacha Bonneagair Chroí-Chonair Bus cuspóirí an tionscadail amach le tacaíocht a chur le soláthar seirbhíse iompair phoiblí a bheidh éifeachtúil, ísealcharbóin agus seasmhach ó thaobh na haeráide de, rud a thacaíonn le baint amach spriocanna laghaithe astaíochtaí na hÉireann. Tá sé de chumas ag na hOibreacha Bonneagair Croí-Chonair Bus astaíochtaí GHG a laghdú atá comhionann le thart ar 105,500 agus 209,100 turas gluaisistéin a bhaint in aghaidh na seachtaine ón líonra bóithre in 2028 agus 2043 faoi seach. Is é an éifeacht atá aige seo ná laghdú ar na ciliméadair feithicle iomlána, laghdú ar an úsáid breosla, agus méaduithe ar thurais iompair inbhuanaithe agus ar an sciar modha de réir an Phlean Gníomhaithe ar son na Aeráide, 2023 (CBT) (DCCAE 2022). Cinntear go gcuirfidh na hOibreacha Bonneagair Chonair Bhus Lárnach go mór le laghdú carbóin ar bhonn carnach.

D'aithin an Tírdhreach (Bailedhreach) agus an measúnú amhairc an poitéinseal a bhaineann le tionchair fhadtéarmacha ar chrainn mar thoradh ar an síneadh Líne Glas Luas atá beartaithe do Bhré, ach níltear ag súil go mbeidh na tionchair seo suntasach ach sa ghearrthéarma go meántéarmach. D'aithin an measúnú freisin an poitéinseal a bhaineann le tionchair charnacha Neodracha, Measartha, Fadtéarmacha le Scéim Chonair Bhus Lárnach Belfield / An Charraig Dhubh, ar an gCanáil Mhór agus ag an gcrosbhóthar idir an dá scéim.

Baineann na tionchair shuntasacha oibríochtúla eile atá carnach a aithníodh sa bhreis ar an scéim neamhspleách le sláinte daonna. Rinneadh measúnú go bhfuil na moltaí maidir leis na 11 scéim eile de chuid Chonair Bhus Lárnach agus an Scéim Bheartaithe comhlántach agus go bhféadfadh éifeacht thairbheach charnach a bheith

acu trí thaisteal gníomhach agus úsáid mhéadaithe iompair phoiblí a spreagadh trí rogha bealaí a thairiscint. Mar gheall ar mhéid suntasach an phobail iomlán a bhfuil an deis acu tairbhe a bhaint as na moltaí, meastar go bhfuil an éifeacht ar shláinte dearfach, an-suntasach agus fadtéarmach.

Tarlaíonn idirghníomhaíochtaí timpeallachta suntasacha idir topaicí amhail an pobal, sláinte daonna, caighdeán aeir, torann agus creathadh, tírdhreacha (bailidhreacha) agus amhairc, agus trácht agus iompar. Smaoiníonn na measúnachtaí a rinneadh ar na topaicí sin ar fad go díreach agus go hindíreach ar na hidirghníomhaíochtaí sin. Is caidrimh dhíreacha cuid acu, m.sh. daonra agus tionchair amhairc; bithéagsúlacht agus tírdhreach; talamh, ithreacha agus uisce agus tírdhreach; nó an leagan timpeall ar ghnéithe den oidhreacht chultúrtha srl. D'fhéadfadh cinn eile a bheith indíreach, m.sh. sláinte daonna, caighdeán aeir agus tírdhreacha, sócmhainní ábhair agus gnéithe tírdhreacha agus radhairc. Nuair is féidir, rinneadh na hidirghníomhaíochtaí féideartha sin a ionchorprú sna measúnuithe ábhartha.

Mar achoimre, rachaidh an Scéim bheartaithe i ngleic leis na heasnamh mar gheall ar an mbonneagar iompair do mhodhanna inbhuanaithe agus san am céanna cuirfidh sí leis an gcóras iompair chomhtháite inbhuanaithe a bhí molta sa Straitéis GDA. Méadóidh an Scéim éifeachtúlacht agus meallacht na seirbhísí busanna a fheidhmíonn feadh na conaire agus úsáidfidh tuilleadh daoine an córas iompair phoiblí mar thoradh uirthi de bharr amanna aistir níos sciobhtha agus feabhais iontaofachta a sholáthraíonn an Scéim bheartaithe. Is amhlaidh a thacóidh an méid sin le hacmhainn an líonra bus a mhéadú maidir le seirbhísí atá ann feadh na conaire agus beidh iompar poiblí i bhfad níos mealltaí dá bharr sin. Ina theannta sin, uasmhéadóidh na feabhsuithe suntasacha deighilte agus sábháilteachta ar bhonneagar siúil agus rothaíochta atá ina bpríomhghné den Scéim Bheartaithe gluaiseacht na ndaoine atá ag taisteal go hinbhuanaithe feadh na conaire agus dá bhrí sin freastalóidh sé ar leibhéal níos airde d'fhás daonra agus fostaíochta sa toadhchaf.

9. Cad a Tharlaíonn Ar Aghaidh?

Is féidir an t-iarratas toilithe/ceadaithe, an EIAR agus an Ráiteas Tionchair Nádúir (NIS) a fheiceáil / íoslódáil ar an suíomh gréasáin seo a leanas: www.brayscheme.ie.

Féadfar an t-iarratas a iniúchadh go pearsanta freisin saor in aisce nó a cheannach ar tháille shonraithe a íoc (ní bheidh an táille seo níos mó ná an costas réasúnach a bhaineann le cóip den sórt sin a dhéanamh) ar feadh tréimhse 8 seachtaine dar tosach dáta foilsithe na Scéime Beartaithe. Is féidir tuilleadh sonraí faoi na socrúithe seo a fháil ag www.brayscheme.ie.

Is féidir aighneachtaí nó tuairimí a chur faoi bhráid an Bhoird Phleanála (Rannóg an Bhonneagair Straitéiseach), 64 Sráid Mhaoilbhríde, Baile Átha Cliath 1, D01 V902 ar feadh tréimhse 8 seachtaine ag tosú ar dháta foilsithe na Scéime Beartaithe a bhaineann le:

- Éifeachtaí dóchúla na Scéime Beartaithe ar an timpeallacht;
- Impleachtaí na Scéime Beartaithe ar phleanáil chúí agus fhorbairt inbhuanaithe sa cheantar ina bhfuil sé molta an Scéim Bheartaithe a lonnú; agus
- Tionchair diúltacha dóchúla na Scéime Beartaithe ar Shuíomh Eorpach.

D'fhéadfadh an Bord, maidir le hiarratas a chuirtear isteach le ceadú faoi Chuid 51 d'Acht na mBóithre 1993 (mar a leasaíodh), ar ordú, an Scéim Bheartaithe a cheadú le nó gan athruithe agus faoi réir cibé coinníoll timpeallachta a cheaptar gur cuí, nó d'fhéadfadh sé diúltiú do cheadú na Scéime Beartaithe.

Uimhreacha agus Teidil Caibidilí Neadaithe do Chrostagairt Uathoibrithe. **Ná bain agus ná scrios.**

Caibidil 1 (Réamhrá & Próiseas Measúnaithe Tionchair Timpeallachta)

Caibidil 2 (An gá atá leis an Tionscadal Beartaithe)

Caibidil 3 (Machnamh déanta ar Roghanna Malartacha Réasúnta)

Caibidil 4 (Cur Síos ar an Tionscadal Beartaithe)

Caibidil 5 (Tógáil)

Caibidil 6 (Trácht & Iompar)

Caibidil 7 (Caighdeán Aeir)

Caibidil 8 (Aeráid)

Caibidil 9 (Torann & Creathadh)

Caibidil 10 (Pobal)

Caibidil 11 (Sláinte Daonna)

Caibidil 12 (Bithéagsúlacht)

Caibidil 13 (Uisce)

Caibidil 14 (Talamh, Ithreacha, Geolaíocht & Hidreolaíocht)

Caibidil 15 (Oidhreacht Seandálaíochta & Cultúrtha)

Caibidil 16 (Oidhreacht Ailtireachta)

Caibidil 17 (Tírdhreach (Bailedhreach) & Físiúil)

Caibidil 18 (Dramhaíl & Acmhainní)

Caibidil 19 (Sócmhainní Ábhair)

Caibidil 20 (Baol de Mhórthimpistí agus / nó Tubaistí)

Caibidil 21 (Tionchar & Idirghníomhaíochtaí Timpeallachta Carnacha)

Caibidil 22 (Achoimre ar Bhearta Maolaithe & Monatóireachta)

Caibidil 23 (Achoimre ar Thionchair Iarmharacha Suntasacha)